

LaBOSS®

Školski list

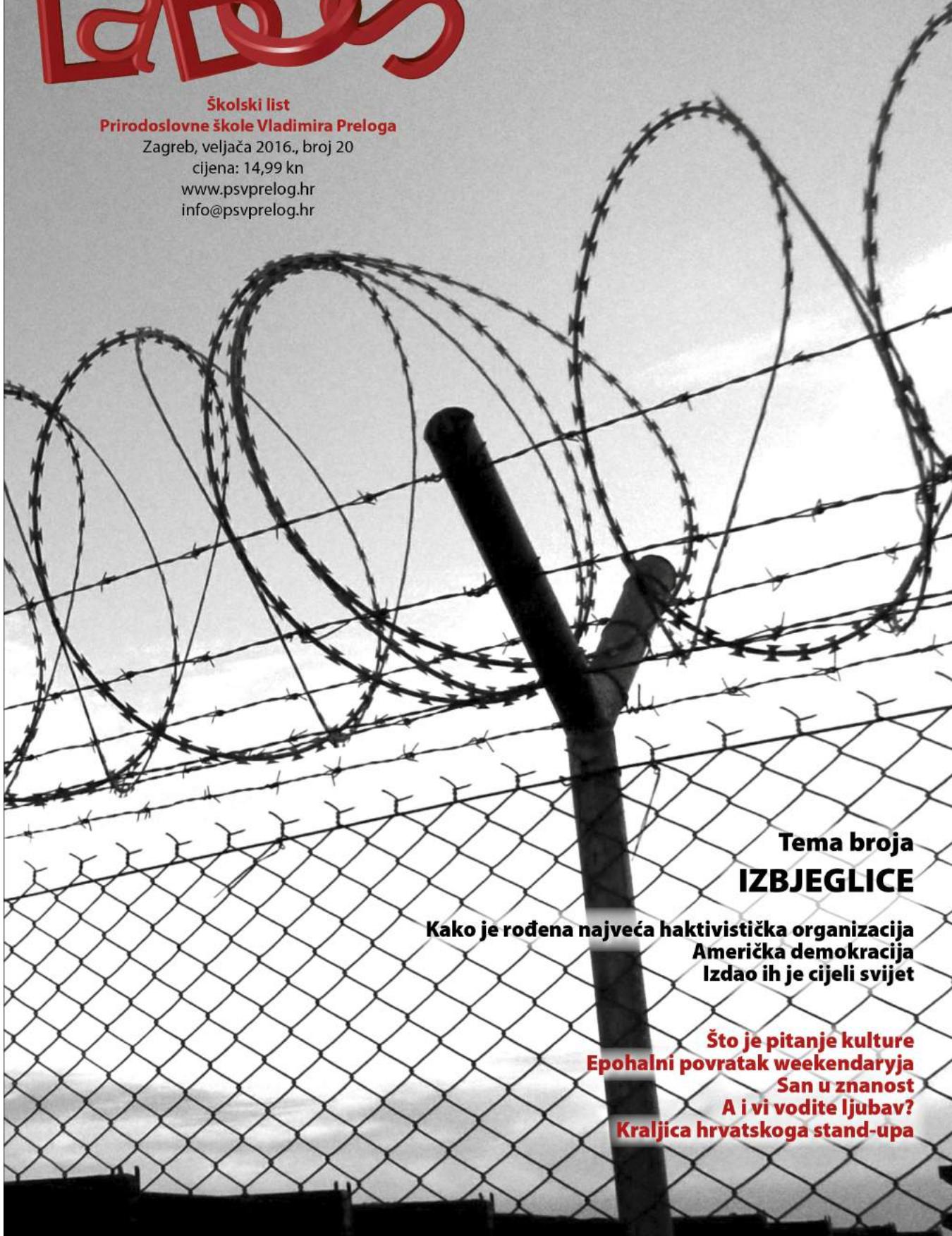
Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

Zagreb, veljača 2016., broj 20

cijena: 14,99 kn

www.psvprelog.hr

info@psvprelog.hr

Tema broja IZBJEGLICE

Kako je rođena najveća haktivistička organizacija
Američka demokracija
Izdao ih je cijeli svijet

Što je pitanje kulture
Epohalni povratak weekendaryja
San u znanost
A i vi vodite ljubav?
Kraljica hrvatskoga stand-upa

Impressum

Za izdavača:
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Zagreb, Ulica grada Vukovara 269
Tel./fax. 01/6184 780
centrala 01/6184 772
Zlatko Stić, ravnatelj

Glavna urednica:
Kaja Barić, 3.s

Uredništvo:
Iris Delić, 3.c
Eva Marković, 4.e

Novinari:
Eugenija Prša
Eva Marković
Ružica Perić
Daniel Tomašegović
Lucija Tortić
Roberto Biškupić
Iris Delić
Juraj Vrbančić
Karla Klemenčić
Pere Markić, prof.
Antonia Lazić
Maja Rapić
Andrej Drenski
Karolina Denadija
Blanka Ivanović
Hrvoje Blažević
Ivan Radičić
Matea Maljković
Petra Ribić
Matea Jarnjak
Iva Belošević
Ana Bošnjak
Kaja Barić
Danijela Marušić
Marta Paladin
Sara Al Ahmed
Nives Antolović

Fotografije:
Daniel Tomašegović
Dea Sajko
Ana Bošnjak

Crtež:
Jakov Dejanović
Maja Ditrih

Voditeljica novinarske skupine:
Henrieta Barbarić, prof.

Lektura:
Davorka Ljevar, prof.

Grafička oprema:
Članovi Novinarske skupine

Tisak:
Printerica grupa

Sadržaj

Riječ urednice	1
Izbjeglice	
Alternativa istini oduvijek je bila neznanje	2
Jeste li budni ili spavate?	3
Izdao ih je cijeli svijet	4
Kako je rođena najveća haktivistička organizacija	6
Američki način provođenja demokracije	8
Svi naši projekti	
Od bionike do web dizajna	9
S 3D printerom samo je mašta granica!	10
Malim koracima do velikih ušteda	11
Izazovno druženje u međunarodnom okruženju	12
STEM područje naša je budućnost	13
COOLtura	
Prženje riba i pokojeg osigurača	14
Žena koja se morala praviti da je muškarac	15
Kraljica hrvatskoga stand-upa	16
Rođeni sa smiješnom kosti	17
Budite kreativni i na engleskom jeziku	18
Sve je moguće	22
A i vi vodite ljubav?	23
Zauvijek izgubljena dva sata života	24
Kada tužna iskustva postaju šaljiva	25
Poezijom protiv povijesti	26
Prolazno - ako ste alhokolizirani	27
Prelogovci svuda oko vas	
Iz srca zvijezda u prašinu po kojoj gazimo	28
Kemija od malih nogu	29
Što je pitanje kulture?	30
Prelogovcima nikada dosta znanja	32
Sajam fakulteta	33
Donesi dobru odluku i upiši <i>Prelog</i>	34
Turisti u vlastitome gradu	35
Našminkano lice naše škole	35
Strast kao pokretač snova	36
Unutarnje zadovoljstvo na poslu važnije je od profitabilnosti	37
Mjesto na kojem znanost postaje zabavna	38
Glumimo i volontiramo	39
Ništa nije nemoguće koliko se čini	40
Putovanja	
Prelog u Ljubljani	41
Glasno, možda i preglasno	41
Adiós, adieu, arrivederci, zbogom!	42
Sa školskih hodnika	
Epohalni povratak <i>weekendaryja</i>	43
Isparavati ili 'lapiti? Pitanje je sad!	44
Naše biserje	45
Čuvajte se – s nama je divovski virus!	46
Novi fakultativni predmet PŠVP-a	46
Postanite dio obožavatelja društvenih igara	47
Ovisnost o Nutelli	48
PSE je kriv!?	49
Hej, Prelog, daj zapleši can can...	50
Školske priređbe	
Maskiranima krafne i...	51
Maskiranima krafne i...	52
Nepoželjni medu zvjezdama	53
Ludnica iza paravana	53
Natjecanja	
Cijela država zna da COOLtura rastura	54
Mislila sam da će me ravnatelj smjeniti!	55
Nasilje ne smijemo percipirati kao hrabrost	56
Inino on-line natjecanje Junior Freshhh	57
Virtualno natjecanje u plesu	57
Kemičaru povijest, a kritičaru kritika	58
Okrugli stolovi učinili su nas vitezovima	60
Najsjajnija zvjezdica Europske unije – Prelog	62
San u znanost	63
Predmetna natjecanja	64
Sportska natjecanja	66
Iz Perinog pera	
Iz Perinog pera by prof. Pere Markić	67
Sport kao životni poziv	68
Život profesionalnoga sportaša	70
Literarni radovi	
Mašta	70
Prozori	71
Svjetla grada	71
Cajana osjećaja	72
Mame nič nie taeške	72
K sebi	72
Baba Manda	73

Ostavljaju nam ratove, siromaštvo i nezaposlenost

U ovome broju školskoga časopisa nismo planirali nikoga deprimirati, već educirati. Potrebno je educirati jer ljudi spavaju na ulicama, nemaju dokumente koji su, na žalost, dokaz da uopće postoje, a velike se sile međusobno dobacuju i igraju životima

dok svi čekamo, gledamo i pasivno komentiramo iz svojih domova. Mi novinari željeli smo naučiti što više, razviti mišljenje o svemu i pomoći gdje treba jer je to ono što nas čini čovjekom. Upravo to NE ispred znanja, čitanja i zainteresiranosti stvara katastrofalne pojmove poput neznanja, nenačitanosti i nezainteresiranosti koji stvaraju izbjegličke, financijske i gospodarske krize. Za sve postoji

rješenje, ali su, na žalost, veće važnosti one vijesti koje nas otupljuju i stvaraju iluziju sreće, takozvanu žabokrećinu. Želimo vas približiti nekim problemima, ali i pozitivnim stvarima. Zamislite svijet u kojem bi mlade nade bile uistinu nade. No, zašto bi itko slušao nas mlade, kreativne, pune snage; zašto bi itko slušao nas koji ne želimo Treći svjetski rat? Promjene mogu biti na bolje i trebali bismo postupno razbijati sve zabranjene i osjetljive teme jer je promjena potrebna.

Mladim se ljudima ispiru mozgovi osjećajima koji im nisu poznati, a trebalo bi ih učiti kako da sami stvaraju mišljenje o svijetu oko sebe. Po dobrom starom običaju išli smo na izlete i razne radionice, tribine i natjecanja, a tradicionalno smo održali hrvu priredbi. Periodni sustav elemenata više nije isti zato što znanost napreduje, redovito dobivamo nova saznanja o Marsu zahvaljujući tehnološkom razvoju, otkrivamo nove virusne, ali i nove lijekove, gledamo predstave, prisutni smo na svim radionicama i dio smo kulturnoga razvoja zato što glumimo i pišemo na državnoj razini LiDraNa. Gorak okus stvarnosti prisutan je da bismo znali da smo živi, ali pored svega toga postoje i zabavni, pozitivni trenuci koji su također lijepo zapisani u ovome časopisu – možete bez brige nastaviti listati. Ako smo samo jednom čitatelju pomogli da proširi granice svoga razmišljanja i uvidi koliko svijet može biti lijep, ako ga znamo ispravno promatrati, mnogo smo učinili.

Kaja Barić, 3.s

NE TAKO KRATAK UVOD U TEMU BROJA

Alternativa istini oduvijek je bila neznanje

Ratovi su strašni, a istine o njima često još i strašnije. Ratove i njihove posljedice dobro poznajemo, upravo ih promatramo dok gledamo kako se val izbjeglica iz ratom uništene Sirije kreće Europom tražeći spas od kaosa. No, o istinama znamo daleko manje jer su one često neugodne i ružne

Piše: Ana Bošnjak, 2.d

Što se točno događa u Siriji iz koje milijuni ljudi bježe glavom bez obzira u potrazi za mirom, za životom bez nasilja, oružja i smrti? Tko tu s kim ratuje?

Sve je počelo u proljeće 2011. demonstracijama inspiriranim Arapskim proljećem protiv aktualne vlasti predsjednika Bašara al Assada. *Režim je na demonstracije odgovorio vrlo oštro, a one su uskoro prerasle u sukobe. Onda je eskaliralo nasilje i vrlo brzo došlo je do pravog gradanskog rata s masovnim uništenjem i korištenjem kemijskog oružja – pojašnjava vojni analitičar Igor Tabak. Rat u Siriji smatra se najkomplikiranijim ratom u povijesti čovječanstva. Slobodna sirijska vojska, koja se u ljetu 2011. godine naoružala i organizirala te se od početka borila protiv Assada, bila je slabila dok su radikalne džihadističke grupe postajale sve utjecajnije. Zauzimale su veliki dio teritorija Sirije na sjeveru i istoku postavljajući režim na temelju radikalnog tumačenja šerijatskog prava.* Tada je nastao pravi čušpajz: uskoro se protiv Assada počelo boriti nekoliko islamičkih skupina koje se razlikuju i po saveznicima i po ciljevima. U trenutcima se udružuju jedno protiv drugih, a u drugima se bore na istoj strani protiv cijelogova svijeta. Dvije najutjecajnije organizacije Islamska su država (ISIL) te Džabhat al-Nusra koja je opisana kao *najagresivnije i najuspješnije oružje pobunjeničke sile*. Te dvije organizacije kontrolirale su najveće dijelove Sirije. ISIL je ubrzo sam sebe proglašio kalifatom i sada dolazi do sukoba sa SVIM drugim pobunjeničkim skupinama u Siriji. U tim sukobima u četiri godine umrlo je gotovo 240 000 ljudi, što je samo po sebi strašan broj, a da ne spominjemo koliko je izgubilo domove. No smatra se i da je stvarni broj žrtava puno veći od 240 000, ne uključujući više od 30 000 nestalih, među kojima je po pretpostavkama 20 000 u tamnicama, 9000 odanih režimu i 4000 koje su otele ekstremističke skupine. Kraj rata se ne nazire, a do trenutka pisanja ovoga teksta samo iz Sirije registrirano je više od četiri i pol milijuna izbjeglica. Obiteljima koje su nastradale zbog rata ne preostaje ništa drugo nego da krenu na opasan put ako ne žele i sami biti ubijeni.

Životima plaćeni put

Analice iskazuju da je više od 12 milijuna ljudi napustilo domove od 2011. godine s područja Bliskog istoka što je otprilike pola ukupne populacije Sirije. Prvi izbjeglički val iz Sirije iznenadio je susjedne zemlje. U Turskoj se trenutačno nalazi preko milijun sirijskih izbjeglica. Stanje je gore u manjim zemljama, poput Libanona ili Jordana.

Ovi su brojevi u stalnom porastu. Mnogi koji kreću na put prema Njemačkoj koristili su *Karte za Njemačku* koje su se počele pojavljivati u kampovima u kojima su boravili. U letku se navodi cijena od 2 400 dolara, ali ne navodi se da će mnogi izgubiti život prije nego što stave nogu na europsko tlo. Kada ih pitate zašto bježe, mnogi odgovaraju: **Ne želim više ratovati. Ne želim ubijati. Ne želim biti ubijen.**

Zanimljivost je za Njemačku da će se do 2030. godine populacija radno sposobnog stanovništva smanjiti za šest milijuna pa izbjeglice mogu postati korisni ekonomiji Njemačke. *Ako uspijemo brzo obučiti te ljudi koji dolaze kod nas i nači im posao, onda ćemo riješiti jedan od naših najvećih ekonomskih problema budućnosti: manjak vještina,* rekao je njemački ministar ekonomije Sigmar Gabriel govoreći pred

Europskim parlamentom u četvrtak. Ljudi koji dolaze u Europu pokušavaju pronaći bolji život, a tko smo mi da im sudimo? Mnogi od njih završili su fakultete, rade kao profesori na sveučilištima, imaju obitelji, intelektualci su.

Svi smo vjerojatno pročitali, ali i čuli različite stavove ljudi po pitanju izbjeglica. Imali ste sigurno one koji su bili protiv izbjeglica, ali i one koji su im htjeli pomoći. Mi vam ne želimo nametnuti nikakav stav – želimo vam ponuditi perspektivu. Vjerujemo da ćete, čitajući naše članke, idući put, kada se potegne tema izbjeglica, imati ponešto humaniju i promišljeniju stav od onog koji ste imali dosad. Ne zaboravite: Alternativa istini uvijek je bila neznanje...

More suza

Jeste li budni ili spavate?

Tribinu kojoj smo prisustvovali organizirali su Institut za geopolitiku i strateška istraživanja, Odjel za politologiju i Udruga Obnova. Tijek tribine dostupan je i na internetskoj stranici YouTube zahvaljujući novinarima časopisa Obnova

Piše: Kaja Barić, 3.s

S obzirom na to da je događaj počeo u 20,00 sati, kad Suncu nema traga, malo teže smo pronašle Malu dvoranu Matice hrvatske u ulici Matice hrvatske. Tu večer, 4. studenoga 2015., ispred dvorane okupilo se mnoštvo ljudi te smo primijetili da većinu tribine čini starija generacija uz vrlo malen broj srednjoškolaca. *Islamska država: od ideje do njezina ostvarenja u zbilji iz geopolitičkog aspekta* bio je vrlo neprivilačan naziv nastao sklapanjem političkih izraza kojima su se koristili i predavači, redom mag. hist. Edin Muftić, dr. sc. Petar Popović te gorusica na kraju, pročelnik odjela za politologiju Jure Vujić. Povod organizacije navedene tribine potreba je za informiranjem, koje će provesti stručnjaci, stanovništva o aktualnoj temi, i to o temi za koju smatramo da ne bi trebala biti *tabu*, već slobodna za jer se radi o sukobu civilizacija. Ukratko ćemo vam predstaviti najvažnije ideje, zaključke te naša mišljenja o tribini.

O političkoj problematici slušali smo na hrvatskom, ali i arapskom jeziku

Kratki uvodni govor održao je ruski student politologije Pavel Isaykov te ga povezao s političkom situacijom u svojoj državi i predstavio govornike. Mag. hist. Edin Muftić podijelio je svoje znanje o povijesti islamske države i arapskoga jezika. *Izabrali ste me za vladara, a nisam ništa bolji od vas* izjavio je sadašnji Kalif i taj primjer naveo je gosp. Muftić da bi objasnio postupak njegova dolaska na vlast i općenito vlast u islamu. Na takve neorganizirane i religijski fundamentalno nastrojene države utječe organizirane, ali isto religijski fundamentalne, zemlje poput SAD-a. Njegovo mišljenje, i još nekolicine razumnih ljudi zasigurno, jest da je invazija Amerike u Iraku pogreška jer se važnost Iraka očituje na eshatološkoj, religijskoj i civilizacijskoj razini. Što je u pitanju, skrivena *agenda* ili glupost? Pretpostavljamo da je glupost zato što sukobom civilizacija nitko ne profitira.

Zapad je pod prijetnjom samoga sebe

Zapad nije pod prijetnjom islama, pod prijetnjom je samoga sebe, rekao je dr. Popović. Problematizao je odnos naftne, nacionalizacije i demokracije. Te zapadne, korporacijske élite, koje su stvorile *istoimenu korporacijsku politiku i neoliberalno viđenje države, zapravo treba uništiti zajedno s njezinim suverenitetom i de-demokratizirati društvo*. Kao primjer naveo je ovisnost zapadne kulture o nafti i to je potkrijepio dogadajem sastajanja predsjednika Roosevelta s tadašnjim saudijskim kraljem da bi dogovorio neometani izvoz nafta nakon povratka s Jalte. Time je htio reći da demokracija ima svoje negativne strane zato što ju ne poštuju svi i izgleda da niti u demokraciji i liberalizmu nismo jednaki. Prema *Deklaraciji neovisnosti* iz 1776. sloboda je pravo čovjeka da čini što želi dokle god ne ugrožava tudu slobodu, međutim, što je posljedica već spomenutog dogovora o nafti?

Amerika kao jedan veliki agresor

Ne znamo što napomenuti iz govora politologa Vujića: bilo je teško slušati i pratiti komplikirane političke izraze ekskluzivnog političkog govora. Cilj tribine bio je približiti politiku, a ne potrošiti vrijeme

politički neobrazovane publike na slušanje riječi koje ostaju prazne. Prema doticnome, konflikt religija u obliku gusarstva prisutan je i u 21. stoljeću i naziva se terorizam. Barbarski činovi u svrhu ostvarenja ideoloških ciljeva kao politička strategija...nije potrebno dodatno problematizirati odnos religije i politike iz jednostavnih i očitih razlika. Kad religija ne bi toliko utjecala na ustrojstvo i status države, bismo li se nalazili u ovakvoj situaciji? Dokaza je puno, ali, na žalost, to nije tema ovoga članka, već tražimo kako popuniti dio o govoru Jure Vujića.

Nije zanimanje za temu ono što nam manjka, već akcija

Tko plaća svu tu silnu infrastrukturu? Pitao je Vujić, a i nekolicina ljudi zasigurno. Amerika uistinu jest jedan veliki agresor koji vrti po rukama novce zarađene industrijom oružja. Rekao je da je u tom slučaju globalizacija imala negativan učinak. Takoder, imamo niz zapreka zbog vjerske raznolikosti, a očito se u niti jednoj ne uči vjerska tolerancija.

Upoznati smo s diplomatskim pokretom *Light Footprint* koji je pokrenuo predsjednik SAD-a Obama u svrhu tehnološkog razvoja slabije razvijenih zemalja Istoka i Afrike. Politika tog pokreta nije miroljubiva. Smanjena privatnost i česti napadi, a sve u svrhu traženja članova malignih organizacija.

Neke su životinje jednakije od drugih

Demokracija ima svoje negativne strane. Demokracija ne može učiniti da u jednom trenutku svi budu zadovoljni niti se može svugdje provoditi na jednak način. Čovjek je inteligentno (kako tko) biće koje ima mogućnost osjećaja za dobro i zlo, ali ne možemo u potpunosti znati je li nešto dobro samo zato što nama odgovara. Rekli bismo da je najveći problem u svijetu ljudska sebičnost i manjak empatije. Konkretno, u situaciji s izbjeglicama, čovjek misli da je najispravnije barem jednom pomoći donacijom ili nešto i da je već bolja osoba. Ipak, ovo nije trenutak u kojem se želimo bolje osjećati zbog tude nesreće, nego bismo se trebali udružiti i zajedno poboljšati stanje na Istoku. Neka svatko prihvati svoj dio krivnje (Ameriko, mislimo na tebe).

INTERVJU S MAZENOM AL AHMEDOM

Izdao ih je cijeli svijet

Mazen Al Ahmed rođen je u Siriji. U Hrvatsku je došao 1985. na studij. Ovdje je upoznao svoju buduću ženu, a trenutno dane provodi u Slavonskom Brodu pomažući UNHCR-u. U agenciji Ujedinjenih naroda za pomoć izbjeglicama radi kao prevoditelj za arapski jezik. Iz prve smo ruke saznali razne činjenice vezane za izbjegličku krizu. Nakon što pročitate ovaj intervju, više nećete imati opravdanja suditи samo na temelju isfiltriranih informacija iz medija

Piše: Sara Al Ahmed, 4.d

Ponudite im svjetliju budućnost

U Zagreb ste došli 1985. Što vas je potaknulo na dolazak i kako je bilo živjeti u Siriji do tada?

U Siriji smo 80-ih imali velike probleme jer su otac i stric sadašnjeg predsjednika Asada ubijali političke protivnike. U jednomu su gradu – Hama, u središtu Sirije, ubili najmanje 42 000 ljudi. To je poznati masakr u kojem su dio grada srušili avionima i tenkovima. Kasnije su tu napravili park, ali ostavili su jedan dio zida, gdje se vide posljedice tih borbi, kao opomenu svima. Taj zid i dan-danas postoji u Siriji u tom gradu.

Je li se išta promjenilo od tada do danas?

Faktički se ništa nije promjenilo, osim načina mučenja i hapšenja političkih protivnika.

Zbog čega je onda izbjeglički val krenuo baš sada, a ne tada?

Izbjeglice su krenule sada jer su izgubile svaku nadu. Vidjeli su da ih pet godina svijet promatra i ništa ne poduzima – od Amerike pa nadalje. Obama je upozorio Asada da ne koristi kemijsko oružje preko crvene linije, no Asad ju je prešao i ubio 1500-2500 ljudi, najviše djece. Kasnije su se Amerika i Rusija dogovorile da mu oduzmu kemijsko oružje i pustile ga da nastavi s masakrima.

Kako je sve uopće počelo?

Sve je počelo u razdoblju Arapskoga proljeća. Kod nas postoji samo jedna stranka, partija i jedan predsjednik kojeg nikada nismo birali do 2012. godine. Prije smo imali samo referendum u kojem su nas pitali jesmo li za tog predsjednika ili ne – ali znalo se da je on pobjednik. Kada je počelo Arapsko proljeće u Tunisu, Egiptu i Libiji, neki su školarci napisali na zid parolu *Dolje sistem* jer Asad i njegova obitelj drže vojsku i Siriju 42 godine. Četrdesetak te djece iz osnovne i srednje škole doveli su tajnoj službi na saslušanje na kojemu nitko nije htio priznati tko je to napisao. Asad je bratić svima iščupao nokte. Njihovi su se roditelji, kao i konzervativni dio Sirije, žalili jer su se osjećali plemenski i nacionalno pogodeni ovim događajem

te su poslali prosvjedu notu Asadu. On je poslao svoga bratića (predsjednika tajne službe u južnoj Siriji) u grad Hamu, gdje su Asadov otac i stric napravili masakr, da podsjeti ostale na događanja 80-ih godina i da im zaprijeti da je Asad spremam napraviti isto. I tako su započeli mirni prosvjedi u Siriji za koje je i sam Asad rekao da su bili mirni prvih šest mjeseci. U tih su šest mjeseci Asadovi plaćenici, za koje je na početku govorio da su teroristi, a ne Sirjci, ipak ubijali prosvjednike. Nakon ovog perioda vojnici iz sirijске vojske, u strahu od ponavljanja događaja 80-ih, počeli su dezertirati da bi mogli braniti sirijski narod od ovakvog režima. Novonastala se vojska, Slobodna vojska Sirije, od početka borí i protiv ISIL-a i protiv Asada koji u razdoblju od jedne godine i sedam mjeseci nije ispalio niti jedan metak na ISIL.

Kakvu sliku cijekupne situacije pružaju hrvatski, ali i svjetski mediji – je li ona vjerodostojna, simplificirana, izmijenjena ili nešto četvrto?

Hrvatska je napravila veliki pozitivni korak prema izbjeglicama. Imali su loša iskustva sve dok nisu stigli do Hrvatske. U prolasku kroz Hrvatsku, oni se zaista osjećaju najbolje i najsigurnije. Svi su Zahvalni Hrvatskoj, njezinim policajcima i volonterima koji pomažu svima, za razliku od ostalih država kroz koje su prošli, u kojima su neki spavali po tri dana na smetlištu, na kiši i dobivali batine od policajaca. Nisu im osigurali hranu, a neki su čak i vodu, koja inače košta oko 2 kune, naplaćivali po 15 i 20 kuna. Dokaz tomu da je Hrvatska zaista postupila drugačije je to što sam s njima u kontaktu skoro svaki dan i što mi govore da im je najbolja točka, prilikom kretanja, bila Hrvatska. Mediji su, osobito madarski i srpski, na početku gledali negativno na ponašanje Hrvatske prema izbjeglicama; na kraju su ipak počeli oponašati i slijediti hrvatski primjer.

Zbog čega izbjeglice ne zatraže azil u državama kroz koje prolaze, već idu uglavnom do Njemačke? Ima li tu ekonomskih migranata koji samo iskoristavaju situaciju?

Ne okrećite im leđa

I sami znate kakve su zapadne zemlje – tamo su ljudska i socijalna prava najveća i najbolje uređena. U Grčkoj takva prava još nisu na toj razini kao u Njemačkoj, Engleskoj ili u Francuskoj. Među izbjeglicama postoji jedan postotak ekonomskih migranata koji iskorištavaju situaciju da bi došli do zapadnih zemalja, ali oni čine tek manji dio.

Mislite li da bi ovaj veliki izbjeglički val mogao predstavljati problem Evrope i postoji li mogućnost sukoba?

Ne, on neće predstavljati problem jer, ako govorimo o izbjeglicama iz Sirije, one su uglavnom visokoobrazovane, a Zapadu je potrebna takva radna snaga. Mislim da Europa zna što se događa i da tu nikako ne bi moglo doći do sukoba, to je samo propaganda. Postoji mogućnost političkih sukoba, ali fizičkih, u smislu rata, nikako.

Ipak pratimo porast popularnosti ekstremne desnice...

To je, nažalost tako, kada jedan dio političara manipulira ljudima dajući im krive informacije o tome tko su, kakve su te od kuda dolaze izbjeglice.

Pa recite nam onda – od kuda sve dolaze izbjeglice i što očekuju od zapadne Europe? Jesu li ta očekivanja ostvariva?

Preko 70% njih dolazi iz Afganistana, Irana, Iraka i najmanje iz Sirije. Najvažnija im je sigurnost. Kada govorimo o sirijskim izbjeglicama, one bježe od Asadovih barrel bombi i balističkih raketa. Osobito su ugroženi sada s dolaskom Rusa jer oni gađaju civile. Pri padu, balističke rakete ne biraju tko je ekstremist, a tko civil. Sami smo svjedoci tih snimaka.

Kada će prestati izbjeglički val?

Kada se velike sile dogovore i pronađu nekakvo rješenje za Siriju.

Što će biti s teritorijem Sirije? Hoće li se izbjeglice vratiti?

Hoće, dosta njih mi govorи da bi se vratili nazad.

Kako komentirate aktivnosti Amerike i Rusije na području Sirije? Što je pozadina ovih dogadanja?

Žalosno... Ekonomski i gospodarski obračun na račun sirijskoga čovjeka. Sada se svi svjetski obračuni vode na teritoriju Sirije. Rusiji je jedina baza na Mediteranu trenutno u Siriji pa se bori zbog toga, a Amerika se bori zbog Izraela.

Sirijsima se u Hrvatskoj često postavlja pitanje zašto se ne ostaju boriti u svojoj zemlji. Kako biste im Vi odgovorili?

Ne ostaju se boriti jer ih je izdao cijeli svijet, osobito zapadne zemlje koje im ne daju oružje. Oni se već pet godina bore protiv Asada i ISIL-a, a nemaju niti jednu protuzračnu raketu. Na početku su tražili svega deset protuzračnih raketa da bi se obranili od Asadovih aviona koji bacaju svoje barele 500-1000 kilograma eksploziva i sravnjuju

cijeli kvart s lica Zemlje. Da su ih dobili, danas stvarno ne bi došlo do ovakvog vala izbjeglica. Kada su uvidjeli da neće dobiti rakete, molili su da im se napravi zaštićena zona na oslobođenom dijelu Sirije u kojoj bi svima zabranili letove. Svjet im ni to nije osigurao. Jedan dio oporbe ipak dobiva oružje, ali na kapaljku. Zapad im određuje koliko se kilometara mogu kretati naprijed i koliko se moraju vratiti nazad. Cijeli ih je svijet izigrao.

Kako se osjećate u kontekstu ovih događanja?

Tko nije s njima na terenu i ne čuje pravu istinu od njih, ne može s njima suošjećati. Jedan je čovjek rekao da se nema kome vratiti u Siriju jer mu je cijela obitelj izmasakirana. Jednom nam je u centar došla beba od 25 dana u naručju tete, teška manje od dva kilograma. Majku su joj pogodili granatom, a od oca se razdvajala na putu. Zadržali smo ju u centru desetak dana, dojila ju je jedna žena iz UNICEF-a, dok nije bila sposobna za daljnji put. UNICEF ju je spojio s ocem u Austriji.

Što biste poručili čitateljima?

Ne nasjedajte na glupe, doslovno glupe izjave političara i komentare informativnih programa koji, radi političkih bodova ili povećanja gledanosti, priželjkuju da se dogode ubojstva. Oni žele prikazati izbjeglice kao teroriste, a kroz Hrvatsku je do danas prošlo preko 350 000 izbjeglica bez ijednog zabilježenog incidenta.

I jedan osmijeh čini razliku

ANONYMOUS – WE ARE LEGION, WE DON'T FORGIVE

Kako je rođena najveća haktivistička organizacija

Pojam haktivizam prvi je put upotrijebljen 1998. u grupi hakerske zajednice *Kult mrtve krave* (eng. *Cult Of The Dead Cow*). Haktivizam je, kao i hakiranje, ilegalan te se opisuje kao korištenje legalnih i ilegalnih računalnih alata u razne, a ponajviše političke svrhe. Najpoznatija haktivistička zajednica je, a za njih ste sigurno čuli, Anonymous

Piše: Ivan Radišić, 2.d

No army can stop an idea

Haktivizam se sastoji od dviju različitih zajednica: hakerske i aktivističke. Izvorno, haker je osoba koja posjeduje i iskorištava svoje sposobnosti brzog rješavanja problema i kreativnosti da bi mijenjala ili poboljšavala računalne sustave. Mnoge haktivističke grupe proslavile su se svojom borbom protiv rigoroznih zakona o tijeku informacija na internetu. Najviše su se istaknule skupine *Anonymous* i *LulzSec*. Skupina *Anonymous* iskazala se u organizaciji digitalnih i uličnih prosvjeda protiv zakona ACTA (Trgovinski sporazum protiv krovotvorena) da bi se zaštitilo privatno vlasništvo) i SOPA (Kontroverzni zakon koji bi proširio SAD-ov zakon protiv borbe nad internetskim stranicama za skidanje raznih medijskih i tekstualnih informacija).

We don't forget, expect us!

Anonymous nemaju vođu ni centraliziranu vlast. Svatko se može pridružiti organizaciji te im je baš zato teško ući u trag. Prvi su se put pojavili u javnosti 2008. godine kada su objavili video u kojem objavljaju *rat* protiv crkve *Scientologije* (skup vjerovanja i praksa koju je osnovao Lafayette R. Hubbard). Razlog tomu bio je video koji je *procurio* na internet u kojem Tom Cruise promovira Crkvene ideje i govorи како jedino crkva *Scientologije* (u daljem tekstu: CS) može pomoći ljudima. Uz to, CS zatražila je da se taj video makne s interneta ili cenzurira zbog optužbi da je video krovotvoren, tj. prerađen. S obzirom na to da zagovaraju potpunu kontrolu nad drugima, mnogi na njih gledaju kao ljudi općinjene kontrolom te se CS bojala da će, ukoliko taj video izade, nastati mnogi problemi. *Anonymous* su to nije svidjelo jer je proturječilo njihovu cilju – slobodi govora i necenzuiranja sadržaja. Objavili su *rat* na koji je CS odgovorila da *Anonymous* predstavljaju cyber-terorizam, nacizam, fašizam i slične oblike vladavine.

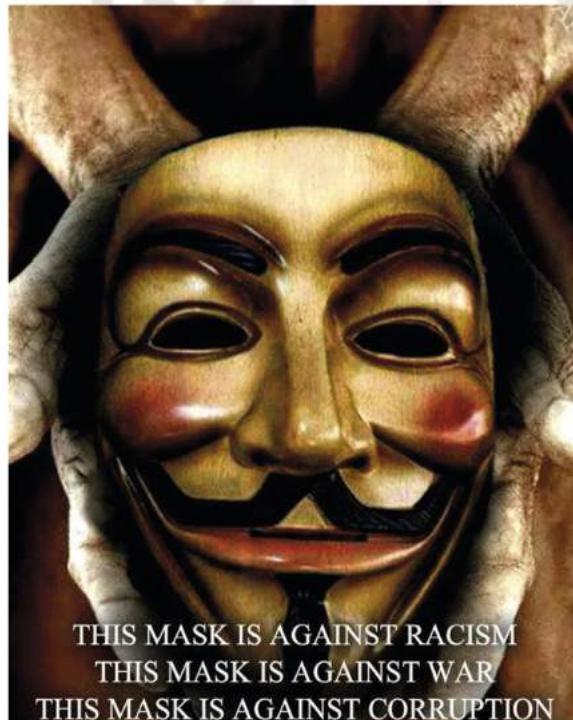
O kao osveta, A kao anonimno

U početku je pokret *Anonymous* bio obilježen kao sramotan potez jer se radilo o tada malo skupini ljudi, no odjednom je sve eksplodiralo

i skupina je dobila ogromnu podršku od 10 000 ljudi u više velikih gradova u svijetu te su svi bili jednaki po poznatom znaku *Anonymousa* – Guy Fawkesova maska slična onoj iz stripa *V for Vendetta*. Naime, već spomenuti Guy Fawkes, 1605. bio je pripadnik rimokatoličke grupe koja je naumila raznijeti Parlament i ubiti protestantskog kralja Jamesa I. Po njemu je i utemeljen istoimeni film, ali prije njega ta je maska bila samo maska sjećanja na mučenog i pogubljenog Fawkesa. Nakon filma ljudima se svidjela ideja, osobito *Anonymousima* koji su poručili ljudima da postanu anonimni i sakriju svoja lica da ne bi bili uhvaćeni. Ta je ideja inspirirana po posljednjoj sceni iz filma: čovjek s maskom gleda kako Parlament eksplodira. Maska je postala simbol onih koji se aktivno, ali anonimno bore protiv korupcije u svijetu.

Anonymous lokalno i globalno

Anonymous nije zaobišao niti našu državu. Skupina je 25. siječnja 2013. dala Vladu rok od 14 dana u kojem trebaju odustati od Zakona o strateškim investicijama i pokrenuti reviziju privatizacije banaka. Istovremeno, grupa u Zagrebu zalila je poslovnicu Hypo banke crvenom bojom te izjavila: *Niste isisali svu krv, ima je još dosta za borbu protiv vas*. Napad isključivo na Hypo banku bio je motiviran pretpostavkom da su još u 90-ima započele transakcije preko Hypo

Inačica Guy Fawkesove maske

banke da bi se započelo pljačkanje državnih tvrtki i drugih privatnih finansijskih središta čiji se novac *prao* preko Klagenfurta i Lichtenštajna. Novac bi se vraćao banci kao kredit državi i Vladu. Anonymous je pokazao Vladu RH kakvo mišljenje imaja o njoj nakon iznenadnog napada na internetsku stranicu Vlade i na nju postavili sliku koja vrlo jasno pokazuje što zapravo radi Vlada.

Anonymous daje rok hrvatskoj vladi

Razlog zbog kojeg se mnogi dive ovoj tajnoj grupaciji jest taj što vrlo spretno znaju ukazati na brojne probleme koji bi bez njih, možda, u medijima prošli nezapaženo. Vjerovatno ste čuli za sirijskog dječaka Aylan Al-Kurdija. Naime, njegovo tijelo pronađeno je 2. rujna 2015. na turskoj obali. *Anonymous* se, kao i ostatak svijeta, počeo zalagati za poginulog dječaka te izjavio da su ovo posljedice sirijskoga rata. Suosjećanje, znatiželja i mašta mnogih bude zaprepaštena slikama koje vide i tek onda promišle o situaciji izvan svojih granica. Aylanova obitelj pripadala je Kurdimu, no morali su pobjeći kada im je vojska napala grad, ne Assadova, već ISIL-ova. *Anonymous* ističe da se ovakve tragedije moraju sprječiti i, ako je slika dječaka imala utjecaj na nas, to znači da se nismo potpuno prepustili nacionalističkoj doktrini. Pozvali su i ljudi da prouče više o tome ratu i shvate zašto se zapravo sve to odvija, kako sprječiti ovakve tragedije i širiti svoje informacije drugima da bi se podigla razinu svijesti o izbjeglicama. To nije sve; u Maroku je nekolicina ljudi pružila podršku trogodišnjem Aylanu te jasno prikazala probleme i manjak ispomoći izbjeglicama.

Poznati uspjesi

Ukucate li riječ *Anonymous* u Google, dobit ćete oko 553 000 rezultata. Ako se dosad još niste zanimali za njihov rad, ovi će vas podaci sigurno potaknuti:

Možete li zatvoriti oči pred ovom fotografijom?

1. „Operation Darknet“ – krajem listopada 2013. grupa je srušila *darknet*, tj. mrežu koja pruža podatke pedofilima. *Darknet* je zapravo dio interneta kojem mogu pristupiti svi, ali sadržaj mogu vidjeti samo korisnici s posebnim dozvolama. U ovom slučaju zvala se *Lolita City*. *Anonymous* je ušao u stranicu te prevario gotovo 190 korisnika da bi *skinuli* sadržaj, za koji su vjerovali da je pedofilski, u kojem je, zapravo, bio program koji prati njihovu IP adresu te ih može locirati. Informacije, koje su sadržavale brojne tekstove i fotografije, predali su policiji. Ujedno su srušili i 40 ostalih stranica čiji je sadržaj brojao više od 100 GB materijala.

2. „Operation Avenge Assange“ – vlasnik *WikiLeaksa*, Julian Assange, uhićen je krajem 2010. kada je stranica objavila tajne dokumente SAD-ovih diplomata. Ljudi su bili ljuti te su slali novac stranici kao podršku, no Mastercard, Visa, PayPal, BankAmerican i Amazon blokirali su transakcije. *Anonymous* je napalo stranice Mastercarda i Vise. Prije nego što se napad na PayPal trebao održati, PayPal je odblokirao te dao sav donirani novac stranici.

3. „Napad na HB Gary Federal“ – *HB Gary Federal* tvrtka je koju je osnovala SAD-ova vlada, a koja je trebala pružati internetsku zaštitu povjerljivim dokumentima. Izvršni direktor, Aaron Barr, 2011. godine izjavio je da se uspješno infiltrirao u *Anonymous* te prikupio mnoge podatke o njihovim korisnicima. Naravno, *Anonymous* nije bio oduševljen te su se osvetili napadima na *HB Gary Federal* i objavili desetke tisuća dokumenta. Uz to, napali su i njihova direktora A. Barra i razotkrili da je smislilao brojne urote i bio upleten u korupcijska djelovanja tvrtke. A. Barr na kraju je podnio ostavku te je priveden istrazi.

Anarhisti ili predstavnici istinske demokracije?

Anonymous možemo gledati iz svih mogućih perspektiva. Za neke, oni su ljudi koji iskorištavaju svoje znanje da bi naštetili pravilima i zakonima koje su donijeli ljudi koji znaju što je bolje za njihove gradane. Neki ih podržavaju u njihovu naumu, ali se drže na sigurnoj udaljenosti jer se boje pritiska većine. Zapravo, *Anonymous* pripada svakoj ideji. Oni predstavljaju slobodu govora i obranu tudiših mišljenja i idealja. Ponašaju se kao osvetnici: ako im se zaprijeti ili ih se napadne, oni uzvrate. Trenutno su se *utišali*, ne privlače previše medijske pozornost, pogotovo zato jer je većina vodećih osoba trenutno u zatvoru, ali i te su osobe izjavile da ih se ne može zaustaviti. Možda ih se može stjerati u kut, ali će se uvijek vratiti – samo je pitanje vremena kada će doći taj dan.

Marokanci pružaju podršku

POZADINA IZBJEGLIČKOVA VALA

Američki način provođenja demokracije

Pojam Arapskoga proljeća opisuje skupinu prosvjeda i revolucija koje su započele u arapskome svijetu s prijelaza 2010. na 2011. godinu. Početkom Arapskoga proljeća smatra se 18. prosinca 2010. kada je započeo ustanak u Tunisu protiv diktatora Zine

El Abidine Ben Alija

Piše: Juraj Vrbanić, 2.d

Malo tko je proteklih mjeseci, slušajući o izbjeglicama na televiziji ili ih gledajući kako izgubljeno koračaju njegovim kvartom, pokušao dublje promisliti tko je krivac za taj val i postoji li i jedan ondograf koji će ga moći izmjeriti. Spomenuti ustanak u Tunisu ubrzo je prešao i na Libiju, gdje je svrgnut Moamer Al Gadafi, potom Egipat, gdje je svrgnut Hosni Mubarak, te Tunis, u kojem je svrgnut Ali Saleh. Arapsko proljeće obuhvaća i mnoge druge, što manje, što veće prosvjedne skupove naroda Bliskog istoka te Sjeverne Afrike.

Da bismo uopće mogli govoriti o Arapskome proljeću, moramo razlikovati socijalne revolucije od klanskih. U Tunisu je broj stanovnika u 54 godine porastao za 7 milijuna, a u Egiptu u 64 godine za 61 milijun pa vladajući nisu mogli u tako kratkom roku stvoriti dovoljno radnih mjestra zbog čega se narod pobunio... Te su pobune, odnosno revolucije, sasvim drugačijeg predznaka od onih koje su izbile u Libiji, Siriji i Jemenu.

Ugljikovodikci alkanskog, cikloalkanskog i aromatskog reda krivi su za sve

No, jesu li ti vladari bili tako loši kakvima ih se prikazuje? I je li slučajnost što su upravo države s tim *lošim* vladarima bogate naftom? Zašto ne provode demokraciju u Sjevernoj Koreji čijim bi stanovnicima netko s imalo zdrave pameti sigurno dobro došao? Zašto zapadne sile žele širiti demokraciju na tako udaljenim teritorijima kada je loše provode i na vlastitom? One žele pomoći ljudima koji tamo žive, kažu, ali teško je ne zapitati se je li posrijedi, ipak, nešto drugo. Koliko je država na svijetu s diktatorskim režimima, a Amerikanci su baš na ove navrli. Za primjer neka posluže Moamer Gadafi i pobune u Libiji u kojima je upletenost Zapada neupitna. Gadafi je tamo navodnjavao pustinju da bi stvorio nova plodna polja na kojima bi ljudi mogli raditi, javno se borio protiv Al-Qaide, gradio je socijalne stanove za potrebitе... a držao je i red. Istina, bile su česte urote protiv njega, ali to je bilo plemenske prirode. Opet, u Jemenu su tražili dopuštenje zapada da svrgnu vladara, a Zapad je dao zeleno svjetlo. Do čega je to dovelo? Do toga da Zapad ima osiguranu naftu (što im je vjerojatno bio i cilj) i do kaosa u cijeloj toj regiji. Ako pogledamo, vidjet ćemo da od svrgnula tamošnjih vladara na vlast nije došla čvrsta im i poštena vlasta. Stalne su smjene i sukobi. Svi se žele dočepati vlasti pa se cijela ta situacija već pomalo da usporediti s popularnom knjigom/serijom *Igra prijestolja*. Najgori od svih *nusproizvoda* jest ISIS. Opisano stanje nestabilne vlasti plodno je tlo njihovim radikalnim idejama. Područje ISIS-a prostire se preko država zahvaćenim Arapskim proljećem: u Siriji, Iraku, Egiptu, Libiji, ali i u Tunisu, gdje je u nedavnom napadu mnogo civila izgubilo svoje živote u samoubilačkim akcijama...

Koja je uloga jedne figurice?

Je li uvođenje demokracije pravi razlog toga procesa, ili je to nafta, ili, pak, interes da to područje bude nestabilno upravo da bi se lakše kontroliralo i moglo realizirati ideje nekog bolesnog umu, ili je nešto sasvim drugo? Ne znamo. Jesmo li mi tek puke figurice u partiji šaha nekolicine moćnika? Smjenjujemo li ili postavljamo doista mi vladare

ili je to već sve dogovoren? Iskreno se nadamo da nije sve baš poput Orwelove 1984. jer nam na kraju nuda jedina i ostaje. Nadu trebaju pronaći i oni koji su, zbog svih opisanih nevolja, morali napustiti svoju zemlju – izbjeglice iz Sirije. Oni su ostavili svoje živote, obitelji, posao i prijatelje da bi riskirali i potražili sigurnost u nekoj europskoj zemlji. Možda im ne možemo pružiti topli dom ili neku dugoročniju sigurnost, ali osmijeh je još uvijek besplatan.

Od bionike do web dizajna

Sve je veći interes učenika za STEM područje te je sve veća zastupljenost zanimanja iz toga područja na tržištu rada. Projekt Znanost plus, kojim se u Prirodoslovnu školu Vladimira Preloga uvode novi predmeti, prava su prilika svim učenicima koji pohađaju gimnaziju da prošire svoje znanje iz prirodoslovja i tehnologije

Piše: Marta Paladin, 1.c

Iz godine u godinu stručnjaci iz raznih prirodoslovnih i tehničkih područja sve su traženi na svjetskom tržištu rada. Zanimanje iz STEM (od engleskih riječi *Science, Technology, Engineering i Mathematics*) područja smatraju se zanimanjima budućnosti, što nije čudo kada se sagleda naše suvremeno društvo koje se sve više oslanja na tehnologiju te teži njezinom napretku. Znanosti koje obuhvaćaju STEM područje u današnje vrijeme postaju interdisciplinarnе te je poželjno imati iskustvo i znanje za više njih. Odlčina je vijest da je našoj školi na natječaju *Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta* dodijeljeno 2 500 000 kuna za projekt *Znanost plus!* Projekt će se realizirati u obliku 15 novih fakultativnih predmeta koje će gimnazijalci moći pohađati uz redovnu nastavu i na taj način stići nova znanja i vještine.

Projektom *Znanost plus* želi se doprinijeti povećanju upisnih kvota na fakultete STEM područja te povećati zapošljivost učenika koji nakon završetka gimnazije neće upisati (ili završiti) fakultet. Čak 99% prošlogodišnjih maturanata gimnazije nastavilo je školovanje, a 70% njih biralo je znanstvene i tehničke fakultete, tako da će ovaj projekt zasigurno biti dodatan poticaj za nastavak takvoga trenda. Tijekom projekta razviti će se 15 fakultativnih kurikuluma iz šest područja: biologija (2), kemija (4), matematika (4), informatika (3), fizika (1) i geografija (1). Biologija razvija predmete u kojima će se učenici baviti kritičkim razmišljanjem u znanosti i nutricionizmom, fizika dobiva

novi predmeti vjerojatno učenicima ponuditi za dvije godine. Cilj nam je osposobiti gimnazialce za neke konkretnе stvari. Nakon uvođenja ovih predmeta, učenici više zaista neće moći reći da u školi ne nauče ništa što mogu praktično koristiti u stvarnom životu: *Što se tiče matematike, uvodimo financijsku i poslovnu matematiku u sklopu koje će učenici učiti jedan dio ekonomije. Planiramo kombinatoriku i vjerojatnost koje će biti korisne učenicima koji planiraju ići na PMF ili slične fakultete jer će ih tamo čekati slični predmeti.* Pokušat će se razbiti stereotipi o matematici koji vladaju među učenicima: *Želimo se maknuti od ove suhoparne, udžbeničke nastave. Učenike očekuje puno zanimljivih vježbi, kao što su analiza popisa stanovništva ili ispitivanje vjerojatnosti dobitka na lotu. Teško je prilagoditi takve sadržaje učenicima, ali nadam se da ćemo uspjeti i učiniti ih zanimljivima,* zaključio je profesor Benić, član projektnog tima za izradu kurikuluma. Svim profesorima koji sudjeluju u projektu želimo puno sreće i uspjeha u osmišljavanju novih kurikuluma. Velik je posao pred njima, ali na kraju rezultati sigurno neće izostati!

Prof. Čleković i ravnatelj na dodjeli sredstava

3D printer te će se učenici moći baviti bionikom, na informatičkim predmetima će se učiti internetski dizajn i programiranje. Odlučili smo pitati nekoliko učenika i nastavnika što misle o ovome projektu. Viktorija iz 1.c sretna je zbog provođenja projekta u našoj školi: *Mislim da je odlično to što ćemo moći raditi nešto novo i drugačije od uobičajenih gimnazijalnih predmeta. Vjerujem da će ti predmeti biti zanimljivi i zabavni te da će nam biti od pomoći u studiranju.*

Profesor Benić istaknuo je: *Tijekom ove školske godine posjećujemo razne edukacije i izrađujemo nastavne materijale za nastavnike i učenike. Projekt bi trebao završiti u listopadu iduće godine tako da će se*

ZNANOST+

- + Uvođenje 15 inovativnih fakultativnih kurikuluma
- + Primjena opreme u skladu s najnovijom tehnologijom
- + Povećanje kvalitete gimnazijalnih programa

U sklopu operativnog programa Europskog socijalnog fonda Razvoj ljudskih potencijala 2007.-2013. projekt „Znanost plus“ provodi PRIRODOSLOVNA ŠKOLA VLADIMIRA PRELOGA u partnerstvu s GIMNAZIJOM ANDRIJE MOHOROVIĆA, PLIVOM I PRIRODOSLOVNI MATEMATIČKIM FAKULTETOM. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj ove publikacije isključivo je odgovornost Prirodoslovne škole Vladimira Preloga.

INTERVJU S PROF. NEMECOM

S 3D printerom samo je mašta granica!

Kako to obično biva kada PŠVP dobije novoga profesora, odmah ga se izloži liniji vatre jednim intervj uom, pogotovo ako sudjeluje u kakvom projektu. Takav je slučaj bio i s novim profesorom matematike i informatike, Markom Nemecom, a kako se snašao u novonastaloj situaciji saznat ćete ako pročitate nadolazeće retke

Piše: Blanka Ivanović, 2.d

Isprintat ćemo čuda!

Profesore, čuli smo da sudjelujete u projektu na kraju čje će realizacije naša škola dobiti 3D printer. Možete li nam reći nešto više o tome?

3D printer nova je tehnologija za koju je, osim samoga printer-a, potrebno i računalo s određenim programima. U računalu se napravi ili preuzme gotov virtualni 3D model proizvoda koji želimo da nam printer *isprinta*. Printer zapravo slaje slojeve materijala određenim redoslijedom da bi se dobio konaci priozvod. Postoje printeri koji ispisuju dijelove od plastike (takav će biti naš), gume, metala... Zbog načina ispisa, odnosno spomenutog slaganja *sloj po sloj*, mogućnosti tehnologije praktički su neograničene i ljudi koji se malo više bave time vole reći da je jedino ograničenje te tehnologije ljudska mašta.

Što se samoga projekta tiče, u njemu, osim naše škole, sudjeluju i Elektrotehničko društvo Zagreb, Fakultet strojarstva i brodogradnje te I. tehnička škola Tesla. Cilj projekta je primjenom aditivnih tehnologija potaknuti modernizaciju kurikuluma u srednjim strukovnim školama u području tehnike, matematike, informatike i prirodoslovja.

U prvoj fazi projekta održana je edukacija nastavnika, u kojoj smo naučili neke osnove oko same tehnologije koja stoji iza 3D ispisa. Vidjeli smo puno zanimljivih proizvoda koje su *ispisali* profesori s FSB-a, od plastičnog lanca bicikla pa sve do kalupa za čeljust za jednog pacienta koji je u nesreći ostao bez dijela čeljusti.

Printer je ovih dana došao u našu školu te sad slijedi instalacija potrebnog softvera na računalo koje će se koristiti uz printer, a zatim i puštanje u pogon samoga printer-a. U sljedećoj fazi cilj je da učenici sami nešto *ispisu*. Ideja je organizirati natjecanje među učenicima, i to tako da sudjeluju po četiri učenika iz naše škole i Tehničke škole Tesla. Učenici će formirati kombinirane timove te će dobiti zadatak da nešto sami konstruiraju, a zatim i ispišu.

Kako Vam je raditi u Prelogu?

Školom sam zaista ugodno iznenaden, a posebno mojim

matematičkim aktivom koji je, ako sam dobro upućen, najmladi i najmuškiji u cijeloj školi.

Računate li cijeli dan matematičke zadatke ili imate neki hobi?

Treniram košarku već 18 godina i na nju trošim najviše slobodnoga vremena. Osim toga, informatika je moje drugo područje interesa pa se trudim i na tom polju ostati *updatean* novim tehnologijama.

Dobra organizacija je ključ. Zapravo sam navikao na puno obaveza jer tako funkcioniram od osnovne škole, tako da se nije puno toga promjenilo. Jedina je razlika što sam sada s druge strane klupe u razredu.

Koji Vam je bio najdraži predmet u srednjoj školi?

Je li uopće upitno? Jedini predmet koji se ne mora učiti kod kuće da bi se imalo 5 – matematika!

Mislite li da se nešto u održavanju i samom planu i programu nastave matematike treba promjeniti?

Smaram da bi se trebao smanjiti naglasak na računu te objasniti učenicima detaljnije kako i zašto nešto funkcioniira. Također, nužna je izmjena plana i programa, treba se više zadržati na statistici i vjerojatnostima te povećati broj sati matematike, što je osobito problem u prirodoslovnim gimnazijama koje gube jedan sat matematike u trećoj godini pa se gradivo mora brže odradivati što učenicima uskraćuje priliku za boljim shvaćanjem i vježbanjem gradiva.

Kakvo je Vaše mišljenje o maturi iz matematike?

Matura je odlično složena, zaista se ispituje i razumijevanje učenika, a ne samo iskorištavanje formula.

I za kraj, što mislite, koliko je tehnologija važna u našim životima?

Smaram da nam je tehnologija korisna i trebamo je upotrebljavati da bismo si olakšali život, no ključno sredstvo ipak će, vjerujem, uvejk ostati papir.

Malim koracima do velikih ušteda

Euronet 50/50max europski je projekt koji se u zemljama Europe provodi već dulji niz godina, a kod nas u školi od 2014. godine. Osnovni cilj projekta jest pobuditi učenicima svijest o važnosti uštede energije i na zanimljiv način pokazati da to nije teško

Piše: Andrej Drenski, 4.e

Učenici naše škole (konkretno tadašnji 2. i 3. razredi ekoloških tehničara), kao i uvijek, odlično su se organizirali i snašli uz malu pomoć njihovih razrednika, prof. Mare Husain i prof. Gorice Grozdanović. Za početak su se razvrstali u timove koji su imali dodijeljene zadatke. Praktikanti obavljaju mjerjenja, Analitičari skupljaju podatke mjerjenja i obradu ju ih u Excell-u, Kreativci izrađuju promo materijale i panoe i, na kraju, Showmasteri informiraju učenike škole o projektu i važnosti štednje.

Naš domaćin Janez odveo nas je u kotlovnici i objasnio nam na koji se način škola grije i koliko toplinske energije otprikljike trošimo mjesečno. U školi smo obavili mjerjenja prije ikakvih akcija, a zatim smo krenuli s planom štednje. Tim praktikanata je dobio uredjaje kojima obavljaju mjerjenja jednom tjedno. Termometar, luxmetar i mjerac potrošnje električne energije dobili smo od organizatora projekta. Mjerjenja se obavljaju u apsolutno svim prostorijama škole, od učionica, preko dvorana pa sve do prostorija za čistačice. Kreativci su počeli izradavati naljepnice koje će potaknuti naše učenike da gase svjetlo u učionicama kada ono nije potrebno. Oni su također napravili prekrasan pano koji u Staklenom hodniku naše učenike svakodnevno podsjeća i potiče na štednju, kako u školi, tako i kod kuće. Najveći podvig cijelog projekta nije bio, ako ste mislili, štedjeti. Jednom kada se naviknete, nije vam problem misliti na to da ugasite svjetlo kada izlazite iz sobe. Ali izraditi zemlju u skoro pa stvarnoj veličini – e, to je bio poduhvat kojega se ne bismo opet prihvatali! Sve smo radili od recikliranog materijala, staroga kartona i novina. Kugla je dobila nezavidan naziv *mission impossible* jer se sam tijek realizacije činio zaista nemogućim! Trebali smo izraditi kuglu promjera 120 cm. Da vam ne govorimo o tome da, kada smo je napokon izradili, nije mogla proći kroz vrata kabinetova! Morali smo je rezati, popravljati... Radili smo ju povodom Dana škole, ali kada je napokon bila gotova, ubrzo je postala zaštitni znak cijelog projekta.

Predstavljanje projekta u Obrtničkoj komori

Uštedjeli smo... ali nećemo vam reći koliko!

Već nakon prvog tjedna Analitičari su izanalizirali podatke koje su mjerjenjima sakupili praktikanti, a pred kraj prvoga mjeseca već su došli do okvirnih rezultata o tome koliko smo uštedjeli. Domari su tada znali koliko treba smanjiti potrošnju toplinske energije. Showmasteri su krenuli u obilazak svih razreda u kojima su održali prezentaciju o projektu. Na zabavan način informirali su učenike o samom projektu i ciljevima projekta i podsjetili učenike na važnost uštede energije i reciklaže.

Tako dan za danom i mjesec za mjesecom naši ekolozi marljivo prate potrošnju i poticaju na štednjnu energiju. Na Zagrebačkom energetskom tjednu u Obrtničkoj komori Zagreb 11.5.2015. su učenici Antonio Banožić i Andrej Drenski, uz ostale škole koje sudjeluju u projektu, održali prezentaciju pod nazivom „Max 100% nas za max 50% nama: Gledajmo! Smanjimo! Mjerimo!“ te na taj način predstavili provođenje projekta. Tamo smo saznali da je naša škola na tablicama u upravi Euroneta na prvom mjestu i da je daleko iza sebe ostavila ostale škole grada Zagreba koje sudjeluju u projektu. U sklopu Zagrebačkog energetskog tjedna na glavnom zagrebačkom trgu, Trgu bana Josipa Jelačića, naši su učenici dobili priliku predstaviti pokuse iz fizike i kemije koji nam pokazuju na koji način i mi, *mali ljudi*, možemo štedjeti u svojim domovima. Nije objavljeno koliko smo točno uštedjeli, ali po završetku projekta SAV uštedeni novac vraća nam se u obliku novčanih sredstava. Polovica iznosa ukupne uštede vraća školi u opremi. Znači li to da ćemo dobiti nove prozore u učionicama? Ili možda svjetla na senzor u svim hodnicima? Možemo samo nagađati i čekati završetak projekta, a do tada... I DALJE ŠTEDIMO!!!

Odgovornost za budućnost na našim je ledima

ERASMUS+ MINT EXCHANGE

Izazovno druženje u međunarodnom okruženju

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga sudjeluje u projektu *MINT Exchange*, međunarodnom projektu Europske unije Erasmus + kojem je partner Bioteka, udruga za promicanje biologije i srodnih znanosti. U programu su sudjelovale organizacije četiriju zemalja: Velike Britanije, Njemačke, Francuske i Hrvatske. Naša je škola putovala s učenicima i profesorima iz još dviju škola iz Zagreba: Gimnazije Tituša Brezovačkog i Zdravstvenoga učilišta

Piše: Ana Bošnjak, 2.d

Projektom je obuhvaćena razmjena učenika i učitelja iz navedenih zemalja u kojemu je 60 učenika i 8 učitelja iz svake zemlje prošla jednotjedni program učenja prirodnih znanosti na otvorenom, u neformalnim uvjetima. Projekt je osmišljen na temelju iskustava partnera projekta iz europskih zemalja koji su uočili uspješnost rezultata učenika na području prirodnih znanosti kada se o njima uči izvan učionice. Sam je cilj projekta prepoznati primjere dobre prakse, *team buildinga* te učenja na otvorenom, tzv. *outdoor science*, te ih implementirati u škole.

S hrvatskom grupom od 14 učenika (Tian Kosar, Ana Bošnjak, Kristijan Kecerin, Ivona Božić, Nathan Ukalović, Jana Anić, Dora Knaus, Laura Mayer, Filip Šimić, Mirta Čolić, Tea Juračić, Dora Gradečak, Ivana Slavićek) iz triju škola išli su i profesori iz Zdravstvenog učilišta, profesor Hrvoje Malić, te naša profesorka Gorica Grozdanić.

Druga razmjena učenika održavala se u Babenhausenu u Bavarskoj, od 31. studenog do 5. prosinca. Učenici su bili smješteni u centru za mlade JUBI (Schwäbische Jugendbildungs - und Begegnungsstätte Babenhausen), centru koji je također voditelj projekta. Centar za mlade bio je izvrsno opremljen velikim prostorijama za sastajanje, izvrsnom kuhinjom, disku sobom, mogućnošću bavljenja u slobodnim satima raznim rekreacijskim sportovima te ljubaznim domaćinima. Sve je to omogućilo ugodan i nezaboravan boravak. Kao i na prošloj razmjeni, i ovoga smo puta imali jednu glavnu temu na koju smo se stalno nadovezivali.

Imate razloga zavidjeti nam!

Upoznaj me – ali na engleskom jeziku!

Odmah nakon dolaska u JUBI svi su učenici raspoređeni u sobe. S obzirom na to da su sve sobe bile dovoljno velike, u svakoj su sobi bili smješteni učenici iz različitih država da bi što više komunicirali na engleskom jeziku.

Ipak, valja reći da smo najmanje vremena provodili u sobama jer nam je cijeli dan bio isplaniran od početka do kraja raznim aktivnostima.

Prvi je dan slijedilo upoznavanje uz različite interakcijske igre. Bili smo podijeljeni u četiri skupine s učenicima iz drugih zemalja.

Svaki smo dan imali po dvije aktivnosti, od razgledavanja, raznih igara za *team building* do bavarske večeri na kojoj smo se upoznali s njihovom tradicijom. Osim što smo muzli krave, mjerili smo i snagu uz *fingerhaken*, *Maskrug Stemmen*, sport u kojem ljudi stope na jednom mjestu, drže pivo od 2 kg u ruci tako da im je ispružena ruka paralelno uz pod. Predstavili smo svoju državu strancima, razgledali Anton Fugger Realschule, dvorac Neuschwanstein i staro selo, otisli na klizalište i, na samom kraju, ponovno nešto poslovno: konferenciju.

A da sam ja vjeverica...

Drugi smo dan išli u šumu što je bilo vrlo poučno. Bili smo podijeljeni u dvije skupine. Prva je skupina imala drvosječe, ekologe, šetače i znanstvenike. Svaka je skupina morala složiti svoju šumu. Naravno, sve od čega smo mogli izgraditi šumu morala je biti prirodna tvar. Druga je skupina osmišljavala igre vezane za orijentaciju u prostoru i razgovarala o životinjama i zimskom snu. Primjerice, skrivali su lješnjake kao što to čine vjeverice. Poanta je bila osvijestiti vlastite sposobnosti, odnosno procijeniti koliko bismo bili sposobni pronaći te lješnjake po zimi da smo vjeverice i da trebamo gledati šumu iz više perspektiva. Zaključili smo da je važno napraviti balans između onih koji uništavaju šumu i koriste njezine resurse i onih koji uživaju samo u šetnji njome. Čovjek, svojom intervencijom u životinjski prostor, vrlo često poremeti red koji je priroda sama stvorila.

Osobito nas se dojmio obilazak škole Anton Fugger Realschule. Prvo što nas je oduševilo bila je njezina veličina i moderna arhitektura. U njoj smo imali radionice u njihovim laboratorijima iz kemije i biologije.

Možda nas je Prelog malo razmazio, ali bili smo relativno razočarani njihovim laboratorijima. Bilo nam je čudno što su u laboratorijsima imali stolice, a cijeli laboratorijski pribor bio je na jednom zidu, što je po našem mišljenju vrlo nepraktično, jer je za vrijeme izrade pokusa bilo dosta turbulentno.

Povezuje nas ljubav prema prirodoslovju

Vjerujte nam – imamo najkvalitetnije profesore na svijetu

Radili smo pokuse s reagensima za dokazivanje kiselina i lužina. Tu su nastali problemi jer djeca, koja su nam trebala objasniti o čemu je riječ i pomoći nam ako nam treba koji pribor, nisu baš znala engleski jezik. Zanimljivo i pomalo smiješno bilo je kada smo radili s jakim kiselinama i lužinama, a nismo dobili primjerenu zaštitu kao rukavice ili kutu, nego samo naočale. Također, profesor, koji bi trebao biti s nama prisutan, bio je tu samo na početku, a nakon toga smo bili u laboratoriju sami bez nadzora. No i to smo preživjeli.

Nakon što smo završili pokuse, išli smo u kantinu gdje nas je dočekalo zaista izvrsno jelo.

Taj smo dan doista mnogo naučili o sebi i o hrvatskim školama i profesorima. Na njihovim satima učenici gotove sve rade sami, a profesori ih samo nadgledaju. Nema tu toliko predavanja, objašnjavanja i sмиšљanja čuda da bi se učenike zainteresiralo za predavanje im gradivo. Mislim da bismo za sve sudionike mogli reći da smo podcijenili vlastito znanje, vjerojatno zato što svi o Njemačkoj mislimo da je savršena država u svim aspektima, no malo smo se tu opekl. Uvidjeli smo da naši profesori vjerojatno daju puno više za školu i za nas.

Htjeli bismo zahvaliti svim profesorima u školi za sve što su nas naučili i sada, kada budemo prigovarali da neki od njih *cjeplidače* i da je ono što učimo da *bez veze*, malo čemo zastati na tome i pitati se – postoji li, ipak, neki dobar razlog za to, razlog koji još ne možemo shvatiti? Ono što nas je također iznenadio jest činjenica da Francuzi i Englezni nikada do toga trenutka nisu sami izvodili pokuse... U Prelogu si za to *pečen* već nakon drugog tjedna nastave!

Hvala vam za ovo divno iskustvo

Zadnji dan u Babenhausenu imali smo konferenciju. Na toj konferenciji raspravljali smo o socijalnim, ekonomskim i ekološkim problemima. Mogli smo iznositi svoje stavove i prijedloge rješenja problema što nam se jako svidjelo. Bilo je vrlo dinamično i ni trenutka nam nije bilo dosadno.

Svake bismo večeri također imali mali sastanak u našoj jezičnoj grupi na kojem bismo razgovarali o tome kako nam je prošao dan i što smo novo naučili o sebi, ali i o drugima. Na samom početku tjedna činilo nam se to glupim i besmislenim, no uvidjeli smo da smo tako jedni drugi više upoznali i bilo nam je lakše reći ako nam je nešto smetalo. Svi smo napravili bar jednu stvar koja nam je pokazala našu hrabrost i naše samopouzdanje.

Boravkom u Babenhausenu sprijateljili smo se s mnogo ljudi i upoznali se s njihovim običajima, a također smo se zbližili s učenicima iz naše škole. Uvidjeli smo i da je naša hrvatska skupina bila jako dobro pripremljena i da smo mnogo toga već znali. Ponavljamo –način na koji radimo u našim školama nije ništa lošiji od onog razvijenijih zemalja.

Nakon divnih avantura, putovanja, razgledavanja, ali i učenja, morali smo se rastati.

Zbilja ne znamo kako zahvaliti se za ovo divno iskustvo koje nikada nećemo zaboraviti. Nadamo se da će jedno jednostavno hvala biti dobar početak.

Team-building odradio je svoje

IN ENGLISH, PLEASE

STEM područje naša je budućnost

Naša je škola ostvarila suradnju sa školom Redland green iz Bristol-a. Da bismo vas uputili u to o kakvom je projektu riječ, razgovarali smo s jednom od profesorica uključenih u projekt – Anom Listeš

Pišu: Eva Marković, 4.e

Možete li nas malo uputiti u projekt? Kako je uopće došlo do te ideje i tko sve sudjeluju u projektu?

Profesorica Marina Člekočić osmisnila je i napisala projekt, odnosno, ona je projekt menadžer. Okupila je još nas desetero, od toga osam nastavnika prirodoslovnih predmeta, po dvoje matematičara, kemičara, biologa i fizičara, te dvije kolegice engleskoga jezika. Počelo se pisati o reformi školstva te o ideji da se na što više fakulteta uvedu kolegiji na engleskom jeziku da bismo postali zemlja u koju bi dolazili studenti, a ne iz koje bi odlazili. Projekt se bazira na STEM području obrazovanja koje je prvotni interes naših učenika pa nam je želja omogućiti im lakši nastavak školovanja na engleskom jeziku.

U sklopu projekta bili ste u Cambridgeu na usavršavanju engleskoga jezika. Kakva su Vam iskustva s time i jeste li imali kakvih problema s jezikom?

To je bilo fantastično. Projekt je krenuo u devetom mjesecu, a Cambridge smo posjetili u desetom. To je trajalo pet dana. Od ponedjeljka do petka imali smo intenzivan tečaj engleskoga jezika. Bilo je stvarno odlično. Imali smo svaki dan nastavu od 8,30 do 15,30 što je bilo stvarno zanimljivo, ali i dosta naporno jer smo stvarno mnogo radili. Pola sata dana obradivali englesku gramatiku, ponavljali vremena, vokabular i slično, a drugu polovicu dana imali smo konverzacijski tečaj. Ići ćemo još jednom u trećem mjesecu za vrijeme proljetnih praznika pa smo se dogovorili s njima da ćemo malo više poraditi na znanstvenoj terminologiji.

Posjetili ste školu u Bristolu, s kojom suradujete, i upoznali se s njihovim sustavom školovanja. Kolika je razlika u njihovom i našem sustavu?

Razlika je dosta velika. Recimo, za razliku od nas, oni u srednju školu idu po mjestu stanovanja. Ta škola u Bristolu je nova, prekrasna je, ima odlično opremljene laboratorije, otprilike je iste veličine kao i naša, imaju oko 1400 učenika i više od sto profesora. Oni nemaju toliko puno ocjena kao mi, znači, nemaju usmenog odgovaranja, nema ocjena iz aktivnosti. Referate rade na satu, znači i pokus i referat naprave na nastavi. Već sa šesnaest godina opredjeljuju se za one predmete koje žele studirati. Nastava nije toliko interaktivna kao kod nas – učenici gotovo sve rade sami, a profesori ih samo nadziru i pomažu s nekim složenijim problemima.

Planira li se takav sustav školovanja i kod nas?

Ne planira se. Engleski razred imat će isti program kao i u svim ostalim našim prirodoslovnim razredima, samo će materijali biti prevedeni na engleski jezik. Taj dio još nismo razradili do kraja: ti će učenici polagati državnu maturu na hrvatskome jeziku, što znači da ćemo mi morati s njima te pojmove proći i na hrvatskom jeziku da bi im bilo lakše na državnoj maturi. Ostaje dijela je li bolje da ti predmeti budu potpuno na engleskom jeziku pa da u četvrtom razredu imamo nekakve pripreme za državnu maturu na hrvatskome jeziku ili ćemo tijekom sve četiri godini imati nekakve dodatne sate gdje ćemo proći terminologiju i na hrvatskom jeziku.

ŠESTA COOLtura: MASTERCHEFF

Prženje riba i pokojeg osigurača

Prostor u kojemu ogledalo inače odražava prazan prostor nakon nastave, jednog četvrtka ispunilo je mnoštvo tava, lonaca, kuhača i noževa. Uz njih su došli i ljudi u velikom, iako ograničenom broju. Učenici PŠVP-a 5. ožujka 2015. ukrstili su svoje kuhače povodom dolaska Mastercheffa Šime Sušića

Piše: Eugenija Prša, 4.e

U inat tomu što kao dio redovne nastave nemamo domaćinstvo, odlučili smo, bar jedan dan, naučiti ponešto o kuhanju. Da ne bismo eksperimentalirali u ovom nepoznatom laboratoriju bez stručnog nadzora pobrinuo se Šime Sušić, pobjednik prvog izdanja reality showa Masterchef. Na samom početku održao nam je predavanje o kvaliteti pojedinih riba koje bismo trebali uvrstiti u svoju prehranu i uveo nas u posebnu filozofiju piramide zdrave prehrane. Dok su se kuhalo zagrijavala, parovi su odabrali što će kuhati. Mogli smo birati između trijula: fileti orade na maslinovu ulju s krumpirima i blitvom, ječmoto s otkoštenim pilećim zabatkom/batkom u umaku od meda i čilija i tjestenina u posebnom umaku od rajčice. Razlog zbog kojeg smo radili u parovima i zbog kojeg je broj prisutnih bio ograničen jest taj što je škola imala ograničen broj kuhalo i utikača za ta kuhalo. Ipak - dovoljan da se prostor isplni mlađim budućim kuharima koji su baratali sirovim namircama i kulinarskim uputama. Da bi nadzirali situaciju, dogadaj su budno pratili profesori i, naravno, ravnatelj. Ali ne samo dogadaj, nego i kretanje gotovih jela, finih začina i dodataka jelu. Složili smo se u jednoj stvari: da je teško koncentrirati se praznoga želuca. Sastojci poput mrkve, krastavaca i sunčokretnih sjemenki misteriozno su nestajali. Ova je radionica bila veliko iskustvo za nas, ali i za našeg cheffa koji je poželio klonove jer smo ga, upravo zbog nedostatka iskustva, obasipali tisućama pitanja. Pomoći su mu, s vremena na vrijeme, pružili profesori koji su također imali malo više ili malo manje kulinarskoga iskustva.

Pogled vizionara

sva su jela dovršena i servirana kulinarski i estetski savršena. Veliko strpljenje i volja mastercheffa Šime Sušića uvelike su pomogli u stvaranju opuštene i nasmijane atmosfere u kojoj nervosa nije dobila svoje mjesto jer smo previše žurili da bismo na nju stigli misliti. Uz kuhanje gotovih jela, organizirali smo kratak photo session gdje su se svi uzvanici fotografirali s hrvatskim mastercheffom. Uspomene u obliku fotografija, neobičan događaj i još jedan plus u našim kulinarskim vještinama uvjerili su nas da je ta radionica iskustvo koje vrijedi ponoviti.

Cheff & proud

Hoće li ovo ikada zakuhati?

Polusirova jela neko su vrijeme ostajala sirovima, sve dok nismo shvatili da su kuhalo ugašena. Zbog brojnih produžnih kabela, spržili smo osigurače i dio je prostorije ostao bez struje. Dok se dio prostorije i dalje opskrblijen strujom borio za toplinu kuhalo, drugi je dio postao prava seoba naroda. Učenici su se, skupa sa stolovima i svojim priborom, selili u obližnje prostorije da bi uhvatili prazno mjesto kraj neuzuetih utikača za struju. Unatoč sitnim poteškoćama,

Tko zna rukovati tavom... spretan je kuhar

KNJIŽEVNE VEČERI: MARIJA JURIĆ ZAGORKA

Žena koja se morala praviti da je muškarac

U studenom je u našu školu došla nesvakidašnja gošća – gospoda Marija Jurić Zagorka! Pa dobro, nije baš ona osobno, ali volimo tako početi prepričavanje te večeri. Posjetila nas je gospođa Dubravka Vidović, predsjednica Društva Marije Jurić Zagorke, izvodeći vrlo zanimljiv performans. Društvo Marije Jurić Zagorke, osim što održava memorijalni stan, bavi se i raznoraznim aktivnostima. Jedna je od njih i dolazak gospođe odjevene u M. J. Zagorku koja govori o njenom životu u prvom licu

Piše: Nives Antolović, 4.s

Biti žena poput Zagorke

Marija Jurić Zagorka poznata je spisateljica te prva profesionalna hrvatska novinarka. Naša knjižničarka, Višnja Beus, odlučila je učenike naše škole pobliže upoznati s ovom egzotičnom ženom. Zagorka je bila svestrana spisateljica te osoba koja je cijelo vrijeme svoga postojanja bila ispred vremena u kojem je živjela. Iako je obitelj bila odličnoga imovinskog stanja, njen odrastanje u Hrvatskom zagorju bilo je nesretno. Nakon što je prekinula školovanje, vratila se u očev dom gdje je, pod pseudonimom M. Jurica Zagorski, uredila učenički list *Zagorsko proljeće*.

Na majčino inzistiranje, udala se za čovjeka kojeg nije poznavala, mađarskog činovnika Andriju Matraja. No, u braku je bila nesretna te je nakon samo tri godine pobegla iz Mađarske i odlučila napustiti supruga.

Prvo je otišla ujaku u Srijemsku Mitrovicu, a nakon toga u Zagreb. Zahvaljujući pomoći svoga oca, uspjela je dobiti rastavu braka, čime je A. Matraja bio oslobođen plaćanja alimentacije i obveze vraćanja njezine imovine.

Nakon rastave braka počela je, kao anonimna autorica, raditi na uredovanju časopisa *Hrvatski branik* i *Posavska Hrvatska*. Krajem iste te godine postala je članicom redakcije *Obzora*. S obzirom na to da je bila žena, morala se prvo zadovoljiti mjestom korektora, a tek je naknadno, uz pomoć biskupa Jurja Strossmayera, postala i novinarkom. Ne možemo ni zamisliti kako bi bilo da nam netko zabrani pisati za školski list samo zato jer smo žene! Za *Obzor* je pisala političke reportaže, ali i razne putopise, najviše iz Hrvatskoga zagorja. Tamo je također objavljivala razne feljtone, novele i humoreske, kao i biografske crtice te autobiografske bilješke. Upravo je u *Obzoru*

Zagorka u nastavcima objavljivala romane *Roblje* i *Vladko Šaretić*. Kada su smijenjeni urednici Josip Pasarić i Milan Heimerl, Zagorka je postala neformalnom urednicom toga lista. S obzirom na to da je iste godine organizirala demonstracije protiv bana, završila je u zatvoru. Godine 1906. oputovala je u Budimpeštu, odakle je redovno, za *Obzor*, pisala izvješća o radu zajedničkoga Ugarsko-hrvatskog sabora. Zahvaljujući pomnom praćenju političkih zbivanja unutar Austro-Ugarske Monarhije, uredništvo *Obzora* poslalo ju je u Beč da izvještavalova o bitnim političkim događajima.

Uspjela je društvu usprkos

Kada se vratila u Zagreb, još je neko vrijeme radila u *Obzoru*, a nakon toga pokrenula je vlastiti časopis *Zabavnik* te iste godine počela pisati i za *Jutarnji list*. Od 1910. godine najviše se posvetila pisanju romana koje je objavljivala u nastavcima: *Kneginja iz Petrinjske ulice*, *Tajna krvavoga mosta*, *Grička vještica*, *Republikanci*, *Crveni ocean*, *Buntovnik na prijestolju*, *Kameni križari* i mnogi drugi.

Dok smo gledali gospodu Vidović, činilo nam se da zaista gledamo pravu Zagorku! Mnogima nam se pojavila suza u oku kada smo osvijestili koliko je teško biti žena u razdoblju u kojem je živjela. Mnoge od nas danas nisu niti svjesne niti znaju cijeniti slobodu koju imamo. Ova bi nam, prvenstveno, osoba (jer je bilo koja druga uloga, spisateljica, novinarka, feministkinja, nedovoljno izdašno opisuje) trebala svima biti uzorom.

Marija Jurić Zagorka preminula je 29. studenog 1957. godine u Zagrebu.

INTERVJU S MARINOM ORSAG

Kraljica hrvatskoga stand-upa

Ako se nas pita, ni dva nastupa u školi nisu nam bila dosta pa tako neki od nas redovito posjećuju Studio smijeha u kojem ne možete ostati hladnokrvni pred nizom izvrsnih komičara. No, jedna žena posebna je u svemu tome, već spomenuta Marina Orsag, bez koje ništa od ovoga ne bi bilo moguće. Napravili smo kratak intervju s njom da saznamo kako je uopće došlo do osnivanja Studija smijeha, kakav je osjećaj biti poznata žena komičarka, a dobili smo i odgovore na mnoga druga pitanja

Piše: Eva Marković, 4.e

Ispravite nas ako nismo u pravu: Vi ste prva žena u Hrvatskoj koja se intenzivno bavi ovim zanimanjem, a sigurno ste prva i jedina koja je uspjela postići karijeru stand-upom. Kako ste se počeli baviti se time i kako se uopće postaje stand-up komičarom?

Počela sam se baviti time prije deset godina na nagovor najbolje prijateljice i tada sam otišla na radionice. Nakon šest mjeseci radionica, počela sam nastupati i evo me još tu nakon toliko godina. Stand-up komičarom se ne postaje, s tim se rodiš, s takozvanom *smiješnom kosti*, ali bez obzira na to, ako ne radiš na svojim nastupima i ako ne nastupaš što više, nećeš ništa postići ni talentom. Nekad, ako jako kvalitetno i dugo radiš na sebi, možeš postići kvalitetu i ako nemaš *smiješnu kost* u sebi, ali taj je put jako dugačak.

Klub Studio smijeha napravljen je i otvoren Vašom zaslugom. Kako ste to postigli?

Svakodnevnim radom i nastupima pet godina te razvijanjem scene. Prvo smo počeli s redovnim nastupima po klubovima, pisanjem novog teksta svaki mjesec, pokretanjem *Večeri otvorenog mikrofona* na kojima se stvarala ekipa komičar-a/-ki. Pa onda pokoji festival, pa utemeljivanje redovne tjedne scene u Zagrebu i onda je došlo vrijeme za klub. I evo, sada, nakon pet godina rada kluba, mogu reći da smo jako zadovoljni jer smo stalno puni i drago nam je da su građan-i/-ke Zagreba prihvatali stand-up i Studio kao dio redovne urbane zabave. Sad krećemo i na ostale gradove. U Hrvatskoj, tko god se želi okušati u stand-upu, može se slobodno javiti u Studio smijeha i dobit će priliku i radionice i sve ostalo što treba, čak i ako nisu iz Zagreba.

Odakle Vam inspiracija za sve te nastupe?

Inspiraciju nalazim svugdje u životu jer stand-up komedija duhoviti je komentar svega što te okružuje. I to je to.

Zvijezda stand-upa i naše škole

U stand-upu najvažnije je – biti iskren

Osim što ste najuspješnija žena komičarka na ovim područjima, Vi ste i prva osoba koja je javno priznala svoju homoseksualnost. Vrlo je često koristite u nekim svojim forama na nastupima. Kako ste se odlučili na to, netolerantnom društvu usprkos?

Pa nakon što sam nastupala prvih nekoliko godina, svaki put kada bih pričala o vezi i seksu koristila bih muški opis za drugu osobu i osjećala sam se baš glupo i čudno zbog toga. I onda sam jedan dan odlučila da je stand-up iskrena disciplina i da želim biti potpuno iskrena sa sobom i svojom publikom. Nakon toga, kvalitet nastupa skočila mi je *pun kufer* i osjećala sam se puno bolje na pozornici. I onda, nakon nekog vremena, skontala sam: ako ću pričati o tome na pozornici normalno i bez opterećenja, a kroz duhovitu prizmu, možda nekome mogu promijeniti svijest o LGBT populaciji te nekome iz LGBT populacije pomoći u nekim razmišljanjima i slično. I nadam se da jesam.

Jeste li imali ili imate neke uzore u stand-upu i tko su oni?

Uzori su mi definitivno bili George Carlin i Ellen DeGeneres, ali u zadnje vrijeme više tražim inspiraciju, a ne uzore, a to pronalazim oko sebe, među koleg-ama/-icama, novim komičar-ima/-kama i slično, tj. inspiraciju s motivacijom.

Jeste li zadovoljni sa svojim dosadašnjim uspjehom u stand-upu kojim ste proslavili deseti rođendan od kada ste na sceni?

Pa nekako sam si zacrtaла sedam ciljeva koje želim ostvariti kada sam se počela baviti ovime. Do sada ostvareno ih je šest: *open mic*, preko tisuću nastupa, organizacija festivala, turneja, klub, nastupi izvan Hrvatske) tako da sam zadovoljna. Još se uz te ciljeve pojavilo puno drugih uspjeha kao što su redovne suradnje sa srpskom, slovenskom i BiH scenom. A sada, nakon stvaranja scene, vrijeme je za sedmi, malo osobniji cilj, a to je solo turneja po cijeloj regiji i nastup na 20 godina karijere u pulskoj Areni. To mi je san.

Svijet se mijenja osoba po osoba

Ako smo dobro shvatili, nije Vam cilj samo nasmijati ljudе, nego ih na neki način naučiti nečemu. To je razlog zašto ste pokrenuli projekte *Kaj bre?* koji razbija predrasude odnosa Hrvatske i Srbije, *Laugh out proud* da biste smanjili homofobiju i *Femme frontal* radi senzibilizacije feminizma. Kakvi su komentari na te projekte? Mislite li da ste uspjeli nešto promjeniti time?

Pa definitivno mi je prvenstveno bio cilj nasmijavati ljudе, nakon toga stvaranje povijesti, a u zadnjih nekoliko godina pojavio se i taj edukativni moment jer je humor veliko oružje za razbijanje predrasuda - pa zašto ga ne koristiti u te svrhe. Ti projekti, a nadam se da će ih biti još, nailaze samo na pozitivne reakcije - i to je divno. Čak i mijenjam svijest ponekad. Evo, recimo, primjer: dva dana uoči referendumu za i protiv imam nastup u Zaboku. Pred kraj nastupa, a bila je super atmosfera, ne da mi vrag mira i dotaknem se nekih LGBT fora i zagovaram glasanje protiv, naravno. Dođem doma nakon

Želite li upoznati Marinu, Aleksa, Gorana, Kozu, Mirandu, Zvonimira, Psiha, Tina, Vlatku ili Gocu, posjetite studiosmijeha. hr, pogledajte kada i gdje nastupaju i nasmijte se kao nikada do sada !

nastupa i na fan pageu dočeka me poruka od nekog mladog dečka u kojoj je pisalo da nije namjeravao uopće ići glasati jer ga to ne zanima, a i da je išao glasati - da bi glasao za. Međutim, nakon tog nastupa sigurno će ići glasati i sigurno će glasati protiv. Eto, to je jedna osoba, ali meni je to značilo kao da su svi to tamo mislili. A i svijet se mijenja osoba po osoba.

Osim što redovito nastupate u Studiju smijeha, također nastupate i u drugim klubovima po Hrvatskoj i inozemstvu. Kako sve to stiže? Nastupi, putovanja, vodenje kluba...

Ne znam ni sama kako to sve stižem. Pucam po šavovima, iako me zafrkavaju da sam Duracel baterija. Živim u autu, kofer samo prepakiram, na telefonu sam stalno, ali ne bunim se. Divno je raditi to što voliš. Sada je, naravno, lakše jer se nakon godina rada stvorila mogućnost zapošljavanja ljudi tako da sada već postoji ekipa koja radi, iako primjećujem da, što više posla delegiram, to ga nekako više imam. Nadam se da je to zbog toga što nam je posao doživio ogromnu ekspansiju.

I za kraj, bili ste u Big Brother kući, a teško Vas je zamisliti da pristajete na takvo nešto. Možete li nam reći nešto o tome iskustvu i zašto ste uopće pristali? Je li razlog bio promocija stand-up ili možda ipak nešto drugo?

Ha ha... Pristala sam jer su me zvali, rekli da će ljudi u Hrvatskoj saznati malo više o stand-upu i da će dobiti puno novaca. To mi je bio početak karijere, nisu zvali kolege, nego samo mene pa, ajde, da take one for the team i donesem malo popularizacije stand-upu, a i popravila sam si zube nakon toga i kupila neke konkretnе stvari, tako da... I zanimalo me mogu li biti bez telefona, sata, televizije, radija itd. A iskustvo unutra? Uf. Ispalila sam malo. Teško je biti zatvoren s ljudima koji ne žive u realnosti i ne žive tvojim načinom života. Pogotovo kad su vam vrijednosti potpuno drugačije. Eto, a za duhovitiji opis iskustva u Big Brother kući - dodite u Studio.

Monika Uđbinac ► Marina
Orsag

14 minutes ago near Zagreb

Prelog je sada definitivno najbolja skola na svijetu: cak nam je dosao i STUDIO SMIJEHA ! :) Fenomenalni nastupi Marine i njenog kolege Dejana nasmijali su nas do suza! Prikazali su mnoge uobicajene situacije na najsmijesniji moguci nacin i odrzali odlicnu atmosferu cijelu radionicu :) Jos smo dobili i pokoji savjet u slucaju da pozelimo ic njihovim stopama :) Hvala vam, mnogo ste добри :) !

Dvorana puna smijeha

PETA COOLtura: STUDIO SMIJEHA

Rođeni sa smiješnom kosti

Za Coolturu ste, do sada, sigurno već svi čuli, a možda i u njoj sudjelovali. Ako li ste, zbog neke više sile, nešto propustili, ne brinite: na pravom ste mjestu da sve nadoknadite! U zadnjem smo broju stali s Četvrtom pa je red da u ovom počnemo s Petom prelogovskom COOLturom

Piše: Eva Marković, 4.e

Službeni logo, autor: Karlo Horvatin

Vi koji ste upoznati i vi koji ste se sada upoznali s onime što se na radionicama coolture događalo, i što se događa, znate da nam je škola svako malo puna poznatih osoba, pisaca, političara, glumaca, kuhara i mnogih drugih, ali kultura ne bi bila COOLtura kada ne bi bila cool i nasmijana uz naše drage komičare. Većina bi rekla da u Hrvatskoj ne postoje dobri i cijenjeni komičari, ali prevarili bi se. Ako ste među njima, sigurno niste posjetili Studio smijeha, a svakako biste trebali jer, kako dobra stara poslovica kaže, *smijeh je lijek*.

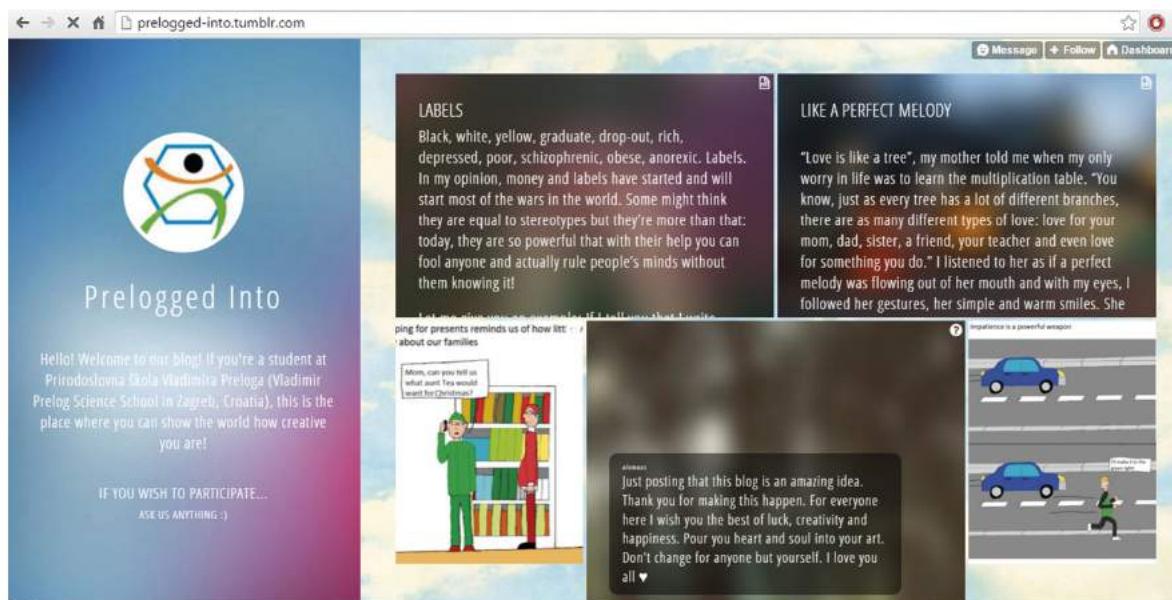
Pred kraj prošle školske godine na radionici COOLture, kao šećer na kraju, stigli su komičari Studija smijeha. Kao predstavnica i žena zasluzna za osnivanje tog kluba u gostu nam je stigla Marina Orsag i sa sobom dovela srpskog kolegu Deana Đerića. Osim što su nas nasmijali do suza, i naučili ponešto o stand-upu, pokazali su nam da više nema razloga za mržnju između tih dva naroda. Čak smo i mi imali priliku pokazati svoje komičarske sposobnosti, ali ispostavilo se da je to težo no što smo mislili. O ovaj radionici pričalo se, paaa... još mjesecima. Naravno, jedna nam doza smijeha nije bila dovoljna pa smo ih pozvali u goste i za Dan škole. Moglo bi se reći da je cijela škola odzvanjala smijehom. Večer je otvorena sada već kanonskom forumom: Škola finjak, foteljice na međukatovima, a ono, na WC-u, umjesto drekpapira - šmirgl-papir! Kajje to? Teško je prepričati sve fore kojima su nas nasmijali tu večer - možda je najbolje da za njih pitate nekoga tko je bio na radionicici ili, pak, sami odšećete jednu večer po vlastitu dozu.

Jeste li znali...da sve snimke radionica COOLture u našoj školi možete pronaći na našem školskom facebooku ili na CARNET-ovoј stranici?

Budite kreativni i na engleskom jeziku

Nedavno osnovan školski blog *Prelogged-into* okuplja učenike različitih smjerova i uzrasta naše škole kojima je zajednički cilj prenijeti svoje misli, osjećaje i ideje te podijeliti svoj crtački, slikarski i fotografiski talent s ostatkom svijeta, pritom vježbajući izražavanje na engleskom jeziku

Piše: Iris Delić, 3.c

Jedanaestero učenika naše škole, pod imenom *The C-Team*, i profesorica engleskoga jezika, Andrea Pongrac, pokrenuli su hvalevrijedan projekt osnivanja školskoga bloga na engleskom jeziku u obliku *Tumblr* bloga koji se nalazi na adresi www.prelogged-into.tumblr.com. Na njemu se kontinuirano objavljuju tekstualni ili audio-vizualni uradci naših učenika: kratke priče, eseji, crteži, stripovi, fotografije... Cilj je bloga potaknuti kreativnost i individualno stvaralaštvo učenika, ali i unaprijediti upotrebu i znanje engleskoga jezika.

Teme dosad objavljenih radova širokog su spektra: od osobnih anegdota i iskazivanja vlastitih osjećaja, do promišljanja o aktualnim globalnim problemima i dogadjajima. Dok su unutar redovitog

školskog programa učenici često sputani raznim pravilima i smjernicama, *Prelogged-into* idealna je prilika da se oslobođe suhoparnosti i ograničavajućih školskih okvira. Usto, ovim se putem na zabavan i kreativan način razvija sloboda izražavanja na stranom jeziku i jezične vještine jer je jedini uvjet kreativnost i upotreba engleskoga jezika.

Dakle, ako želite sudjelovati, posjetite www.prelogged-into.tumblr.com/theicodeofconduct gdje se nalazi nekoliko jednostavnih pravila za sudjelovanje, pošaljite svoj uradak na e-mail adresu mspongac@gmail.com i uživajte u pogledu na svoje djelo među dosad objavljenim radovima naših učenika.

Da biste stekli uvid u to koliko je na našem blogu veselo, i da bismo vas zainteresirali da se i sami odvažite objaviti nešto, odabrali smo nekoliko najupečatljivijih uradaka.

Vjerujemo da ćete uživati i, pa zašto ne, usavršiti svoje znanje engleskoga jezika!

Jednom kada ga posjetite, nećete se moći skinuti s njega!

www.prelogged-into.tumblr.com

Darling...

*Is life a gift and should we not look for its flaws,
 constantly waiting for better things to come along?
 Shouldn't we take chances and feel the strength
 of the stars above us?
 Can we cherish every smile we've been given
 and every need we will awaken?
 Isn't everything about breathing and loving,
 without providing any definition?
 How far will our excuses and explanations go,
 until we have found our souls,
 buried beneath the ruins of now a days?
 Some of us are still here,
 looking at the sky underneath the clouds,
 waiting for the sun to appear,
 so we can finally tell all the others
 what we have been watching all along,
 the inner sun we carry deep in our beings
 that lights up all our dreams, beliefs,
 wishes and goals.
 And nobody can tell us it's not like that
 'cause we know how beautiful
 the world can be,
 and those who claim we're wrong;
 well, darling,
 they yet have much more to see.*

dancer.lucy

another doodle by Kukuxumusu :)

How I felt after one day with braces

Labels

Black, white, yellow, graduate, drop-out, rich, depressed, poor, schizophrenic, obese, anorexic. Labels. In my opinion, money and labels have started and will start most of the wars in the world. Some might think they are equal to stereotypes but they're more than that: today, they are so powerful that with their help you can fool anyone and actually rule people's minds without them knowing it!

Let me give you an example: If I tell you that I write stories on a blog, you'll probably put a label on me: geeky, hipster or alike. Now I tell you my name tag is 'Man on the Moon'. Wow! He is so deep and profound, you must be thinking. Some of you will even conclude that I'm lonely, ha ha! But then I tell you – Man on the Moon is the name of a Russian torturing method: you put a plastic bag on a man, turn him upside down and let water fill the bag making him suffocate. The man in a book that I was reading when this blog was being started was killed that way. By now, you must have erased all the labels that you've put on me and you are like: 'Hmm... OK, I have to... do something, bye.' And that's fine. I don't judge you. I'll just give you another example. My pants cost 100 euros. 'Rich' will probably be the first label popping up in your mind. Others may also think I'm stupid because – why would I give so much money for a simple pair of pants? And then I tell you: 'Yeah, my pants did really cost 100 euros but I got them at a volunteers' clothing fare for 20 kunas.'

What kind of labels are you putting on me now? You see, if I'd just said that I was writing things for a blog and that my pants cost 100 euros, I could have tricked you into putting just good labels on me, make you think something completely different of me and in the end, I wouldn't be lying.

These are small everyday labels you put on every person you know or see, and that is really sad. Nowadays, we are viewed as labels and people don't even want to know who we actually are. Someone tells you they're Muslim, you see them as a terrorist; you run into a person with black skin and immediately see a thief in front of you; your Asian friend scores all A's on tests because well... he's Asian and they are all smart, aren't they? But you have never asked him for advice on how to study or how he manages his time.

The list of labeling and what trouble it causes goes on and on. If you think you'll learn anything by reading this, you won't; there is no conclusion in this article because I'm a bad writer and you can't do a thing about it. I just want to point out how important it is to always think with your own head and not trust everything you see on the Internet or television, everything you hear from a friend or on the radio, everything you come across in the newspapers. And let's not forget another key thing: we can't destroy labels; we can't even stop thinking about them and putting them on everyone. But we can try to live with them and not use them as much. That is, use them but not misuse or abuse them.

by Man on the Moon :)

The 'Ai' in Aikido

I have wanted to tell this story, my story, for a while now but have never quite grasped how to put it on paper. So here it goes. For many years, I have studied a very noble art called Aikido. I don't really see it as mastering a skill, more as if someone has taken a veil off my eyes and now I am able to see clearly for the first time in life. My parents, being very conscious about my safety and understanding violence, signed me up at this dojo when I was about six, I think. And in the first few years I wasn't taught many techniques or complicated drills. We mostly talked and held discussions. Now wait a minute there, talking and discussing in martial arts? Yes. That's right. Our Sensei told us that everyone can learn how to punch or throw or hurt others, it's not really that hard. The hard path in martial arts is knowing to forgive and knowing when to avoid conflict: you don't become tough by punching a violent drunkard, you aren't a hero if you walk into a fight and you aren't a true warrior if you seek arousal in violence. So I became more and more confused as this concept of non-violence seemed contradictory to the techniques we learned. I asked Sensei about it and he told me a story: One of his colleagues lived and trained in Japan. Every day he used to spend seven hours in rigorous training without a break. One day, while going home by train, he saw a drunken construction worker in ruined clothes shamble into the car at one stop. He was loud and obnoxious and started yelling at people. My Sensei's friend got all tense and a part of him looked forward to being able to finally use some of his hard-earned knowledge in an actual situation. The drunken man started getting violent towards a woman with a child in a stroller and just about as the friend was going to make his move, a voice rang out: "Hey!". Everyone turned round to look at an old man who wasn't much to look at sitting down. He continued "You there, yes, the big guy". The drunkard turned towards him, red with anger: "You talking to me, old man? You wanna fight me?" he slurred. The old man just smiled and said: "No, no I don't want to fight you. Why don't you sit down here next to me and tell me what's wrong". The drunkard then got even madder and Sensei's friend was about to act again as the drunkard continued: "Why would I talk to you about anything? You are just an old man looking for trouble!" The old man raised his gaze, still smiling. "Ah, that may be but I am still interested in hearing your story" he said, patting the seat next to him. In the end, the drunkard sat next to the man and started telling his story: apparently, his wife had left him and he had lost his job so he ended up being lost and all alone without anyone to talk with. Sensei's friend got off at the next stop after the drunkard laid his head down in the old man's lap and started crying like a child. And with that story, my mind was finally set on one thing: I decided to see for myself, and so the next time someone was rude to me or started getting violent over nothing, I decided to be decent about it - gentle and assuring. And would you know, he was a pretty nice guy, and I still occasionally have a chat with him. In other words, while some may see martial arts as something that teaches you how to fight or become an indestructible warrior who is always sure of himself, that is far from the truth. Being someone that trains martial arts means living a certain way, it's not just your training in the dojo, it is every moment of the day: whether it is communicating with your family, or being in school or being alone in your room, you can always practice your martial art if you really want to. And now even when sparring in the dojo, I don't want to hurt these people, I love them! Of course, I could throw them harder or punch them to maim but why would I? The same goes for my potential enemies: do I really need to pummel someone into a bloody pulp if he is already down and defeated? Do I need to breed more hate in this confused world? No, of course not. I am here to be my own person and try to help others find themselves.

by Aiden-kun :)

Bird Cage

We all start small.

We're nobody. All we have is a name.
People who'll make sure we're going in the right direction.
Parents, if we are lucky.
But, no identity and no past.
Just a future ahead of us.

We can be who we want to.
Do what we want to.
Become something, something big, a person with a perfect life.

We start getting a glimpse of who we are supposed to be.
Suddenly, we are surrounded by the people with the same interests.
With the same circulation of thoughts.
The clones of ourselves.
And we call them friends.

Then comes the time to find a mate.
Someone qualified enough for procreation.
Marriage, with or without love.
No questions asked.

Business success, big paycheck.
Monday to Saturday.
9 to 5.
Eleven months a year.
For the rest of our lives.

And why, I ask you?
Where is the meaning in all of that?

We turn ourselves into nothing else but an empty shell.
We become a square, and once we were a circle.
We lose our sense of living.
Do everything by the book.
Just like everybody else.

But at what great cost!
A life without living.
A dull infinity of meaningless acts.
No ups or downs.
Just a plain board of thoughts.

And our soul suffers.
And our brain hurts.
A never-ending vortex of emotions
Suddenly becomes clogged.
A sea of feelings trapped in a bird cage.
Nothing can get out.

We call ourselves a society.
But there is something very wrong with us.
We give the same box to every human being
And require that they fit in perfectly.
We are willing to accept nothing less than that.

What we do not understand is that
There is not a single soul that matches the box.
Because not a single soul keeps the same form.
It grows. A little bit, day by day.
Constantly.

And what we do not understand is that
There is not a single brain whose ideas match
the ideas of some other brain.
Because the brain is like an endless labyrinth.
It evolves. A little bit, day by day.
Constantly.

Stop.
Let's just stop.
Let's end everything we do.
And let go of what we think is right.
And let go of all the things we were taught.

Close our eyes.
Open the cage we are trapped in.

Let our thoughts fly out like a flock of birds.
Let our emotions light up and clear our eyes.
Let our feelings erupt to the dried-out surface of our skin.

Let's bring ourselves back to life.
Embrace ourselves just as we are.
As we always were.
Call back all our natural instincts.
Let's learn again how to love, cherish, be happy, cry.
Let's learn how to live again.

But...
This time, let's make it different.
This time, let's make it extraordinary.

by Mischief_Managed

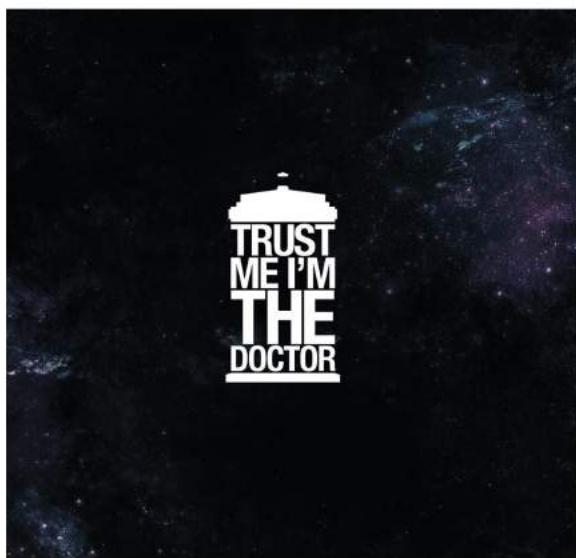
ZNANSTVENO-FANTASTIČNA SERIJA DR. WHO

Sve je
moguće

Poznata znanstveno-fantastična britanska serija *Doctor Who* prvi je put prikazana na BBC-u 23. studenoga 1963. Redatelj serije bio je Graeme Harper, od početka do prekida serije te opet od ponovnog produciranja 2005. god. *Doctor Who* ubrzo je postala vrlo popularna serija te ušla u Guinessovu knjigu rekorda kao najduže prikazivana znanstveno-fantastična serija. Uspjeh joj nije uspio pokvariti niti neuspjeli film koji je po njoj napravljen 1996. godine

Piše: Maja Rapić, 4.e

Serijal ima 33 sezone i 817 epizoda u kojima se izmijenilo 12 doktora, ali 97 epizoda nedostaje zbog čišćenja arhiva. U seriji se radi o *Time lordu* koji putuje vremenom i prostorom uz pomoć svog TARDIS-a (Time and Relative Dimensions in Space) te spašava svjetove od uništenja. Doctor Who uvijek putuje uz pratnju djevojke koja mu pomaže u pustolovinama ili se uvaljuje u nevolje. Doktorov vjerni sonic screwdriver alat je bez kojeg ne može. On ima funkciju odvijača, izvora svjetlosti, bežičnog kontrolora TARDIS-a, detektora signala te drugih oblika života. Time lord ima 12 regeneracija, ali Doctor Whou preostali su Time lordovi dali novi ciklus regeneracija. Svaka nova Doktorova regeneracija mijenja mu izgled, osobnost i ponašanje, no ipak mu ostaje sjećanje svih prošlih Doktora. TARDIS Doctora Whoa u obliku je plave policijske govornice (*blue police box*) zato što je pri Doktorovu odlasku u London došlo do kvara na kameleonskom sustavu te TARDIS otad ima stalan oblik. O Doktoru se malo zna. U početku se mislilo da je izvanzemaljac ljudskog oblika koji spašava svjetove, ali poslije se saznaje da je pobegao sa svog rodnog planeta Gallifreya, a nakon toga bježi od Time wara, rata u kojemu su se sukobili Time Lordovi i Daleki.

Mržnja – jedina emocija koju osjećaju

Dalek je izvanzemaljska rasa kiborga koja je u tisućljetnom ratu s rasom Thal s kojima dijeli planet Skaro. Znanstvenik Davros genetski je mutirao Daleka, stavio u robotski oklop te maknuo mogućnost percepције osjećaja empatije, suošćenja, tuge i žaljenja. Jedini osjećaj koji im je ostao bila je mržnja. Ubrzo su Daleci sebe počeli smatrati užvišenom rasom te su započeli osvajanje svemira totalnom eksterminacijom drugih vrsta života.

U jednoj epizodi Doctor Who govori Daleku da nema smisla boriti se jer su svи njegove vrste mrtvi. Dalek tada dolazi u doticaj s osjećajima jer ga je dotaknula Rose Tyler (Doktorova suputnica). Na kraju epizode Dalek otkrije svoje pravo obliče ispod oklopa te počini samoubojstvo jer smatra da nema smisla živjeti. Najpoznatiji je Doktor 10. doktor, David Tennant. On je pet godina bio Doktor Who.

David je od malena gledao seriju te je oduvijek htio biti Doctor. U školskim danima, kad god bi dobio za zadaću napisati esej, uvijek je pisao o Doctoru Whou. Njegova pratička u serijalu je Rose Taylor. Doktora kroz cijeli njegov život lovi River Song (kći Amy i Roryja; Amy je 11. Doktorova suputnica). River Song je Doktorova žena i ona čini vremenski paradoks jer je jedini razlog njezina postojanja taj da ubije Doktora.

Vremenski paradoks samo je jedan u nizu paradoksa

Sporedni, iako ne manje važni likovi su i Weeping Angels (*jecajući anđeli*). Oni su rasa predatorskih stvorenja koja je stara gotovo koliko i sam svemir, ali nitko ne zna otkud oni dolaze. Weeping Angels pretvore se u kamene kipove kada ih netko gleda. Takav način zaštite najnapredniji je u svemiru, ali također im predstavlja i kletvu. Kada bi se dva anđela pogledala, ostali bi u obličju kipa za cijelu vječnost ili dok im nešto ne bi prekinulo pogled pa zato imaju ruke na očima kao da jecaju, po čemu su i dobili ime. Kada nisu u kamenom stanju, neopisivo su brzi i tihi. Doslovno se mogu pomaknuti metrima u treptaju. Oni se neprestano moraju hraniti energijom da se ne bi zauvijek pretvorili u kamene kipove. Hrane se vremenskom energijom tako da osobu koju dotaknu pošalju u vrijeme prije njezina/njegova rođenja, hrane se vremenom koje je osoba proživjela i koje je trebala proživjeti. Oni su jedni od najopasnijih stvorenja u svemiru i ne moraju biti u obličju anđela; takoreći, svaki kip može biti Weeping Angel.

Serijal *Doctor Who* naša generacija može pratiti na HRT 2 od 2005. godine. Fascinantno je to što svaka epizoda ima nove likove, nove zaplete i novu priču, ali na kraju shvatite da je sve povezano. Istina jest da ima puno detalja i puno likova, osobito ako želite prepričati svaki detalj, ali pomalo naporni faktografiju nadoknaduje humorom, napetošću te povjesnim i znanstvenim događajima. Zaista bi bila šteta serijal ne pogledati. Ako ste ljubitelj SF serija i filmova, i ako vas nije strah malo jump-scare trenutaka, ovu ćete seriju obožavati.

Glumačka postava

A i vi vodite ljubav?

Dramski studio slijepih i slabovidnih *Novi život* svoju priču započinje još davne 1948. kada su prvi dan proljeća uljepšali svojom prvom predstavom *Mati*. Samoborsku su publiku ubrzano zamijenili onom zagrebačkom, 1956., kada je sagrađena svima nam poznata Vidra

Piše: Danijela Marušić, 1.n

Zapitate li se ponekad kako slijepi gledaju na svijet? Što njih ispunjava i čini sretнима? Kao mala bila sam uvjerenja da slijepi vide samo crnu i bijelu. Ne pitajte me zašto, nemam pojma. Pokušala sam se staviti u njihovu kožu. Dijete k'o dijete: radoznala, ponekad sam čak hodala po kući zatvorenih očiju. Suosjećala sam s tim ljudima. Mislila sam si: ako ja padnem kraj zdravih očiju, kako onda oni jedni? Ili...ako meni treba 100 gladnih godina da se odlučim koju će prokletu haljinu odjenuti za Novu godinu, kako si oni kupuju odjeću? Meni, osobi koja voli zalaske sunca, morske valove... nezamislivo je da je nekome oduzmu mogućnost da svijet vidi očima! Masu sam pitanja imala, a svi do jednog – bez odgovora... Nisam imala koga pitati, nisam znala nijednu slijepu osobu. Odgovore na svoja pitanja napokon sam pronašla ove školske godine na adventskom tjednu kazališta slijepih i slabovidnih. Nekoliko predstava, sličnih, a opet toliko različitih, povezanih istom katarzom: knedlom u grlu i suzom u oku. Priznajem, nije mi se svijedla ideja ostati u gradu dodatna dva sata, ići na zadnji vlak, biti gladna kao *pas*, ali sam otišla, zbog društva. Kako bi mi bilo žao da nisam otišla. Možda mi neće vjerovati, ali glava mi je brušala od silnih spoznaja koje su prolazile kroz nju. Nikada u životu nitko mi nije toliko otvorio oči – a ni znala nisam da ne vidim svijet! Nitko mi nije ukazao na prave vrijednosti koje ljudi zanemaruju. Valjda sam to sama trebala shvatiti ili...sam trebala odgledati ove predstave.

Ne žalim sebe, žalim ljudi koji vide, a ne vide

Vojin Perić, čovjek koji je s 11 godina izgubio vid, oduševio me svojim riječima i pokazao mi koliko je život lijep ako ga čovjek zna promatrati. On, zajedno sa svojim priateljima iz kazališta, ima puno više optimizma od nas koji, eto, imamo sreće pa nismo ni za što zakinuti u životu. Ni za što osim, možda, osjećaja zahvalnosti. Imamo darove koje ponekad ne znamo iskoristiti. Znate ono kada dobijete dar za rodendan, otvorite ga i ostavite da kupi prašinu... To radimo i s darovima koje smo dobili rođenjem. Jedan dan bismo radile u Pariz, nego da imamo *dva zdrava trbuha*, drugi dan bismo dali sve samo da ozdravimo, a samo smo prehladeni, i tako cijeli život u krug. Uporno želimo ono što nemamo! A ove slijepе osobe s *dasaka* koje život znače, za koje sam mislila da će zračiti negativnošću i ogorčenošću, one vole svijet. One su me naučile kako ga gledati. Zaprepastilo me koliko su puni energije, sretni, iskreno sretni. Gledajući ih, gotovo da sam zaboravila da gledam predstavu slijepih i slabovidnih. Oni ne rade dramu oko toga, naprotiv, ne želete da ih žalimo. Oni žale nas, nas koji vidimo, a ne vidimo.

Jučer sam se sjedio plave govori o plavoj boji, plavoj boji koju netko voli, iako je nikada nije vido. Pomalo avangardan pristup izvođenju ostavlja vas zamišljennima i nakon što predstava završi. Što je plava? Samo zvuk izgovaranja te riječi. Samo opis neba koje nikada nisu vidjeli. Milenko Zeko, Dajana Biondić, Vojin Perić i Suzana Bliznac ispričali su nam svoje priče o tome kako su postali slijepi. Suzana nije nikada ugledala svjetlo, ali mrzi zelenu, ne zvuči joj lijepo... Da se naježiš! Mrziti nešto što nikada nisi vido zato jer ti zvuči ružno. Život je ponekad nepravedan – koliko smo često to pomisili. Suzana ne misli tako! Kaže da se ne misli zatvarati u sobu i plakati nad sudbinom. Njezina je najveća ljubav pjevanje, to joj uljepša svaki dan. Uvjeravam

vas da pjeva kao slavuj! Morali biste otici poslušati je. Vojin voli voditi ljubav i mnogo mu je smješnija vaša pomisao da on to ne može, jer je slijep, no što je vama slika slijepa osoba koja vodi ljubav.

U ime svih slijepih

Mnogo je predrasuda u društvu u kojem živimo. Smetaju nam bijele izbočine na podu, lupkanje štapom, odbrojavanje uređaja na semaforu. Bježimo od slijepih da se ne bismo zarazili. Damo im mali prostor u nekom kazalištu da glume, da se osjećaju korisnima, ali ne želimo im priznati status kazališta. Tražimo ih da glumce koji vide pouče kako da glume biti slijepi. Dolazimo na njihove predstave, sjedimo u miraku i smijemo se tome kako se znaju šaliti na vlastiti račun. Pomislimo kako im ne bismo rado bili u koži i već na izlasku zaboravljamo na njih. Ostavljamo ih iza sebe, u prošlosti, u njihovoj tami. Tami koja nije crne boje. Nisam mogla zamisliti kako je biti slijep jer zatvoriti oči ne znači ne vidjeti. Slijepi osobe ne vide ništa.

U stihovima do osmijeha na vašim licima

Ne tražim vas da žalite slijepi, da im trčite kao *blesavi* da biste im pomogli prijeći cestu ili nešto treće što vam padne na pamet kada ih ugledate. Tražim od vas da volite život. Jedan je i nema reprizu. Sami pišemo svoju priču. Netko mudar jednom je rekao da nećemo žaliti za stvarima koje smo napravili, nego za onima koje nismo, a trebali smo. Potpisujem! Možda imam samo 15, ali nakon nekoliko sati ispred ovih slijepih glumaca shvatila sam da mi u životu ne nedostaje baš ništa. Jasno, čovjek je biće koje uvijek teži nečem većem, višem, boljem. I dobro je to, jer, da nije tako, o čemu bismo maštali, što bismo sanjali? Ali naučite uživati i u trenutku koji egzistira sada. Pamtite svaki zalazak sunca, svaki osmijeh koji ste darovali nekome, zapamtite boje...

PREDSTAVA ŠKRTAC KAZALIŠTA MERLIN

Zauvijek izgubljena dva sata života

**Učenici naše prirodoslovne škole okupili su se ispred kazališta Vidra 1. ožujka 2015.
da bi odgledali predstavu Škrtac Kazališta Merlin u režiji Ane Merlin. Iskustvo s
kazališnih dasaka trebalo je pomoći razumijevanju ove obavezne školske lektire**

Piše: Kaja Barić, 3.s

Osvrt sam po sebi nije djelo vrijedno pisanja ili čitanja, međutim, takva kulturna katastrofa koja je dočekala publiku sigurno je vrijedna spomena i upozorenja. Još je Ranko Marinković prije nekoliko desetljeća, pišući o Škrtru, dovodio u pitanje relevantnost samoga predloška, *plitak i glup čak za „ono vrijeme“ – farsa i frottola*. No krenimo od početka.

Kultura ili cerekanje najniže vrste?

Jean-Baptiste Poquelin Molière bio je francuski dramatičar, danas najpoznatiji po komediji *Škrtac* iz 17. stoljeća koja tada nije bila cijenjena kao danas. Djelo je nastalo po uzoru na još jednog Škrta iz antike iz pera rimskog komediografa Tita Makcija Plauta. To su već dva djela iste tematike, istih likova i spletki, ali imam osjećaj da ju hrvatski narod nikako ne može prihvati ili shvatiti, iako je sama država puna Škrtaca. Od Marina Držića do ove predstave, nikada nećemo biti na zelenoj grani s tim djelom i kvalitetno ga prenijeti ili ponoviti u bilo kojem obliku. Već spomenuti Marinković najstrože je osudio to

Dobra kritika: Ne trebamo zadržavati se u prošlosti, no poštivati prošla postignuća i predstaviti ih modernom društvu dio je kulturnog razvoja – a za to je potrebna vještina.

cerekanje najniže vrste, odnosno lakomisleno uprošćavanje grčke duhovitosti, komilarstvo i književnu krađu. Osluškujući razgovore učenika i nekolicine okupljenih ispred kazališta nakon predstave, otkrila sam da veliki postotak večerašnjih gledatelja nije pročitao djelo, konkretno Moliereovo. Nije bitno što se nalazi na popisu lektire i dio je opće kulture. Ne znam koja su im bila očekivanja od predstave, ali pretpostavljam da je većina bila razočarana i da upravo zbog toga djelo nikada ni neće pročitati.

Mnogo vike ni za što

Ako Moliere ne znate prikazati nikako drugačije nego ozivljivajući *commediju dell'arte* kojoj sjaj u pisanim djelima vrlo često daje samo patina prošlosti, ima li ga smisla postavljati na kazališne daske? Osobno me najviše dosadivalo, ljudito i izazivalo kolutanje očima što je temelj cijele predstave bio primitivni prostački humor. Možda je prihvatljiv u određenoj mjeri, ali treba ga znati *oblikovati*

Prva antikritika: Predstava Škrtac oduševljava samo sapuničarsku publiku.

i dozirati. Na žalost, to nije bio slučaj u ovoj predstavi. Pretjerano naglašeni spolni atributi, dodatno punjenje u gaćama i nalijepljene mašne na ekstremitetima te blesave igre sjenama više su tjerale na plakanje ne na smijeh. Potpuno beskorisno, nepovezano s temom i infantilno. Mislim da je to za postavljanje djela koje je svjetlo dana na kazališnim daskama prvi put ugledalo 1668. godine ponizavajuće. Prihvatljive su takozvane parodije koje zapravo imaju smisla i ističu

mane na profinjen i komičan način, no nisam sigurna da je ovo bio pokušaj ismijavanja. Komedija konverzacije u ovoj je predstavi na silu pretvorena u komediju izderavanja. Pravo šekspirijansko mnogo vike ni za što. Toliko su vrištali, derali se, skvičali i civilili bez razloga da su podsvjesno izumili novu metodu mučenja, dodatno začinjenu mlazovima sline koja je dopirala sve do trećega reda.

Druga antikritika: Odlična gluma i inteligentan humor – za predstavu je rekao nitko nikada.

Za one neinformirane potrebno je ipak ponešto reći o samoj radnji. Komedija intrige zasniva se na zamršenom zapletu. Starac Harpagon skriva škatulju s 10 000 škuda i u svaki spomen riječi *blago* gubi razum. Kada mu se susjed Valeré obrati govoreći o *blagu*, misleći pritom na njegovu kćer Elise, Harpagon gubi kontrolu nad svojim postupcima. Komedija karaktera prekomjerna je škrtost i oholost Harpagona koju je glumac, Ivan Horvat, čak uspješno odglumio i prikazao. Rekla bih da je sam Škrtac bio najbolji lik i spasio predstavu, iako bi bilo bolje da nije toliko pljuvao. Jednostavnu radnju bilo je jednostavno prenijeti na pozornicu i mislim da su gledatelji bez

KNJIŽEVNA VEČER: ENES KIŠEVIC

Kada tužna iskustva postaju šaljiva

U petak, 11. prosinca 2015. godine, 4. g razred, u pratnji profesorice hrvatskoga jezika Milkice Urse, posjetio je božićnu izložbu pod nazivom *Svjetlo na putu* udruge djece s poteškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom Ozana

Piše: Paulina Cetina, 4.g

Bogatiji za jedno prekrasno iskustvo

Udruga je osnovana 1991. godine sa svrhom poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. U njihovom novootvorenom prostoru u Ulici grada Vukovara 235, zanimljiva naziva Štrikeraj kafe, održali su izložbu prodajnoga karaktera.

Razgledati i kupiti radove moglo se od 7. do 11. prosinca, a svake se večeri održavalo okupljanje u prostorijama Udruge. Mi smo ih posjetili zadnji dan izložbe koja je ujedno bila i večer poezije i glazbe s bosansko-hrvatskim pjesnikom Enesom Kiševićem te dramskim umjetnicima Ismetom Kurtovićem i Safiudinom Alimoskim. Cijelu su pjesničku izvedbu popratili sviranjem gitara. Odmah po ulasku zahvatilo nas je ugodan osjećaj topline i mirisa čaja od cimeta koji je ispunjavao prostoriju. Drugo što nam je zadržalo pozornost bilo je uređenje prostora. Sve čime smo bili okruženi bili su radovi članova udruge koje su izradivali tijekom cijele godine na radionicama ručnoga rada. Izradivali su i ukrasavali stolce, ladiće, ogledala, lutke, svjećice, odjевne predmete i nakit. Smjestili smo se i pridružili tisini u kojoj se slušala izvedba gostiju. Pjesnik Enes Kišević recitirao je svoje pjesme koje je posvetio prijateljima i poznanicima: *A more ne mora*, *Svjetlost* i *Voda je moja mati*. Pjesme su bile povezane s mnogim autorovim iskustvima tijekom odrastanja, a najzastupljeniji bio je motiv vode i svjetlosti. Uz blagu ironiju, kakvu je imao i pokojni Arsen Dedić, tužna iskustva postaju šaljiva. Neke od ovih pjesama bile su popraćene pjevanjem i sviranjem koje je probudio još više emocija.

Po završetku večeri, članovi udruge pokazali su svoju zahvalnost prigodnim riječima te darujući goste i tako zatvorili tjeđan izložbe. Nakon književnoga obogaćivanja mnogi su ostali razgledati izložbu uz gutljaje čaja.

čitanja samoga djela mogli otrlike pratiti predstavu – ali zar se kazališne predstave rade zato da bismo prepričali radnju onima koji su ljeni čitati? To je kao da dobijete 5 iz prepričavanja sadržaja na satu lektire hrvatskoga jezika koji ste ionako mogli pročitati na nekoj internetskoj stranici, pritom se ni ne dotaknuvi piščeve riječi, već samo one nekog srednjoškolca malo nadobudnijeg od vas koji si je dao truda radnju površno i s tek nekoliko, njemu se čini, nevažnih pogreškica digitalno zapisati.

Sve ima svoje pozitivne strane...ponekad

Pri svakom zagušivanju reflektora publiku se dizala u očaju i pljeskala, ali entuzijazam je splasnuo svaki put kada bi shvatila da je to bilo samo radi atmosfere – uskoro su pozornicu popunili isti likovi s osmjesima od uha do uha koji kao da su poručivali: *Nikada nećete vratiti ova dva sata svoga života!* Kladirn se da se Molière okretao u grobu.

Treća antikritika: Glumci Kazališta Merlin u predstavi *Škrtac* ponudili su publici traume i tuširanje.

Kako zaključiti ovaj osrvt? Predstave jednostavno nije trebalo biti. Nisu krivi glumci koji, uostalom, imaju dobre glumačke sposobnosti, već i redatelj. Možda se nekima baš svidjela predstava i poštujem to što nisu imali potrebu svako malo pogledati svog partnera ili kolegu u suzama. Pa da, nisam toliko umišljena da se ne bih zapitala – što ako ja nisam otkrila biti predstave? Moguće je, jednakako kao što je moguće da redatelj nije ni temeljito pročitao ni shvatio djelo. Do katarze me nije dovela radnja kraja predstave, već ono izvan okvira radnje: kraj mučenja koji sam dočekala uzvikom punim veselja. Čitajući djelo nisam zamislila ženske likove poput malih djevojčica koje vršite i popravljaju grudnjake. Mislim da to nije posljedica moje nemaštovitosti, već činjenice da je takav prikaz toliko iskarikiran da je sramotan. Djelo staro nekoliko stotina godina, ali ujedno vječno aktualne teme, zaslužuje biti predstavljeno dostojno i točno onakvo kakvo i jest. Naravno da je dopušteno tekst *modernizirati* i prilagoditi današnjoj publici, ali potpuno modificirati bit... Trebala sam bolje iskoristiti to vrijeme i razmisliti dva puta prije donošenja odluke o gledanju predstave te ostati kod kuće i radije pročitati djelo još jednom. Za učenje te životne lekcije osobno ću se zahvaliti svim sudionicima i organizatorima predstave – ili je i to trošenje vremena?

Škrtac u svom elementu

MONODRAMA JA KOJA IMAM NEVINIJE RUKE

Poezijom protiv povijesti

U sklopu nastave hrvatskoga jezika i književnosti 20. stoljeća, 17. prosinca 2015., posjetili smo Teatar&TD u Studentskom centru da bismo odgledali monodramu izvrsne glumice Vesne Tominac Matačić o životu pjesnikinje Vesne Parun

Piše: Luka Hrvatić, 4.j

Oduševljena lica govore više od tisuću riječi

Glumica je književnicu, rodom s otoka Zlarina, kći Antice i Ante, predstavila kao tipičnu otočanku 20. stoljeća s arhetipom majčinstva koji je marioneta u rukama povijesti.

Vesna Parun završila je osnovnu školu na Visu, gimnaziju je poхаđala u Šibeniku i Splitu, gdje je 1940. i maturirala. Studirala je romanistiku i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prvu pjesmu *Promaljeće* napisala je u trećem razredu osnovne škole, a prvu zbirku pjesama Zore i vihori objavila 1947. u Zagrebu, u izdanju Društva književnika Hrvatske. Od te godine djelovala je kao slobodna književnica te izdala zbirke pjesama *Crna maslina*, *Vidrama vjerna*, *Ropstvo*, *Stid me je umrijeti*, *Noć za pakost* (*Moj život u 40 vreća*) i mnoge druge.

Iz navedenog je vidljivo da je pjesnikinja marljivo stvarala i radila kontinuirano tijekom cijelog 20. stoljeća, a upućeniji znaju da je, unatoč tako bogatom stvaralaštvu, bila izolirana iz književne zajednice i živila na rubu siromaštva.

Osim poezije pisala je drame, igrokaze, basne, eseje, epigrame, kritike, a iznimno je bogat i njezin opus poezije za djecu.

Prevodila je poeziju s bugarskog, slovenskog, francuskog i njemačkog jezika, a njezina su djela prevodena na bugarski, češki, engleski, francuski, talijanski, njemački, ruski...

Za život je objavila stotinjak djela.

Dobitnica je nagrade *Vladimir Nazor* 1959. za književnost i 1982. za životno djelo.

Godine 2009. dobila je svoju mramornu zvijezdu na opatijskoj šetnici u Slatini. Umrla je u Stubičkim Toplicama 25. listopada 2010. godine.

Život ispunjen borbom

Monodrama je bila jedno sasvim novo iskustvo za sve nas učenike koji smo bili na predstavi. Mislimo smo da će biti nezanimljiva i prazna jer glumi samo jedna osoba, ali ugodno smo se iznenadili. Nismo mislili da jedna osoba može ispričati takvu životnu priču prepunu emocija, uspona, padova, zapleta i raspljeta, mučenja i borbe. Vesna se borila poezijom protiv povijesti te je često u toj borbi bila mučenica. Osjećala je ljubav, razočaranje, rat, usamljenost, ostavljanje, a u monodrami je najljepše što smo vidjeli stvari iz njezine perspektive.

Ova predstava zapravo opisuje životni križ koji nije odbacila, već prkosno nosila. Svatko od nas ima svoj križ, no Vesna je znala opisati svoj tako da shvatimo da smo svi nositelji nekog sličnog križa.

Impresionirala nas je predstava o životu Vesne Parun, a i glumica kojoj su scenografska rješenja bila karta svijeta, kišobran i vreće pune rukopisa. Doživjeti i odglumiti cijeli jedan život prepun pokušaja da promijeni svijet zaista je impresivno. *Ja koja imam nevinije ruke* naslov je njezine autobiografije koju je napisala godinu dana prije smrti skupivši stihove iz svojih 40 vreća, a parafraza je jedne od najpoznatijih lirske pjesme *Ti koja imaš nevinije ruke*. Ta pjesma ne govori samo o gubitku voljene osobe, već i o veličini prepuštanja, ali i o tadašnjim prilikama u Hrvatskoj. Stihovi ...njegovu plodnost ne primih u svoja njeda koju su pustošili pogledi gonića stoke na sajmovima i pohlepnih razbojnika... govori o tomu kako je tijekom 2. svjetskog rata pješačila svaki dan od Sesveta do Črnomerca gdje je njezin voljeni, iz pjesme, bio skriven. Nosila mu je mlijeko i morala je svakodnevno proći kroz Maksimir gdje je bio vojni stacionar i sajam stoke, proći kontrolu svih tih *drumskih razbojnika*.

Ne bismo otkrivali previše, ali preporučili bismo svima da, ako mogu, odgledaju predstavu u doista ambijentalnom Teatru &TD jer je vrijedna svake minute vaše pozornosti.

Predstava je bila nabijena emocijama

PREDSTAVA MIRE GAVRANA PIVO

Prolazno - ako ste alhokolizirani

Kao kazališni amateri, urednici i novinari školskog časopisa i, općenito, *lidranovci*, 5. ožujka 2015. pozvani smo na pretpremijeru nove kazališne komedije *Pivo*. Autor je predstave Miro Gavran koji na duhovit način govori o odnosu oca i sina u razdoblju od šezdeset godina

Piše: Eva Marković, 4.e

Pozivu na pretpremijeru rado smo se odazvali jer nas veseli sve što ima veze s kulturom, a sam naziv predstave dodatno nas je zaintrigirao jer jednostavno, sve što ima veze s alkoholom, drogom ili seksom nas tinejdžere zabavlja i odmah nam se čini zanimljivim. Pred Kulturni centar Maksimir došli smo puni entuzijazma i uzbudjenja zbog predstave.

Glumci Zlatko Ožbolt i Jakov Gavran predstavljaju oca i sina. Zapravo, ovo je klasična priča o ocu koji tjera svoga sina na ono što on želi (u ovom slučaju tenis), zanemarujući ono što njegov sin želi. U početku, predstava se čini koliko-toliko zanimljiva, ali što se više bližila kraju, postajala je sve dosadnija i gubila je smisao. Osim što se povećanjem minuta smanjivala smislenost, ova predstava sadržavala je i podosta odvratnih i gadnih scena, tj. razgovora i radnji glumaca. Zamislite ovo, prva scena, otac sjedi i piće pivo, pored njega kolica iz kojih se čuje plač malene bebe. Otac vrišti i psuje i odjednom smisi savršen način da ušutka bebu: umjesto toplog mlijeka, ili što se već daje bebama, on uzima bocu piva i nalijeva bebi u usta. I gle čuda, dijete je istog trena zaspalo. Znam da je to trebalo biti humoristično,

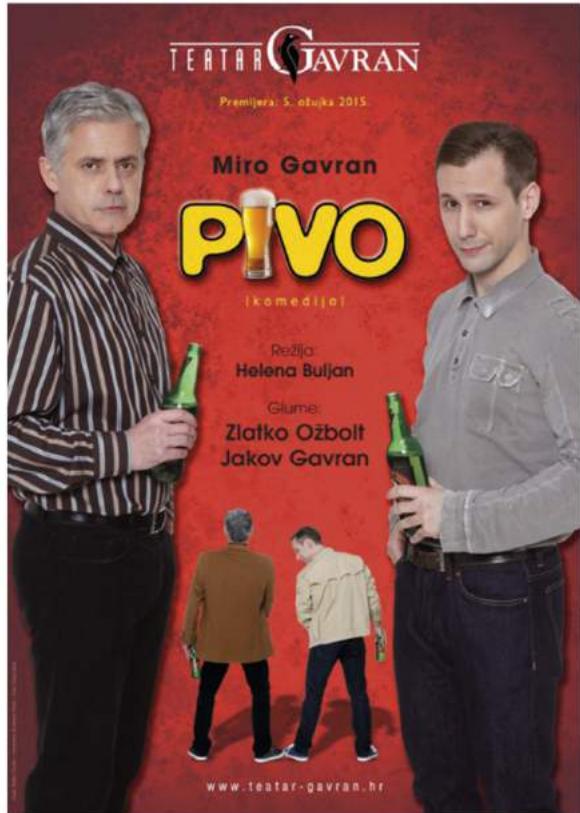
Kakav otac, takav sin

ali, dajte, ljudi, to je isto kao one priče koje slušamo svaki dan o drogiranju djece bilo alkoholom ili raznim tabletama. Također, mislim da stvarno nema smisla u predstavi koja bi trebala predstavljati odnos oca i sina spominjati kako je mladi gospodin dobio *triper* tamo dolje jer je imao spolni odnos s pet godina mlađom djevojkom (koja je još uz sve to kći očeva najboljeg prijatelja) koju predstavlja kao sponzoruš. Koji bi normalan vadesetogodišnjak rekao svome ocu da spava s kćeri njegova najboljeg prijatelja, i uz sve to, da je pokupio nekaku spolnu bolest od nje? Što znači da djevojka koja je mlađom gospodinu prenijela *triper* ima samo petnaest godina i on se u toj vezi, zapravo, smatra pedofilom.

Bilo je dobrih dijelova... dvije – tri sekunde u predstavi

Ali dobro, nije takva bila cijela predstava. Imala je ona i duhovitih elemenata, daleko od toga, ali, iskreno, ništa zanimljivo. Priča o ocu koji tjera sina na nešto što je u stvari njegov san već je postala klasik. Iako su klasici svakako nešto što se treba vidjeti i znati, nije li pomalo dosadno da svaka takva priča ima istu radnju? Sin koji je u duši intelektualac, lud za književnošću, obožava knjige, piše pjesme, a otac sportaš koji želi da mu sin uspije u nečemu što on, očito, nije mogao.

Zbog svega navedenoga zainteresiranost gledatelja iz minute je u minutu bila sve manja. Ali uvijek postoji ona pozitivna strana svega pa tako i loše predstave: dode trenutak kada ona završi. Mislim da su jedine osobe kojima se ova predstava mogla svidjeti trebale biti pod dobrim utjecajem naziva predstave, dakle, piva. Predstava je bila toliko zanimljiva da je osoba koja piše ovaj članak zaspala na profesorici, a i profesorica je jedva izdržala da ne sklopi oči. Znate kako kažu, što je lijepo, kratko traje. E, pa ovo nije bilo niti lijepo, niti je dovoljno kratko trajalo.

Da smo imali pivo, možda...

SUNČEV SUSTAV NA NAŠEM DLANU: MARS

Iz srca zvijezda u prašinu po kojoj gazimo

Jedna od općenitih zabuna Homo Sapiensa jest to da je naš Sunčev sustav hladno i napušteno mjesto. No, uputimo li pobliži pogled, vidjet ćemo sve znamenitosti koje se majka priroda trudi pokazati

Piše: Daniel Tomašegović, 4.g

Blato, svuda kud pogled seže

Mars je hladan. Usprkos tomu, odlučili smo ga temeljito zagrijati svojom pozornošću. Kao tema dugogodišnjih rasprava, od kojih su mnoge završile zbog manjka financiranja, Mars je doista misteriozan planet. Možda se čini kao nešto iz romana Julesa Vernea, ali mnogi znanstvenici postavljaju pitanje: Što ako možemo kolonizirati Mars? NASA, kao i uvijek, dva je koraka ispred naše olovke i već godinama radi na pokretu koji će dovesti prvo ljudsko biće na planet koji nije Zemlja. U ljudskoj je prirodi istraživati, pitati se što je iza sljedećeg brežuljka i zašto. Homo Sapiens znatiteljno je biće koje uvijek gladuje za znanjem i ne može se suzdržati kada pronađe nešto vrijedno svoga vremena. Orion (jer NASA voli svoje grčko nazivlje) serija je misija s ciljem proučavanja i, na posljeku, ljudskog istraživanja Marsa. Znamo da na njemu postoji tekuća voda, što znači da postoji i nada za životom koji je možda temeljno drugačiji od života na Zemlji. S tom spoznajom, kako možemo odoljeti tomu da ga vidimo vlastitim očima? Zapravo, možemo ga vidjeti. Ovisno o dobu godine, usmjerimo li pogled iznad ekvatora i prema zvijezdama, možemo vidjeti Mars. On će se činiti kao malena crvena točka, možda čak i neprimjetan Jupiterov brat koji se nalazi blizu. No, to ne može biti dalje od istine.

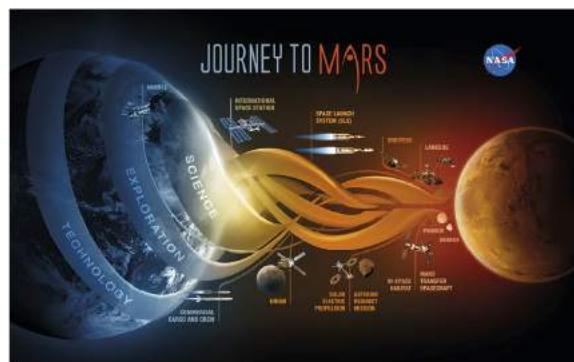
Nevidljiva civilizacija u pustopoljini

Jeste li ikada vidjeli jedan od popularnih Mc'Donalds restorana u izgradnji? Vjerovatno ne, a okruženi smo njima, što nam kazuje da nije nezamislivo uskoro očekivati novu poslovnicu i na četvrtom kamenu od Sunca. Mars je podsta usamljen. Na površini nema vidljiva života, a temperature se kreću između ugodnih 35°C i hladnih -143°C. Možda ovo odbija klijentelu prosječnog Mc'Donalds restorana, ali veoma je primamljivo za astronaute. Površina planeta nije potpuno bez dogadanja. Trenutačno su jedini stanovnici na našem crvenom prijatelju razna znanstvena vozila (roveri) i sonde od kojih neke i ovaj trenutak, dok čitate članak, uzimaju očitanja i daju nam razne činjenice o sastavu i prirodi površine. Primjerice, ako znanstvenici na Zemlji slute da su naišli na organski uzorak, oni imaju mogućnost aktivirati jedan od nekoliko spremnika koji se nalaze na

roveru kako bi usporedili uzeti uzorak s kontrolnim i ustanovili radi li se zaista o organskim spojevima. Broj spremnika namijenjen toj svrsi ograničen je, stoga moramo biti veoma sigurni prije nego što ih iskoristimo. Nažalost, naši mehanizirani uspjesi muče se kopanjem na većim dubinama i stoga nismo sigurni postoji li stvarno bogatstvo vode koje je iskoristivo ili Mars samo lije tužne sezonske suze.

Bolje od romantičnog promatranja Mjeseca samo je – promatranje više mjeseca

Volite li promatrati Mjesec na večernjem nebu? Ako da, ovo je vaš sretan dan! Kao stanovnik Marsa, imate priliku vidjeti čak dva mjeseca (Phobos i Deimos). Živeći na crvenom planetu, vaš dan ima oko pola sata više nego Zemlja. Znači, stojimo li na ekuatoru tijekom jednog sola (dan na Marsu, tj. solarni dan), vidjet ćemo kako Phobos izlazi i zalazi čak dva puta dnevno, i to sa zapada prema istoku. Mali princ bio bi oduševljen! Nažalost, ako ste se već vezali za naš izuzetan kamen koji orbitira Mars, moramo vam propiti žalosnu vijest. Phobos, prema zadnjim izračunima, ima samo oko 10,4 milijuna

Mars u planu

godina prije nego što se nepovratno zabije u površinu Marsa i njemu ostane ipak samo jedan mjesec. U međuvremenu, njegov je brat, Deimos, malo sramežljiviji i prolazi isti ciklus svaka 2,7 sola, s time da se kreće tradicionalnijim smjerom od istoka prema zapadu.

U svemirskoj teretani Marsovci trče

Možda su Orion misije udaljene tridesetak godina, ali NASA i SpaceX već su u punome pogonu. Dok NASA provodi testove na međunarodnoj svemirskoj postaji pod vodstvom astronauta i trenutačnog vodiča ekspedicije, Scotta Kellyja, SpaceX u suradnji optimizira motore velikoga potiska korištenе u Apollo misijama kako bi bili spremni za testiranje i same misije. Poslati kockice smrzнуте juhe izvan orbite samo je po sebi izazov, a sljedeći na popisu zadataka ove znanstveno-fantastične ideje je poslati nekoliko ljudi na put koji traje skoro godinu dana na kojemu će se susretati s mnogim nedaćama i zasigurno koristiti sve dostupno znanje da sigurno slete na Mars. U procesu je selekcija kandidata koji će u zadano vrijeme biti fizički i znanstveno sposobni voditi misiju i osigurati njezin uspjeh. Sjetimo se da nas na Marsu bilo što na planetu stalno pokušava ubiti. Od pjeska i zračenja, do naglih promjena temperature i nenajavljenih oluja, sve su to problemi s kojima će se naša ekspedicija susretati. Fraza *Mama, mama! Želim biti astronaut kada odrastem!* upravo je dobila novu težinu.

Mašta je puno važnija od znanja

Mars je zanimljiv. Proučavamo ga već nebrojen niz godina, od ranih Sumerana do modernih astronomova. Iz svega tog iskustva možemo zaključiti jednu neosporivu činjenicu: nešto u vezi Marsa nas privlači. Posjeduje vrijednost kao potencijalno stanište, izvor je informacija o povijesti svemira i nastanka života te predstavlja značajan skok u napretku čovječanstva. Lansiranjem novih sonda i potreština za daljnje misije, u bliskoj budućnosti počinje era svemira. Mašta je puno važnija od znanja, rekao je Albert Einstein, a mi se moramo složiti jer, da nismo maštali o Marsu, ne bismo svoje znanje mogli uložiti u napor da mu se približimo. Dan kada prva stopala dodirnu površinu crvene prašine našega susjeda zauvijek će biti zapamćen kao početak samostalnog istraživanja kozmosa običnog čovjeka.

Selfie s drugoga dijela Sunčevoga sustava

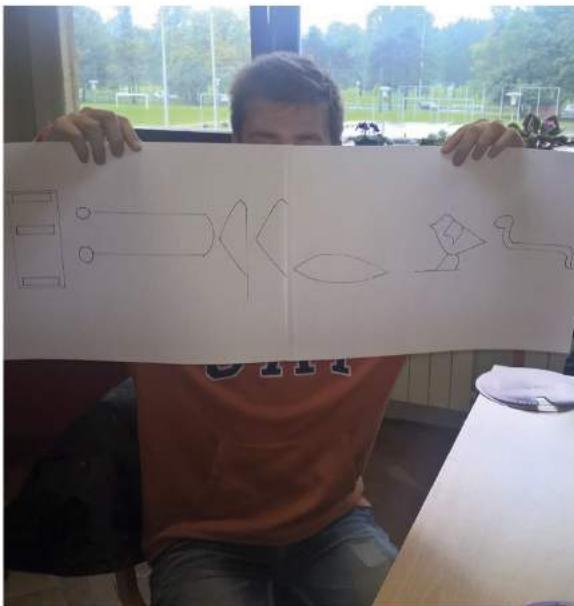
DAN KARIJERA

Kemija od malih nogu

Naši su se učenici, pod vodstvom profesorice Barbarić, uputili na Dan karijera da bi osnovnoškolcima otkrili čari prirodoslovja

Piše: Daniel Tomašegović, 4.g

Dan karijera, odnosno, upotrijebimo radnje hrvatsku riječ *poslova*, održao se 15. listopada 2016. u Osnovnoj školi Zapruđe u okviru međunarodnog Erasmus+ projekta čiji je cilj poboljšanje vještina i zapošljivosti te modernizacija obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja mladih. Predviđeno trajanje programa je sedam godina nakon kojih će više od četiri milijuna Europsljana imati priliku studirati, prikupljati radno iskustvo i volontirati u inozemstvu. Učenici su bili u prilici sudjelovati u mnogim obrazovnim sadržajima i radionicama da bi dobili uvid u raspon njihovih mogućnosti zapošljavanja i daljnje edukacije. Kao dio projekta ohrabruju se međunarodne suradnje te su zato započete razmjene učenika s Estonijom, Finskom, Španjolskom i Njemačkom. U dijelu u kojem su razne institucije predstavile svoj rad bila je Prirodoslovna škola Vladimira Preloga. Došli smo spremni i s voljom demonstrirati svoje stечeno znanje pokusima te opisati različite smjerove koje je moguće upisati. Učenici koji su sudjelovali u pokusima i prezentaciji škole su: Toni Riss (kemijski tehničar), Martina Kulaš (kozmetičar), Fran Jelić (ekološki tehničar), Andela Marić (geološki tehničar), Marija Kuštro, Zlatko Luketić i Roberto Biškupić koji su pod budnim okom profesora Vulića pokusima okupili mnoštvo znatiželjnih lica, i Daniel Tomašegović, fotograf. Cijeli je događaj bio vrlo kvalitetno organiziran. Predstavljanje mogućih zanimanja učenicima već u najranijoj dobi sigurno će olakšati odluke kada za njih jednoga dana dođe vrijeme.

Hijeroglifima napisano PŠVP

SVI NASI
IZVJEŠTAJICE

COOLtura
SVI NASI
PROJEKTI

PREDLOGOVI
SVUDA OKO VAS

PUTOVANJA
SA SVIJETSKIM
HODNIKOM

ŠKOLSKE
PRIMJEDBE

NATJEĆANJA
IZ PERINOG
PERA

LITERARNI
RACOVI

PRVA AKCIJA KULTURE!

Što je pitanje kulture?

Približavanje kulture i umjetnosti neuspjeli je cilj Ministarstva kulture koje je podržavalo i organiziralo program **AKCIJA KULTURE!** u prostorima Studentskog centra i Tehničkog muzeja u Zagrebu. Kulturno-umjetnička radionica kojoj smo prisustvovali održana je 12. svibnja 2015.

Piše: Kaja Barić, 3.s

Kulturpunkt.hr

Posjetite KULTURPUNKT.hr

Akcija je organizirana kao edukativan sajam na kojem su okupljeni učenici i profesori. Bilo je raznih radionica kao što su *Barokni oltar*, potom onih koje se bave glazbom i zvukom, baštinom i *buljenjem* u minerale (geologija). Na žalost, nismo mogli posjetiti svaku radionicu našeg interesa, ali smo svakako našli na onu vrijednu slušanja. Unatoč tomu, *očekivanja* su bila veća na papirima ljudi koji su to zamislili i organizirali nego što je sama akcija kao takva realizirana. Cilj nam je ukazati na nekoliko problema za koje vjerujemo da su prouzročili slab odaziv naroda na akciju kulture.

Previše elitistički

Na radionicu su se odazvali samo ljudi koji su već upoznati s kulturom. Kada će se interes za *elitne, komplikirane* i važne stvari u svijetu proširiti? Na radionici je sudjelovao samo Prelog! To više i nije neobičajena pojava, no zašto smo nas troje sjedili sami ispred ljudi koji su se potrudili u organizaciji i veselili *pametovanju*? Prvo treba proširiti interes za kulturu bez obzira na stalež te zatim ući u dubinu educiranog i umjetnickog svijeta. Nastalu situaciju bolje će od naših riječi opisati citati iz poglavlja *Tjedan prosjećivanja*:

Našu je jedinicu posjetio vojni komesar te iz svega glasa urlao: "Sidorove!"

-Na zapovijed, druže komesare!

Ispitivači me pogledao i upitao:

-Imaš li ti školu?

-Nemam.

-Zar si nepismen?

-Jesam, druže komesare, nepismen sam.

Ošinuo me pogledom. Zatim je zadovoljno zaurlao:

-Onda večeras ideš na Traviatu!

(...)

-Šteti, glupane! Zašto negoduješ? To nije kazna, to je za tvoje dobro. Bit će prosvjećen. Uživat ćeš.

Mnoge se stvari danas smatraju kulturom; sve ono popularno, što je prije bilo trivijalno i na što su učenjaci gledali s podsmijehom, danas se smatra kulturom kojoj se posvećuju posebni retci i koja se izučava kao prava znanost. Mislim da je odgovoriti na pitanje što je kultura moguće tek nakon stoljetnog odmaka: ono što se zadrži kao vrijednost i nakon što filter vremena odradi svoj posao - to je kultura, ona jedina prava.

Henrieta, profesorica

-Bi li, druže komesare, ja mogao u cirkus umjesto u kazalište?

Zatim u kazalištu needucirani Sidorov postavlja mnoga pitanja. Zašto svi sjedaju, tko je ovaj, kako to znaju? - a najvažniji odgovor od svih bio bi: *Zato što je najpametniji. Tu služi kao primjer.*

Također su kulturni događaji previše elitistički u smislu cijene ulaznica koje su toliko visoke te nam se čini da ova država ne želi promjenu.

Ništa bez dobre reklame

Što je još uzrokovalo toliko ignoriranje jednog interesantnog i poučnog sajma? MARKETING! Kako je predstavljen taj događaj? Koliko ljudi je znalo da se ovdija?

Ništa nam nije bilo ponudeno osim znanja i zabave, a nekako ljudi u današnje doba to ne znaju cijeniti. U pitanju nisu bili glupi tračevi, besplatna hrana, besmisleni govor naših starleta, jadan romantični stereotipni roman/film....ne, u pitanju je bila kultura. Koliko se važnosti pridaje kulturi i umjetnosti, drago Ministarstvo kulture? Za takve događaje saznamo tek nakon što su gotovi. Jeste li znali da nas je posjetio dr. Ivan Đikić? Naravno da ne, jer je puno važnija vijest da čovjek koji pjeva o kamenju i vjetrovima i maše mačem po zraku ima koncert. Upalite radio i jedino što možete čuti su loše odluke naših političara te konstantni naporni popisi pjesama. Na televiziji se vrte jedno te iste sapunice, glupe serije, američki filmovi koji su svi potpuno isti, krunice u posebnim izdanjima novina te novosti od kojih zabolji glava: *Ta i ta žena koja ništa nije napravila u životu objavila je svoje izazovne fotografije na toaletu. Preblizu toaletu. (ili: Jedan među mnogima misli da je poseban jer je tri puta opazio loptu na stadionu i ima umjetne zube. Fanovi poludjeli. Svi smo poludjeli i to toliko da nas ni Veliki Brat ne želi gledati. U centru pozornosti primitivan je sadržaj koji ne služi čak ni opuštanju, nego više sliči na mučenje u Orwellovoj Sobi 101.*

Pretvaramo li se u ovce?

Vjerujemo da je konačni cilj radionice bio plemenit, ali mi nismo došli do njega. Koliko je radionica zapravo utjecala na nas? Iskreno – očekivali smo više. Nigdje nisu objavljeni rezultati ili uspjeh radionica. Naravno da ćemo rado ponovno sudjelovati u Akciji zato što vjerujemo da ćemo tako kulturno napredovati, ali ima li smisla biti sam na, očito još neotkrivenom, planetu zvanom *Kultura*?

Upoznali smo naše voditelje i novinare Kulturpunkta Antoniju Letinić, Janju Sesar, Vatroslava Miloša i Matiju Mrakovčića koji su nam pokazali nekoliko fotografija kipova i spomenika koje smo zajedno komentirali. Pitali su nas koliko često posjećujemo kazališta i muzeje, što i koliko čitamo, a na naše su odgovore zadovoljno kimali glavama. Predstavili su nam emisiju Siniše Labrovića *Stado.hr* koja je zapravo parodija na maloumne emisije poput Farme i Big Brothera. Naime, u staji su se nalazile ovce i kamere... to je sve. Gledatelji su glasovali za najbolju ovcu. Razmislite tome i što to predstavlja. Zašto trošiti vrijeme na gledanje ovaca kako žive svoj vunasti život? Zašto zabadati nos? Ako se dobro sjećam, sve ovce, osim one najbolje, smaknuli su, što je metafora za život glupih ljudi koji nestane nakon glupe emisije

u kojoj su sudjelovali. Više nam nisu važni i više ne pratimo što se dogada s njima.

Predstavljen nam je i vrlo kreativan i izuzetan projekt *Ugrožena čestica*. Projekt je nastao 2007. godine udruživanjem ekološke udruge *Dupinov san* te umjetničkog projekta autorice Barbare Blasin koja je pridonijela fotografskom serijom požarišta na Jadranu. Održane su izložbe i modne revije s fotografijama prirode nakon požara. Kako modne revje? Skrojena je odjeća s uzorcima požarišta s Jadranu. Genijalno!

Radionica je bila prije svega ležerna i zabavna. Voditelji su bili mlađi i pismeni ljudi koji su sigurno očekivali da će *Akcija kulture* biti veća atrakcija s više posjetitelja.

Jednostavno se nije uložilo dovoljno resursa i truda u akciju kao što se troši na druge stvari koje nisu jednake važnosti. Kada je zadnji put održan pošteni kulturni događaj nakon izvedbe *Carmine burane* u koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog? Jednom je prilikom bio otkazan koncert zboru Bečkih dječaka zbog nedostatka interesa, ali se zato koncerti izvođača lakih nota nikada ne otkazuju.

Gore od ne biti kulturni samo je pogrešno misliti da si kulturni

Otvaramo peticiju i skupljamo potpise za uvođenje *Tjedna prosvjećivanja i komesara u svim školama*. Zašto ne bismo imali poseban tjedan u osnovnim i srednjim školama (čak i vrtićima)

Sve što je u području naših interesa i pomaže nam da otkrijemo 'novi svijet', što možemo nekako primijeniti u svakodnevnom životu i intelektualno nas uzdiže je pitanje kulture.

Kaja, učenica

posvećen općoj kulturi? Vjerujemo da bi se dolaskom velikog broja posjetitelja i uz više interesa cijene ulaza upristojile. Učenje bi bilo mnogo zabavnije i predstavljeno u novom svjetlu. Kada možete vidjeti primjere impresionizma, minimalizma, crno-bijeli film, poslušati savršeno izvedenu operu Aida, slobodno raspravljati s profesorima i kolegama zašto vam se ne sviđa (jer se, na žalost nikome, više ne slušaju opere) i što želite sljedeće saznati o svijetu umjetnosti? Dopoštanjem izražavanja vlastita stava i ozudizmanjem samo jednoga tjedna ili nekoliko dana za kulturu i umjetnost izbjegli bismo nametanje ideje da je obavezno biti snob i uštogljen. Mladež želi biti razbrižna i baviti se nekim šarenim stvarima koje su na njihovoj razini i na njihovom jeziku, koje razumiju, ali ako ne podižu granice i ne upoznaju standarde prošlosti neće naučiti poštovati i prepoznati dobру kvalitetu. Zašto ne bismo taj tjedan širili vokabular? Statistički je previše ljudi nepisano i previše ljudi ne poznaje ili ne upotrebljava svoj materinski jezik korektno. Svoj jezik za koji su se ljudi borili, jezik koji je dio našeg identiteta, koji bismo trebali njegovati i očuvati jer nas on čini uvišenima među *Hrvatinama*. Hrvatinama koje idu na Thompsonove koncerте i iskriviljavaju rečenice iz povijesti

Recite konobaru DOBAR DAN

jer su **NEKULTURNI** (*zadom i zadom spremni* dva su potpuno različita izraza i sramota je ne razlikovati ih), a misle da time čine dobro svome narodu. Nekulturno je ne znati naše izumitelje i znanstvenike. Nekulturno je ne znati našeg pisca ili novinara (od Augusta Šenoe među piscima do Borisa Dežulovića kao suvremenog novinara). Nekulturno je ne znati naše slavne stare sportaše koji su bili svjetski poznati. Nekulturno je ne znati koji izvođači su činili djetinjstvo naših roditelja i svojim izvedbama ostavili publiku zamišljenu i šokiranu. Nekulturno je ne znati naše slikare! Broj građana koji ne mogu imenovati niti jednog našeg slikara je depresivan i želi umrijeti više od djevojčice u pubertetu. Nekulturno je ne znati, a znanje je moć i iz povijesti se uči.

Kava s hladnim nije pozdrav!

Dio Kulturpunktove radionice bio je saznati što je nama, Ijudima s različitim zanatima, pitanje kulture. Njihov novinar, Sanjin Kaštelan, na svom je biciklu obilazio različite ljudе, fotografirao i zapisivao njihove odgovore. Razgovarao je s radnicima kina Europa, urednicima časopisa i, najviše, studentima, ali nagradu za najbolju izjavu, najbolji odgovor apsolutno dobiva gospodin Ivan i zaslužuje mjesto u ovom časopisu:

Pitanje kulture uvijek je stvar osobne interpretacije. Reći *Dobar dan!* Često je, recimo, na moj „*Dobar dan*“ odgovor - *Kava s hladnim!* Ivan, barist

Ovdje smo s vama odlučili podijeliti još tri mišljenja o tome što je pitanje kulture. Riječ je o mišljenjima dvoje učenika i jedne profesorce Prirodoslovne škole Vladimira Preloga. Ne zato jer mislimo da je samo Prelog kulturn, nego zato jer je Prelog jedini bio na radionici kulture. Pametnomo dosta.

Pitanje kulture pitanje je stava, otvorenosti za učenjem, spoznavanjem i razumijevanjem.

Ivor, učenik

Umjetnost sa snažnom porukom

SEMINAR MEDIJSKE PISMENOSTI

Prelogovcima nikada dosta znanja

Učenici naše škole, Sara Al Ahmed, Irena Raguž i Ivor Vučemilović, u listopadu 2015. krenuli su na seminar medijske pismenosti udruge Vang koji se održavao u Grafičkoj školi u Zagrebu

Piše: Sara Al Ahmed, 4.d

Za kraj smo nabacili i zajednički selfie

Cilj seminara o medijskoj pismenosti bio je uči u svijet novinara i steći novinarske vještine. Slušali smo predavanja brojnih novinara i aktivno sudjelovali u njima te izbliza vidjeli kako izgleda prosječan dan jednoga novinara.

Tema prvih triju dana bio je tisak. Mentorica prvoga dijela seminara bila je novinarka Božica Brkan. Već na početku naučili smo nekoliko bitnih činjenica za svaki novinarski tekst. Dobar tekst mora sadržavati 5W (What? Who? Why? When? Where?) + How?, odnosno mora odgovoriti na pet osnovnih pitanja: što?, tko?, zašto?, kada? i gdje?, a odgovorom na šesto pitanje, kako?, proširujemo svaku jednostavnu vijest. Elementi koje mora imati svaki tekst su: kratkoča, istinitost, preciznost, zanimljivost i aktualnost.

O aktualnosti je govorila gošća seminara, koja je ujedno i glavna urednica časopisa „Moja kupaonica“ Antonia Hohnjec. Govoreći nam o svojim iskustvima u početku novinarstva, ispričala je kako su joj teško pali trenuci kada je morala fotografirati stravične prizore nesreća koje je teško gledati i u novinama, a kamoli tek uživo. Međutim, s obzirom na to da se vijest mora objaviti što brže nakon događaja, te su fotografije morale biti što preciznije u što kraćem vremenu.

Kako? Zašto? Kada? Gdje? Tko?

Druga gošća bila je PR-ovka i stručnjakinja za marketing, Vladimira Šimić. Predstavivši svoje prijašnje novinarsko iskustvo u Večernjem listu, nije nam ostavila baš pozitivan utisak osvrnuvši se na razna nezadovoljstva na poslu: od govorancija o stresu i o tome kako utječe na psihičko stanje nismo saznali ništa osobito zanimljivo i bitno. Za kraj predavanja dobili smo zadatak napisati prijavu za posao u obliku kratke biografije koja pokriva navedenih 5W. Jasno se pokazalo iskustvo i neiskustvo među pojedinim sudionicima seminara. Oni s novinarskim iskustvom bez problema su napisali pedesetak riječi za koje bismo mi ostali morali uložiti puno više truda. Napisali smo i mi svoje, ali se nismo baš proslavili. Da bismo se bolje upoznali s time zašto je u novinskim člancima bitan naslov, zašto je on odgovoran,

hoće li nas privući da pročitamo neki članak, dobili smo za zadaću razmislići zašto pojedini restorani imaju imena u kojima se javlja onomatopeja: je li to samo manjak mašte ili baš suprotno?

Vodič kroz internetska prostranstva

Idući dan gostovao je Ivo Spiegel, član Uprave Perpetuummobile, koji nam je predstavio mnogo zanimljivih informacija o Twitteru. Twitter je društvena mreža koja se temelji na razmjenjivanju kratkih poruka i druženju, odnosno praćenju drugih korisnika. Koristenje je besplatno, a može se koristiti na računalu ili na mobilnom telefonu. Od nas 15-ak polaznika seminara, samo dvoje koristilo je Twitter. Predavač se prijavio na svoj Twitter račun i pokazao nam kako se koristi. Twitter možemo koristiti pri dogovaranju izlazaka, komentiranju događaja, u traženju savjeta – mogućnosti su

Pažljivo pratimo...

U trenucima kreativnosti pisanja životopisa neizostavni su bili naši najbolji prijatelji - smartphonei ...

bezgranične, odnosno granica im je samo naša mašta! Nekima važan faktor je da jedan tweet (tekst) može sadržavati 140 slova u kojima je bitno izraziti se što jasnije. Možemo pratiti i ostale ljude klikom follow na njihovom twitter profilu i čitati njihove objave. Ako želimo nekoga istaknuti u objavi stavljanjem znaka @korisničkoime, samim time objava se prikazuje na oba profila. Nakon njegova predavanja mentoricu je zanimalo da kakvih smo zaključaka došli u rješavanju zadaće od prethodnog dana. Zašto danas sve više restorana koristi nazine poput „Mljac, mljac“, „Gric, gric“, „Jummy, jummy“? Zaključili smo da zvuči puno privlačnije i podsjeća nas na maminu kuhinju. Čim je nešto atraktivnije, poput privlačnog naslova u novinama, samim time smo mi zainteresirani. Tako je i s restoranima. Ako nas takva imena podsjeće na nešto pozitivno, prije čemo uči tamo, nego negdje gdje nam se ne javljaju nikakve pozitivne asocijacije.

Čovjeku čovjek više ne treba

Treći dan predavanje je održao Ivan Brezak Brkan, sin mentorice Božice Brkan i jedan od vodećih netokrata diljem regije i šire. Netokracija je magazin o internetskoj tehnologiji, poslovanju i kulturi koji nam svakodnevno otkriva najnovije trendove prenošenjem brzih novosti i kvalitetne analize. Za one koje žive od interneta, Netokracija je njihov vodič kroz internetsku tehnologiju, poslovanje, marketing i kulturu. Samo njegovo energično predavanje i strast prema poslu kojim se bavi utjecalo je na našu želju za slušanjem. Uveo je baš neku pozitivnu atmosferu. Govorio je o danas većini poznatom Uberu. Aplikacija Uber omogućuje da korisnik putem GPS karte pronađe najbližeg dostupnog vozača kod kojeg naručuje prijevoz. Nešto poput taxija, ali, kako sam Ivan tvrdi, brže, pouzdanije i jeftinije. Došli smo do osvješćivanja činjenice a tehnologija sve više preuzima poslove koji su namijenjeni ljudima, a samim time ljudi gube posao. Olakšava li nam onda tehnologija ili nas čini ljenijima, bez posla i otežava život?

Jedna sudionica rekla je da pretjerujemo jer se neki od napredaka tehnologije koje ljudi prognoziraju neće dogoditi nikada, dok je sam Ivan ostao mišljenja da sve ide prema tome da tehnologija počinje preuzimati naše životne navike. Primjere možemo vidjeti na svakom koraku: od već danas postojećih automatskih blagajni bez žive prodavačice u nekim robnim kućama do automobila koji će moći voziti bez vozača – sve je izglednije da čovjeku čovjek više neće trebati.

Na kraju predavanja dobili smo isti zadatak kao na kraju prvog dana, a to je bilo pismo kao prijava za posao u obliku kratke biografije. Nesvesno smo ju svi puno bolje napisali od prvoga dana, čime smo zaključili da su nam, iako možda neopaženo, ova predavanja pomogla i naučila nas nekim novim vještinama - kako u pisanju, tako i u razmišljanju.

SAJAM STIPENDIJA I VISOKOGA OBRAZOVANJA

Sajam fakulteta

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici 13. listopada 2015. u Zagrebu je održan 11. sajam stipendija i visokog obrazovanja u organizaciji Institut za razvoj obrazovanja

Piše: Antonia Lazić, 3.c

Zemlja partner ovogodišnjega Sajma bila je Slovenija koja je predstavila svoja visoka učilišta, studijske programe i programe stipendiranja. Da bi privukli što veći broj budućih potencijalnih brusoča, izložili su atraktivne studentske proizvode poput bespilotne letjelice, skenera i 3D printerja.

Budući brusoči bili su oduševljeni mogućnostima 3D printerja koji mogu „isprintati“ trodimenzionalni proizvod iz obične računalne datoteke. Upravljanje 3D printerom moguće je preko najobičnijeg računala, laptopa ili tableta, a njime možemo napraviti različite proizvode. Studenti fakulteta tehničkih i umjetničkih usmjerenja koji mogu koristiti 3D printere, odnosno budući inženjeri, dizajneri, arhitekti i umjetnici mogu napraviti prototip visoke kvalitete bez da za to moraju plaćati dodatne usluge.

Na Sajmu se predstavilo 80 izlagачa iz 18 zemalja Europe, Sjeverne Amerike, Bliskog istoka i Azije. Sajam stipendija 15. listopada 2015. preselio je u Rijeku predstaviti se i tamošnjim učenicima.

Svi trebaju imati priliku upisati i uspešno završiti studij. Imovinsko stanje ne smije biti prepreka obrazovanju budućim studentima – rekao je Ninoslav Šćukanec, izvršni direktor Instituta za razvoj obrazovanja.

Slovenija kao zemlja partner svoje programe dostupne hrvatskim građanima predstavila je u izlaganjima 16 institucija, uključujući sva četiri slovenska sveučilišta.

Jedan od najuglednijih slovenskih znanstvenika, Marko Mikuž, održao je predavanje o tome kako mala zemlja može sudjelovati u velikim i značajnim međunarodnim znanstvenim projektima s područja fizike. Središnju prezentaciju održao je Tomaž Boh, državni tajnik Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta Slovenije, koji je predstavio sustav visokog obrazovanja i istraživanja u Sloveniji i stipendije slovenske vlade.

Ostala sveučilišta i veleučilišta svoje programe predstavila su brošurama, letcima i u izravnom razgovoru s učenicima i studentima. Predavači su davali opsežne informacije o svojim programima i mogućnostima upisa na fakultete. Većina komunikacije odvijala se na engleskom jeziku.

Posjetitelji Sajma bili su učenici završnih razreda srednje škole i studenti koji već studiraju u Hrvatskoj, a želja im diplomski studij završiti u nekoj od zemalja Europske unije ili Americi.

Ovakvih sajmova trebalo bi biti više i češće u školskoj godini da bi učenici mogli dobiti vrijedne i pravovaljane informacije.

Sajam stipendija u NSB-u vrhunsko je stvar, ali imam zamjerku što se sajam nije dovoljno dobro reklamiraо u javnosti. Bilo je vrlo zanimljivo i svidjelo mi se. Pomoglo mi je da proširim vidike i razmislim o studiranju izvan Hrvatske. Saznao sam većinu toga što me zanimalo, no, nažalost, ostao mi je upitnik nad glavom kako zapravo doći do stipendije jer svi govore da je skoro pa nemoguće dobiti stipendiju – rekao je Ivan, maturant 18. gimnazije.

Boja promidžba ovakvih događaja dovela bi i veći broj učenika i svih onih koji su zainteresirani za takve specijalizirane sajmove. Kratkoča trajanja i nespretno izabrani dani u tjednu bili su razlog slabe posjećenosti Sajma.

MANIFESTACIJA DOJDI OSMAŠ, ZAGREB TE ZOVE!

Donesi dobru odluku i upiši *Prelog*

Kao svake godine, tako je i prošle godine, 15. svibnja 2015., organizirana manifestacija *Dođi osmaš* u parku Zrinjevac. Oko 80 srednjih škola predstavilo je svoje kvalitetne sadržaje i privuklo osmaše, ali i učenike nižih razreda

Piše: Sara Al Ahmed, 4.d

Budi COOL

Od svih štandova srednjih škola najviše je osmaša i ove godine privukao naš štand. Učenici i profesori potrudili su se osmašima pokazati što mi *Prelogovci* radimo u našoj školi. Pokusi iz fizike pokazali su da fizika nije samo rješavanje zadataka pa je u kratkom vremenu štand bio krcat. Geolozi su predstavili prekrasne minerale nađene diljem svijeta. Naše kozmetičarke imale su pune ruke posla. Mušterije svih uzrasta čekale su svoj red na njegu lica i šminkanje. Biolozi su imali zadatak šokirati: Na štandu su se mogla naći i svinjska pluća, srce i mozak koji se inače seciraju u našoj školi. Prvotni šok ih nije sprječio da hrabro dođu do štanda i nauče što je aorta i ostale dijelove srca koji su jasno vidljivi na svinjskom srcu jer je ono poprilično slično ljudskom, kao i pluća i mozak. Uz proučavanje organa, mikroskopirali smo povrće, igrali se s paličnjacima i mjerili učenicima kapacitet pluća uz pomoć balona u koje su puhalo. Bilo

je tu i pokusa iz kemije koji nikoga nisu mogli ostaviti ravnodušnim. Uz šarene boje, praskove, vatru i razne plinove svi su pozorno pratili i uz zabavu naučili kako uopće do takvih pojava dolazi. Nakon toliko privlačnih animacija, simpatičnih učenika i profesora, možemo potvrditi da nitko nije otišao bez smješka i sigurnog uvjerenja o tome koju će školu upisati.

Kiša nije omela ples i glazbu

Nismo stali samo na štandu. Naši talentirani plesači i pjevači proslavili su se na način koji oni najbolje znaju. Ivica Žugec i Dora Purma nasmijali su publiku svojom izvedbom pjesme *Tata, kupi mi auto*. Detalj koji vjerojatno ne biste pretpostavili, ali koji sigurno nikome nije promaknuo jest da je naš atraktivni Ivica odjeno haljinu i na nekoliko minuta bio djevojčica, a naša Dora uz odijelo i bradu postala tata. Glazbeni dio programa obogatile su i naša harmonikašica Ivana i plesačica Tea. Zboraši su, kao i uvijek, brilijirali: izvedba naše nove školske himne oduševila je sve prisutne. Iako je bio kišan dan, dečki i njihov bend su nam ga uljepšali, zaista bismo ih mogli slušati bez prestanka!

Gužve i navalna oko našega štanda privukla je i brojne novinare kojima su naš ravnatelj, naši učenici i profesori davali izjave. Zabavan dan kao što je bio 15. svibnja morao je doći i do onih koji nisu bili u mogućnosti doći do Zrinjevca: osnovne informacije o našoj školi i našem štandu moglo se čuti na radiju i vidjeti preko televizije.

Tata, kupi mi auto!

Turisti u vlastitome gradu

Učenici gimnazije Vič iz Slovenije 16. i 17. travnja 2015. došli su posjetiti naš grad. Dio turističkog obilaska bila je, dakako, i naša škola. Ipak je ona najveća atrakcija u ovom dijelu Europe

Piše: Filip Čerepinko, 4.b

Razlog dolaska bio je ne samo velika suradnja sa školom, već i upoznavanje učenika te razmjerenjivanje iskustava vršnjaka koji pohađaju prirodoslovnu gimnaziju.

Nekoliko dana ranije, profesor Šašić dao nam je najvažnije informacije o našem najljepšem gradu. Karla Ribičić, Monika Viljevac, Patricia Đurdević, Matea Boksić, Adrijana Gašić, Lidija Grbavac, Mirna Mlinarević, Amani Abdel Rahim, Iva Betević Filip Čerepinko vodili su ih u obilazak 16. travnja, a Laura Tomaš, Katarina Turkalj, Martin Sinković, Ana Majić, Ana Rajančić, Josipa Kuri, Antonija Patarić, Tin Zonjić i Karlo Klarić 17. travnja.

U 14 sati našli smo se pred školom da bismo dočekali učenike iz Slovenije.

Dok smo formirali skupine, dio učenika razgledao je školu. Osobito ih je oduševio naš mali ZOO.

Od škole smo krenuli u smjeru Supilove ulice prema autobusnom kolodvoru, potom preko Trga žrtava fašizma do naše prve destinacije, parka Zrinjevac.

Oko 15 sati smo se nalazili u Parku Zrinjevac. Uz laganu šetnjicu od Zriniye preko Bakačeve i Kaptola, spustili smo se na glavnu zagrebačku tržnicu Dolac. Nakon Dolca prošetali smo Tkalcicevom ulicom, tzv. *Tkalčicom*, gdje smo napravili stanku. Naši dragi turisti išli su pronaći nešto za pojesti. Za vrijeme stanke neki su ponavljali jedanaest stranica informacija o Zagrebu. Iznenadili smo se koliko toga o Zagrebu ni sami nismo znali.

Jezik nije zapreka prijateljstvu

Nakon ponovnog okupljanja, krenuli smo prema trgu Svetog Marka preko Kamenih vrata i Radićeve ulice. Nakon poduzeća objašnjavanja zašto je trg Svetog Marka toliko poznat u zadnje vrijeme, spustili smo se poznatom Uspinjačom do llice, najpoznatije ulice u Zagrebu.

Zadnja postaja bilo nam je zagrebačko HNK. Do njega smo došli švercajući se jednu stanicu. Prije rastanaka pokazali smo im gdje je Slovenski dom i rekli im nešto malo o HNK-u i poznatom Meštrovićevom *Zdencu života*. Nakon dugog i raznolikog razgledavanja našeg predivnog grada, trebali su se ukrcati na autobus i otići za Sloveniju. Problem je nastao kada autobus nije mogao proći kroz Savsku cestu jer je bio previsok. Stoga, kao najbolji vodiči, otpratili smo naše male skupinice do pivnice *Zlatni medo* gdje ih je dočekao autobus. Prije rastanka, učenici su nam darovali svakome po majicu i veliku čokoladu u znak zahvalnosti što smo odvojili dio svog slobodnog vremena da bismo im pokazali naš predivni grad. Iskreno, i nama je bilo drago jer smo ga još bolje upoznali.

Danas, nakon toliko mjeseci, nekolicina učenika još je uvijek ostala u kontaktu s našim dragim kolegama. Neki od njih su nam povjerili kakvi su im odnosi. Rekli su da, uz male poteškoće u razlici jezika, ipak imaju odnose kao da su najbolji prijatelji.

Našminkano lice naše škole

Naša škola već 17 godina za redom sudjeluje na međunarodnim sajmovima vezanim za kozmetičku struku. Prvi sajam na kojem smo se predstavili na vlastitom izlagачkom prostoru bio je Vitalook 1998., a na Beauty Zagrebu i Danima ljepote sudjelujemo od 1999. godine. Na Danima ljepote i fitnessa sudjelovali smo i ove godine od 13. do 15. ožujka

Piše: Nicole Cvek, 4.n

Na izlagачkom su prostoru naše učenice, pod vodstvom voditeljice smjera, prof. Vesne Šercar, i nastavnice primijenjene kozmetike, Jelene Lopac, pružale besplatne usluge tretmana lica, prirodne njegе noktiju, dnevnoгa makeup-a i filmske šminke. Bilo je i kozmetologije uživo! Učenice su na samom štandu izrađivale kremu od kantarijona i melem za usne koje su posjetitelji mogli kupiti, a cijeli prihod (800kn) odlučile su namijeniti kupnji video-walla za školu. No izlagачki prostor nije jedini kojim su naše učenice dominirale: Na glavnoј pozornici imali ste priliku vidjeti kako napraviti dobru filmsku šminku. Tema je bila *Čarobnjak iz Oza*. Učenice Dorotea Kirin i Paulina Ivanković oslikavale su lica svojih kolegica iz razreda te nas u potpunosti uvukle u čaroliju ovog filmskog klasika.

Sve ono što su prikazale na opisanome sajmu, učenice su naučile na nastavi struke u dobro opremljenim kozmetičkim praktikumima u školi i kozmetičkim salonima na praktičnoj nastavi. Trenutno surađujemo sa 140 kozmetičkih salona u Zagrebu i okolici. Sve su ovo načini kojima nastojimo obogatiti redovnu nastavu i dodatno poboljšati obrazovanje. Sudjelujemo na sajmovima kozmetike, organiziramo prezentacije i predavanja mnogih distributeru i proizvođača kozmetičkih preparata, aparata i opreme. Sudjelovali smo u snimanju TV-spotova i reklama, šminkali za modne revije, surađivali s drugim srednjim školama, držali prigodne prezentacije učenicima osnovnih škola... Iz povjerljivih smo izvora saznali da će ove godine naše kozmetičarke oslikavati ruke po uzoru na *henna art* i *handmals*. Ako vam ponestane maštovitosti i učini vam se da je sivilo svakodnevnih obaveza obuzelo sva vaša osjetila, savjetujemo vam da posjetite naš izlagачki prostor na Danima ljepote i fitnessa od 11. do 15. ožujka 2016. Vjerujte nam, nećete požaliti – kao ni mnogi zadovoljni posjetitelji koji su od naših spretnih djevojki odlazili s velikim osmijehom na licu.

Izložbeni prostor 2015.

TEDx MAKSIMIR

Strast kao pokretač snova

Karlo Matić, organizator TEDx Maksimir događaja, jedno je poslijepodne nazvao našu voditeljicu novinarske skupine i pitao je želimo li iznenaditi našega ravnatelja.
Sve je ostalo povijest

Piše: Eugenija Prša, 4.e

Delegacija za iznenadenje

Misija organizacije kao što je TEDx jest raširiti ideje koje imaju vrijednost. Dijeljenje iskustava na događajima kao što je TEDx organizirana su tako da ishod podijeljene informacije bude drugačiji nego kada biste je podijelili na internetu ili pisanim oblikom u nekom tisku. Na takvini događajima svoja iskustva prvenstveno dijele ljudi kojima je bitna promjena, koji su pronašli strast u svojem životu. Oni svojim govorima žele zapaliti iskru koja se nalazi u svima nama, iskru koja može roditi ideju koja će promijeniti svijet. TEDx-ovi govornici ljudi su koji najprije na lokalnoj, a potom i široj, razini mijenjaju i poboljšavaju ljudski život. Donose svijest o mogućnosti doprinosa pojedinca svjetu i ljudima u lokalnoj zajednici. Prisustvovali smo tom događaju da bismo razgovarali s tim ljudima koji šire inspiraciju te s vama podijelili neke od njihovih iskustava.

Svakodnevne obaveze nisu važnije od vaših snova

Nakon okupljanja na glavnom ulazu KUC-a Travno, u subotu 28. veljače 2014., uputili smo se prema dvorani punoj crvenih sjedala gdje smo se smjestili da bismo prvi put prisustvovali inspirativnim TEDx govorima. Prvi govornik, Draško Holcer, proučava kretanje posebnih sisavaca u moru, ne ljudi, naravno, nego dupina. Upoznao nas je s temom dupina u Jadranu koja je u njegovoj mladosti bila poprilično nepoznat pojam. Zahvaljujući Holcerovu projektu *Plavi Svijet* danas znamo gotovo sve o dupinima, njihovim kretanjima i brojnosti u Jadranu. Kao odličan uvod u to subotnje poslijepodne Andrea Andressy suočila nas je s čudovištem koje nas je čekalo dva dana poslije: Ponedjeljkom. Kada smo čuli da voli ponedjeljak, i da koristi inat kao pokretač strasti, neki su od nas iznenadeno zadržali dah. Vjerujemo da je u tome najdulje izdržao ronitelj na dah, Goran

Čolak, čiji je rekord u zadržavanju zraka 23 minute. Upoznao nas je s pojmom *free fall* koji se događa u jednom trenutku zarona u more i svojom ovisnošću o tome. Osjećaj koji se javlja kada sruši svjetski rekord držanja dah, koji je srušio nekoliko puta, neopisiv je, rekao je. Idući govornik, grafiter Slaven Kosanović zvan Lunar, opisao bi vjerojatno taj osjećaj kao što je opisao svoje zaljubljivanje u grafit. Negdje tijekom njegova puberteta došlo je do nekakvog *iskre u neuronima* i tu mu se prvi put pojavila želja za realizacijom rada na nekoj većoj zidnoj površini. Svi četvero upozorili su nas da naši snovi s vremena na vrijeme postaju manje važni zbog svih *bitnijih* stvari koje moramo svakodnevno obavljati. Upozorili su nas da ništa nije bitnije od naših snova.

Bolest vam može otvoriti dosad nepoznate životne mogućnosti

Upoznati čuvaricu pasa, Saru David, najprije je bilo neobično, ali kada smo shvatili da ta žena zaista živi svoj san, pomalo smo joj i zavidjeli. Briga za pse nakon neuspjeha u baletnim vodama i treniranju konja postala je smisao i najveća sreća njezina života. Dok je Saru našla sreća nakon neuspjeha, glumica Vesna Ravenčak govorila je o nesreći koja joj se dogodila nakon velikog uspjeha u karijeri. Podijelila je s nama priču o tome kako joj je leukemija ukrala dio životnih radosti i donijela stres, ali i neke nove životne uvide. Optimizmom je probila put do zdravlja. Dok je Vesnu u dijelu života pratilo manjak energije, sportaš Marijo Možnik imao je potpuno drugačiji problem. Od malena je imao višak energije kojeg se, uglavnom neuspješno, rješavao na razne načine, da bi se napokon našao u gimnastici i adrenalini i shvatio da ga duhovno upotpunjuje skupljanje trenutaka, a ne stvari. Plesačica Ivka Armanda Todorović

našla se u pogledu na svijet naopakače što joj je omogućio ples oko šipke koji shvaća kao duhovni pokret. Izgleda da stvarno nije važno iz koje je perspektive vaš pogled na svijet i kroz koji objektiv gledate, dok znate prepoznavati skladne trenutke. O tome nam je kroz temu strasti prema fotografiranju govorio fotograf Julien Duval. Ali da biste imali svoj pogled na svijet, ne znači da morate imati otvorene oči. Glumac Željko Vukmirica uvjerio nas je u to škripeći na pozornici, bilo cipelama, bilo glasom. Upoznao nas je sa svijetom, svojim svijetom, koji grade zvukovi. Tri uzastopne upale pluća u mladim godinama nisu ga mogle sprječiti da leti s Den Derryjem i Petrom Panom u svojem svijetu iza zatvorenih očiju. I dan-danas zažmiri i leti kamo želi. Pirotehničar Franjo Koletić suzdržava se od letenja jer se uvijek nalazi u blizini vatrometa, svoje životne profesije. U svojem predavanju pojasnio nam je da eksplozije i vatra najčešće u ljudima izazivaju strah, dok pirotehničaru predstavljaju strast kojom je potreбно oblikovanje.

Grč na licu pretvorite u osmijeh

Dok Franjo oblikuje uzorke na nebnu, dizajnerica Maja Mesić posvetila se oblikovanju bližem zemlji. Odala nam je svoju tajnu oblikovanja i dizajniranja stvari kojima se ljudi svakodnevno koriste. Konačni cilj uživanje je korisnika u dizajniranju stvari, ugoda, u istoj količini kojoj je dizajnerici donijelo ugodu i uživanje samo oblikovanje. S jednim poprilično velikim *redizajnom* upoznala nas je književnica Silvija Šesto koja je *O'gradila* i renovirala svoju garažu zajedno s kćeri i stvorila Kulturni Klub Ogradu s ciljem da dokaže kako je i u vremenima očite krize grč na ljudskom licu moguće zamjeniti osmijehom. Tijekom toga poslijepodneva u savršenim trenucima između govora svojim izvedbama opuštali su nas naši poznati saksofonist Igor Geržina, pjevačica Franka Batelić, plesni studio Celtic Fantasy, pjevačica Sara Renar, Triko Cirkus Teatar i jazz par Lela & Joe Kaplowitz. Iako smo u očitoj krizi, svojim dolaskom izvukli smo veliki osmijeh od jednog od govornika, našeg ravnatelja Zlatka Stića. Iznenadenje pripremljeno s organizatorom Karлом Matićem, neslavno je propalo. Naime, ravnatelj je uspio vidjeti jednog od naših novinara prije samoga nastupa. Pohrlio nam je u susret i rekao da je lješi dar tog trenutka nije mogao dobiti. Strah od nastupa pred nepoznatom publikom zamjenio je onaj mnogo strašniji: strah od govora pred publikom koja te poznaje. Veliki pljesak kojim smo mu odvratili kada je na početku svojega govora pozdravio svoje učenika i našu voditeljicu ugrijao je sva prisutna srca. S odobrenjem smo kimali na svaku njegovu priču o razvitku škole i jedva čekali čestitati mu.

Čak je i inspiracija vremenski ograničena

Premda je razvoj sam po sebi velik pojam koji obuhvaća mnogo više no što se čini, rijetke osobe uspjevaju postići kvalitetan razvoj u svim segmentima i učiniti ga konstantnim. Još je teže sažeti to u deset minuta, što je bio vremenski rok koji su govornici trebali ispoštovati (osim Gorana Čolaka koji je dobio vremena na kopnu koliko ga ima i u vodi). Čak je i inspiracija vremenski ograničena. Da biste bolje razumjeli taj proces, ali i naučili kako malo govoriti, a mnogo činiti, napravili smo kratak intervju s našim ravnateljem koji će, vjerujemo, rado pročitati u ovome broju Labosa.

Ovoliko pozitivne energije teško je izmjeriti

INTERVJU S RAVNATELJEM ZLATKO STIĆEM

Unutarnje zadovoljstvo na poslu važnije je od profitabilnosti

Kao što je već rečeno, naš je ravnatelj bio govornik TedX događaja održanog u veljači u KC Travno. O čemu je govorio publici, ali i što govorи svojim učenicima svakoga dana, podijelio je s nama u ovom kratkom intervjuu

Piše: Eva Marković, 4.e

Tko Vas je pozvao da sudjelujete na TEDx-u?

Zadnja je karika bio gospodin Karlo Matić. Za nastup su tražili ljudе različitih djelatnosti i ljudе koji su izborom životnoga zanimanja ostvarili sve svoje želje. Postoje ljudi u svijetu koji su zaposleni, koji rade, ali su izrazito nesretni s onim što rade. Nisu pronašli sebe u tom poslu, ali ga rade zato što od njega žive. Kada sam bio apsolvent, ponudili su mi da odem na zamjenu u jednu osnovnu školu. To mi je iskustvo preokrenulo sve životne planove, ali nikada nisam požalio.

Znamo da je Vaš govor s TEDx-a sada već planetarno popularan. Samo na našem školskom Facebooku ima preko 2700 pregleda i više od 300 lajkova. Možete li nam ukratko reći o čemu ste u njemu govorili?

U svome sam govoru pokušao objasniti zašto je čovjek, koji je želio biti inženjer i lako mogao zaposliti se u kemijskoj industriji, koja je tada bila još dosta jaka u Hrvatskoj, odabrao nešto sasvim drugačije. U to mi je vrijeme bilo ponuđeno mjesto šefa pogona u INA OKI-u. Poslali su po mene službeni automobil, dovezli me u taj pogon na Žitnjaku gdje je bilo oko pedeset radnika s neobičnim navikama. Trebao sam postati šef svega toga kao izrazito mlad čovjek koji je tek diplomirao što je, ne moram to posebno ni naglašavati, bilo vrlo privlačno. Ipak, zbog iskustva koje sam stekao radom u školi, zamolio sam ih da mi daju bar jedan vikend za razmišljanje. Uspoređio sam efekt rada u školi i efekt rada u industriji, i tada je pala odluka. To uopće ne znači da su moji počeci u školi bili lagani: U jednoj sam dobio naredbu da moram predavati biologiju, koju nisam studirao, ili dobivam otkaz. Rekao sam klincima da ču kod kuće navečer naučiti gradivo i sljedeći sat razgovarati s njima o tome. Snalazio sam se kako sam znao, ali cijelo sam vrijeme čekao vratiti se u ovu školu. To sam i uspio na natječaju 1990. godine kada sam zamjenio svoju razrednicu.

Škola u prošlosti, škola u sadašnjosti i škola u budućnosti – po čemu se razlikuju i koliko ste zadovoljni ostvarenim?

To su tri sasvim različite škole koje je teško uspoređivati. Ovo je bila klasična strukovna škola koja je obrazovala učenike za određene gospodarske djelatnosti. Imali smo oko deset razreda u generaciji, a paralelno je bilo po šest, sedam razreda koji su polazili večernju školu. Ritam je bio nevjerojatan, ali po završetku su svi dobivali posao. Nakon toga počelo je lagano otvaranje Jugoslavije pa Hrvatske prema Europi, industrija je propadala, a radna su se mjesta gasila. Programi naše škole bili su sve manje traženi u gospodarstvu, što je utjecalo na upise i, posljedično, kvalitetu upisanih učenika. To mi je bila glavna motivacija za mjesto ravnatelja 1993. Tada mi je bilo jasno da treba mijenjati programe, osvremeniti školu i investiti red u nju. To je bilo vrijeme kada sam boravio u školi po šesnaest sati. Devedesetih godina učenici su se upisivali s 2.0 prosjekom, a danas je minimalan prosjek za sve smjerove 4.0. Mislim da to sve govori. Sretan sam i zadovoljan čovjek.

PRELOGOVI NA ZNANSTVENOM PIKNIKU

Mjesto na kojem znanost postaje zabavna

Roboti prerušeni u alkare, hologrami, krevet od čavala, seciranje organa, igranje s kukcima i solarni automobili samo su neki od znanstvenih fenomena u kojima se moglo uživati 11. i 12. prosinca 2015. na Znanstvenom pikniku na Zagrebačkom velesajmu. Svoje mjesto na toj hvalevrijednoj manifestaciji našla je i naša škola, a naši su učenici svojim pokusima na uvijek punom štandu pokazali koliko su prirodoslovni predmeti u PŠVP-u zabavni

Piše: Iris Delić, 3.c

Znanstveni piknik projekt je popularizacije znanosti i umjetnosti kojemu je cilj promovirati znanost u najširem smislu, ali i zainteresirati što više mladih ljudi da odaberu znanost kao životni poziv. Glavni je organizator znanstvenog piknika *Udruga profesor Baltazar* koja podržava projekte koji se bave promicanjem inovativnosti, stvaralaštva i kreativnosti. Partneri suorganizatori Znanstvenog piknika su Mreža popularizatora znanosti, Institut Ruder Bošković i CARnet. Četvrti zagrebački Znanstveni piknik privukao više od 500 edukatora iz šest zemalja svijeta.

Združene PŠVP snage

Među brojnim ovogodišnjim izlagačima koji čine kremu hrvatskog znanstvenog društva bili su zagrebački Arheološki muzej, Društvo za robotiku Istra, Fizika ekspres iz Zagreba, Hrvatsko biospeleološko društvo, Institut za fiziku i, dakako, u paviljonu broj 6, naša škola. Pod stručnim vodstvom profesora biologije Gorice Grozdanić, Željka Krstanca i Ivane Tokić, profesora kemije Vedrana Vulića i Mare Husain, profesorica fizike Suzane Galović, Ane Listeš i Indire Čakarun-Peroš, naši su učenici puna dva dana brojnim pokusima oduševljivali prvenstveno one najmlade, ali i odrasle. Znatiželjna lica djece pratila su bojenja plamena, uzgajanje kemijskih vrtova i ostale atraktivne pokuse naših kemičara. Zaljubljenici u živi svijet uživali su u igri s paličnjacima i drugim kukcima, promatrati seciranje životinjskih organa ili mjerili snagu vlastitoga stiska što su im sa zadovoljstvom pokazali naši biolozi. Krevet od čavala naših fizičara, poznatiji kao *fakirov ležaj*, bio je jedna od glavnih atrakcija Znanstvenog piknika. Osim ležanja na čavlima, posjetitelji su sa zanimanjem promatrati zračni tunel, *nevidljive* kuglice, rastaljeno staklo kao vodič električne struje... Posjetili su nas oni najmlađi, ali i oni stariji, oni manje i oni više zainteresirani za znanost, ali svi su sa zanimanjem promatrati naše pokuse i odlazili od štanda s jednakim oduševljenjem.

Osim u pokusima naših učenika, posjetitelji Znanstvenog piknika mogli su uživati u igranju nogometa s robotima ili ih pak promatrati

kako igraju Sinjsku alku, voziti se solarnim automobilima, iznenaditi se stvarnošću i uvjerljivošću holograma, ponjeti nakit isprintan 3D printerom kao souvenir, promatrati optičke varke, posjetiti Teslin laboratorij, ispitati svojstva Newtonovog njihala... Oni najmlađi mogli su sudjelovati u posebno organiziranim dječjim radionicama (Leteći cirkus fizike, Znanstvene čarolije, Zvučna zrcala, Glazbena ograda, Lego edukacija...) i u projekcijama poznatog crtanog filma *Profesor Baltazar*.

Za pretjeranu tjelesnu težinu okrivite Higgsov bozon!

Neki od najpoznatijih hrvatskih znanstvenika održali su popularno-znanstvena predavanja o raznim temama. Korado Korlević održao je predavanje o Plutonu i letovima u svemir u kojem je na zanimljiv način prepričao dosadašnje letove i planove za buduće. Dejan Vinković i Tibor Kozjak održali su predavanje *Od svemirske prašine do planeta* na kojem su govorili o načinu formiranja planeta i ostalih tijela. Srećko Gajović održao je predavanje o metodama medicinskih istraživanja na životinjama na kojem je objašnjeno kako fenomen svijetljenja mozgova kod miševa pomaže pri borbi protiv moždanog udara kod čovjeka. Bojan Jerbić održao je predavanje o robotima i načinu na koji oni misle. Posebno nam se svidjelo predavanje prof.

Roboti prerušeni u alkare

dr. Ivice Puljaka o Higgsovom bozonu gdje je na vrlo jasan način objasnio jedan od najzagovetnijih i najkomplikiranijih znanstvenih izazova današnjice – Higgsov bozon. Higgsov bozon, iako je njegovo postojanje teorijski predviđeno još 1964., detektiran je tek 2012. u CERN-u, za što su F. Englert i P. W. Higgs dobili Nobelovu nagradu za fiziku 2013. godine. Postojanje Higgsova bozona, jedne od 17

Valjda ništa neće eksplodirati...

elementarnih čestica, vrlo je važno u kvantnoj fizici jer se njime objašnjava pojava mase kod ostalih čestica i on zapravo daje masu svim česticama. Drugim riječima, kada ne bi bilo Higgsova bozona, ne bi bilo ni mase, tako da slobodno možete okriviti Higgsov bozon kada sljedeći put stanete na vagu.

O uspješnosti Znanstvenoga piknika svjedoči i činjenica da ga je u dva dana posjetilo više od 50 000 posjetitelja svih uzrasta iz svih krajeva Hrvatske. Organizatori ističu kako je Znanstveni piknik važan kao manifestacija koja promiče znanost, ilustrira ulogu znanosti u ostalim područjima ljudskog djelovanja te, ponajprije, približava znanstvene koncepte najmladima. Naime, u mnogim školama znanost se uči kao skup suhoparnih činjenica i nerazumljivih formula. Međutim, brojni pokusi, prezentacije i predavanja s prošlogodišnjeg Znanstvenoga piknika uvjерavaju u suprotno – znanost nije šala, ali bi mogla biti dobra vezanca.

Prof. Grozdanić okušala se u hodanju po jajima

POSJET UČENICIMA DJEĆJEG DOMA U GORNJOJ BISTRICI

Glumimo i volontiramo

Na poticaj učenice Ane Džoje, učenice tada 1.c razreda i članice Volonterske skupine PŠVP-a, odlučili smo napraviti lutkarsku predstavu za djecu u Domu i bolnici za djecu s posebnim potrebama Gornja Bistra. U suglasnosti s profesoricom Irenom Marić, voditeljicom Volonterske skupine, odlučili smo se za vrijeme uoči Uskrsa

Piše: Matea Maljković, 2.c

Izmamili smo osmijehe na licima

Bilo mi je lijepo, ali bila je prisutna velika nervosa. Teško je gledati tu djecu i imati dojam da vas se ona boje. Kada je predstava završila shvatila sam koliko nas ta djeca cijene. Nismo samo mi djeci uljepšali dan, i oni su nama.

Lutkarska predstava *Priča o uskrsnom zecu* napravljena je prema priči V. Picht koju je dramatizirala razrednica 2.c Sanja Vlahović - Trnić. Mjesec dana zajedničkog rada i priprema urođilo je izvedbom 19. ožujka 2015. u Gornjoj Bistri. U predstavi su nastupile Ana Badenić, Ana Džoja, Lana Klaić, Matea Jarnjak, Matea Maljković, Tea Miškulin, Paula Zoković i Barbara Lažec. Zajednički rad učenica i prof. Trnić na kostimima, scenografiji i glazbi, šminka i maska u realizaciji profesorceve Vesne Šercar koja je angažirala učenice kozmetičkog smjera da na licima lutkarica naprave maske zecova, lisice i vjeverice učinila je od nas prave likove iz priče! Prije posjeta domu organizirana je i humanitarna akcija (prodaja kolača i sokova) kojom su prikupljena sredstva kojima je Volonterska skupina kupila potrebne stvari za djecu iz doma i darovala im prilikom posjeta. Učenicama je ovaj posjet bio sasvim novo iskustvo. Isprva su bile šokirane situacijom u kojoj se ta djeca nalaze: Bilo je suza i suočavanja, ali nakon odigrane predstave, svi smo se smijali!

Osjećala sam se ispunjeno jer sam napravila dobru stvar i razveselila djecu. Drago mi je što sam ih obišla i spremna sam ponoviti to iskustvo.

Iluzije nije nedostajalo

POSJET MUZEJU ILUZIJA

Ništa nije nemoguće koliko se čini

**Oh – naši su se snovi ostvarili. Nekad puka mašta danas je stvarnost. U našem Zagrebu, u samom centru grada, otvorilo se malo čudo od muzeja.
Skrovište za svaku dušu. Muzej iluzija!**

Piše: Danijela Marušić, 1.n

Mali su veliki, a veliki su mali

Prava zabava za male i velike, Muzej iluzija, skriven u jednom starom zagrebačkom prolazu, sadrži preko 70 eksponata koji nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Zbunjujuće slike za vas i vaš mozak zasigurno će vas zabaviti. U muzeju smo imali priliku vidjeti preko 40 optičkih iluzija koje su nas podsjetile kako su naša osjetila nesavršena i naše pretpostavke o vizualnom svijetu često iskrivljene. Za oko su nam zapeli hologrami, slike koje stvaraju iluziju trodimenzionalnosti. Uživali smo u horogramima, hologramskim portretima te slikama koje se pojavljuju i nestaju, ovisno o našem kutu gledanja. Sigurno ste čuli za Alberta Einsteina, ali jeste li imali priliku gledati njegovo šuplje lice? U Muzeju iluzija to možete! U nama je duboko usaćena potreba za prepoznavanjem lica tako da ćemo popuniti gotovo svaku prazninu u onome što gledamo ne bismo li vidjeli lice. Rubinovu vezu smo u mislima zarotirali i otkrili da skriva zanimljiva lica, a naizgled je djelovala samo kao lijepa vaza za proljetno cvijeće. A tek kada smo došli do *miraga!* Gledaš, vidiš, a ne osjetiš! Hm. Gledajući u *mirage* imamo dojam da gledamo u stvarni trodimenzionalni objekt, ali, ako ga pokušamo dohvativati, zgrabit ćemo samo šaku zraka! Prava atrakcija je glava na pladnju, fotografija bez koje nitko ne izlazi iz muzeja. Ako ste nekada poželjeli nečiju glavu na pladnju, prilika je pred vama. Iskreno ogledalo dokazat će vam da ostala ogledala lažu te vam pokazati kako zaista izgledate. Spremni?

Često koristimo izrek *Rupa bez dna!* i njome uspoređujemo stvari oko sebe, a nikada nismo vidjeli rupu bez dna. E, mi jesmo! U Muzeju iluzija. Beskrajna soba ili soba ogledala dočekat će vas u muzeju i namamiti vaše fotoaparate i mobitele da isprazne svoju bateriju i napune memoriju. Gdje god da se okrenete, u njoj ćete vidjeti sebe umnožene. Mi se nismo mogli nasititi. Čitav život ste razočarani jer

ne znate stajati na glavi ili rukama? Vrijeme je da prestanete biti! U ovom muzeju i to možete! Okrenite se za 90 stupnjeva u obrnutoj sobi i napravite najluđe fotografije do sada! *Anti-gravity* soba zbuniti će i najveće fizičare! Vaš mozak i oči neće se moći dogоворити stojite li na ravnoj podlozi ili kosoj, a ono što ćete vidjeti nevjerojatno je. Liiiii sećer na kraju: *ames soba!* Nema osobe koju ona nije oduševila! Niskim osobama želja se ostvarila. U *ames* sobi i najmanji postaju divovi! Osjećajte se kao da imate dva metra ili pola metra, vama na izbor, vi odlučite u koji će dio sobe smjestiti. Nama ni nakon sat vremena poziranja nije dojadila. Ulovili smo jednog od vlasnika ovoga muzeja i otkrili ponešto o njegovu postanku. Roko Živković i Tomislav Pamuković zasluzni su za ovaj muzej. Evo što smo još saznali. Koncept muzeja napravljen je po presjeku sličnih muzeja koje su vidjeli u Europi i svijetu. Dodali su još neke svoje ideje te zaposlili mladog arhitekta Juraja Kralja, a rezultat toga je muzej koji nije pretenciozan. Muzej je interaktivnan, u njemu se može smijati, vrištati, trčati i sve što se u drugim muzejima ne smije. Nije statičan, već zahtjeva od ljudi da budu kreativni i da se igraju. Eksponati su prikupljeni iz cijelog svijeta, od SAD-a, Rusije, Austrije, Velike Britanije do Tajlanda i Izraela... No, planova za budućnost ima na pretek. Takoder organiziraju rođendane za djecu na način da ih pokušaju potaknuti da se natječu u slaganju didaktičkih igrica te nagradjuju one koji slože najviše. U planu im je dovesti i iluzionista koji će animirati ljude na ulazu. Idejama zaista nema kraja! Cilj im je bio stvoriti nešto novo za ljudе u Zagrebu i zagrebačke turiste. Nešto obiteljsko i potpuno drugačije od ostalog, a mi im možemo priznati da su uspjeli. Preporučamo vam da još danas povucete za rukav majku, brata, sestru, baku ili, kao mi, našu rasku, i posjetite ovaj muzej.

Prelog u Ljubljani

Piše: Lucija Tortić, 2.e

U svibnju 2015. godine Prelogovci su oputovali u Ljubljani. Školska plesna skupina, zbor, dramska, fotograf, sportske ekipe te nekoliko profesora, uz pratnju našega ravnatelja, krenuli su u posjet gimnaziji Vič. U rano jutro počelo je zauzimanje mjesa u autobusu kojim smo krenuli na put. Po dolasku, najprije smo razgledali njihovu prekrasnu i veliku gimnaziju. Izgrađena je 2012. godine pa je sasvim nova i moderna. Fasincirali su nas njihovi veliki prostrani hodnici i voće u košarama na svakom međukatu. Prekrasno je što na svakom međukatu ima dovoljno stolova za kojima učenici uče i međusobno si pomažu. Za našu dobrodošlicu učenici gimnazije Vič organizirali su kratak program u sklopu kojeg su pokazali sve svoje talente. Nakon toga ravnatelji su potpisali ugovor o suradnji. Ubrzo poslije toga počeli su prijateljske utakmice utakmice odbojke, ženske i muške košarke i muškog nogometa. Prelog je uvjerljivo pobijedio u svim utakmicama. Za to se vrijeme na pozornici uvežbavao naš muzički koji se poslije utakmica, kao i ples i zbor, odlično uklasio u program učenika Gimnazije Vič. Nakon što smo izgubili zaista mnogo energije, serviran nam je ručak. Kantina je ubrzo bila puna i svi su se dobro najeli. Maštali smo o tome kako bi bilo da u našoj školi imamo takvu kantinu. Kasnije, nakon kratkog odmora, nekoliko nas je učenika gimnazije provele kroz grad. Na samom kraju, poslije razgleda grada, nažalost je došao kraj našem druženju u Ljubljani. Nakon svega što smo tamo vidjeli i radili, ostala su nam samo lijepa iskustva.

Slovenija bez gravitacije

Osvojili smo i Sloveniju

Glasno, možda i preglasno

**Zadnji dan nastave, u petak 13. lipnja 2014. godine
već tradicionalno krenuli smo na jednodnevni izlet
u Crikvenicu**

Piše: Eva Marković, 4.e

Već oko osam sati ujutro okupili smo se pred školom i lagano krenuli prema autobusima. Uz dobro raspoloženje, krenuli smo prema Crikvenici. Iako su neki, a naročito profesori, bili neispavani, mogućnost spavanja nisu imali, a razlog tomu bilo je naše glasno pjevanje od ranoga jutra. Nakon stajanja na odmorištu, nastavili smo dalje s putovanjem koje je postajalo sve veselije. Iako dobro raspoloženi, neki su od nas ipak su bili pomalo tužni jer su razni profesori odlazili sa zamjena ili išli na porodiljini. Nakon tri sata naporne vožnje napokon smo stigli. Čim smo izašli iz autobusa, profesori su odahнуli jer su se konačno mogli odmoriti od našeg prekrasnog pjevanja. Uz veliko olakšanje što smo napokon stigli, istoga trenutka uputili smo se prema glavnoj plaži. Došavši na željenu destinaciju, učenici su se veselo bacili u more, a profesori su potražili mir u hladu lokalnih kafića. Usljedilo je, barem za većinu, trosatno kupanje, igranje *picinga*, odlazak na *pedaline* i slične morske radosti. Kako je bilo negdje oko podneva kada smo stigli i s obzirom na to da iz mora nismo izlazili barem tri sata, svi smo se već pomalo umorili i ogladnjeli. Konačno smo izašli iz mora na mali odmor i kratku pauzu za ručak. Nakon odmora i jela neki od nas vratili su se kupanju, a neki su odlučili prošetati centrom Crikvenice.

I maštaju o novom ljetu...

Starog već se sjećaju...

U tome nas nije sprječila ni topla, ljetna kiša koja je počela padati. Iako je Crikvenica malen grad, ujedno je i jako lijep. Profesori su nam ispričali nekoliko zanimljivosti o gradu od kojih osobito valja spomenuti onu o njezinu nastanku. Utemeljiteljem današnje Crikvenice smatra se knez Nikola IV. Frankopan. On je 14. kolovoza 1412. potpisao darovnicu kojom omogućuje gradnju samostana za redovnike Sv. Pavla Pustinjaka na ušću rječice Dubračine u more, uz srednjovjekovnu crikvu - od čega je izведен naziv Crikvenica, a taj se dan uzima kao rođendan Crikvenice.

Kada smo se vratili iz šetrnje gradom već je bilo vrijeme za povratak. Pokupili smo ostatak učenika s plaže i iz vode i krenuli prema autobusu. Umorni i izgoreni, uputili smo se prema Zagrebu. Zajedno s Komarcima zapjevali smo: *Ljeto nam se vratilo... Maštaju o novom ljetu, starog već se sjećaju!* Unatoč umoru i raznim bolovima, put prema Zagrebu nije bio ni malo dosadan. Zapravo, ako pitate profesore, bio je, hm, glasan, glasniji nego dolazak, možda i preglasan.

MATURALNO PUTOVANJE U ŠPANJOLSKU

Adiós, adieu, arrivederci, zbogom!

Razredi 3.c i 3.e krenuli su 2. rujna 2015. u ranim jutarnjim satima autobusom prema Italiji, samo jednom od svojih brojnih odredišta u idućih osam dana. Prekrasna iskustva koja su na tom putovanju stekli nikada neće zaboraviti

Piše: Ružica Perić, 4.e

Kako smo prije odlaska bili upozoreni na to da ćemo dobar dio maturalca provesti u busu, dobro smo se pripremili. Istina, prvih sat vremena većina je još spavala, ali se zato 3.e odlučio pobrinuti za atmosferu pa nas je kroz Sloveniju, a kasnije i kroz veći dio Italije, pratila vesela i (pre)glasna glazba uz koju nitko nije mogao a da ne zapjeva i barem nakratko zaboravi na još 8, 9 ili 10 sati vožnje koja nas je čekala.

U talijansku luku Civitavecchia stigli smo predvečer i uzbudeno čekali ukrcavanje koje smo, ipak, trebali pričekati sat, pa dva koja se pretvorila u tri... Napustili smo luku malo prije ponoći.

Brod je bio ogroman, no upravo zbog njegove veličine malo smo se teže snalazili pa bi se tu i tamo pogubili po različitim sobama, dućanima, restoranu, a neki su čak pronašli i igraonicu. No na kraju su oba razreda završila na palubi, neki okupljeni oko bazena uz par čašica svima nam omiljenog C_2H_5OH , a neki su odlučili razbacati se u noćnom klubu.

Mora se ostavit' trag!

Digitalizirali smo korak po korak

Idući dan, oko 18 sati, stigli smo u Barcelonu. Odmah smo se autobusom zaputili prema hotelu Olympic koji se nalazio u Calleli, gradiću udaljenom pedesetak kilometara od Barcelone. S obzirom na to da smo zadnja dva dana proveli putujući, profesori su se smilovali pa smo odmah nakon večere krenuli u noćni provod do ranih jutarnjih sati. Neki u klub Menfis, neki na plažu. Ili, pak, oboje.

Nakon doručka i oporavljanja od noćnog izlaska, bilo je vrijeme za razgledavanje Barcelone. Gaudijeva crkva *Sagrada Familia*, 1,2 km duga ulica *La Rambla* i stadion *Camp Nou* samo su neke od lokacija koje smo s divljenjem obilazili te opalili i po 50 fotografija samo jednog od tih mjesta. Posebno nas je oduševila Gotička Četvrt (*Barri Gòtic*) u kojoj smo imali prilike provesti svoje slobodno vrijeme i natovariti se raznoraznim suvenirima. Istina, cijene su visoke, ali, ako ste dovoljno vješti, cijena će vam biti snižena i za desetak eura.

Kako je cijeli dan otisao na razgledavanje Barcelone, u Callelu smo se vratili taman na vrijeme za večeru, a zatim ponovno krenuli iz hotela, ovoga puta prema srednjovjekovnom dvoru *Comte de Valtordera* u kojem smo uživali u tradicionalnom plesu *Flamenco*.

Treći je dan započeo doručkom u hotelu. Nakon toga smo slobodno popodne iskoristili odlaskom na plažu, odmaranjem ili u potrazi za suvenirima u malim suvenirnicima kojih je Callela bila prepuna. Ponavljamo, cjenkanje je najbolji način da uštedite koji euro.

Oko 14 sati, odmah nakon ručka, krenuli smo prema *Montserratu*, planini udaljenoj nekoliko kilometara od Barcelone. Ime *Montserrat* (*Nazubljena planina* na katalonskom) planina nije dobila bez razloga. Dug i strmovit put završavao je kod glavnog katalonskog svetišta *Santa Maria de Montserrat*. Pogled s vrha Montserrata šokirao nas je – dakako, u pozitivnom smislu. Posebno nas je oduševila kamena skulptura u obliku stepeništa koja je prikazivala kamen, plamen, biljku, životinju, čovjeka, nebo, andele te Boga na samom vrhu. Skulpturu je izgradio Josef M. Subirach, inspiriran razmišljanjima Ramona Llulla te ju nazvao *Stube k razumijevanju* (*Stairway to Understanding*).

Hvatamo boju!

Salvador Dalí – genije ili ludjak?

Nakon Montserrata vratili smo se u Barcelonu gdje smo popodne proveli u razgledavanju, a navečer smo imali priliku vidjeti *Čarobne Fontane* (*Font Magica*), predstavu u kojoj glavnu ulogu imaju boje, voda i glazba.

Cetvrti dan je posebno obradovao zbog toga što nismo imali nikakve obilaske, već kupanje u Balearskom moru kod Tossa de Mara, općine nedaleko od Barcelone. Vrijeme je bilo kao stvoreno za morska uživanja pa smo cijelo popodne proveli na užarenom španjolskom suncu.

Ta večer bila je malo *mirnija* od ostalih zbog umora koji je polako počeo hvatati čak i one najjače, no i dalje smo tvrdoglavno ostajali budni do ranih jutarnjih sati, a neki uopće nisu imali potrebe za snom.

Ta hrabrost uzela je svoj danak idućega dana, kada smo već u pola 9 ujutro krenuli prema gradu *Figuresu* gdje nas je čekalo razgledavanje muzeja Salvadora Dalija. Po onom što smo u muzeju mogli vidjeti, od slika rastopljenih satova, mrava koji su za Dalija predstavljali smrt pa do jaja koja se nalaze na krovu njegova muzeja te su za Dalija bila simbol nade i ljubavi, za ovog umjetnika možete

ESEJI NA ENGLESKOM JEZIKU

Epohalni povratak *weekendaryja*

Državna je matura mnogima noćna mora i kada se piše na hrvatskom jeziku, ali pravi problemi nastaju kada se izraziti morate na stranom jeziku. Ili, možda, ipak postoji način kako doskočiti tom problemu?

Piše: Iris Delić, 3.c

Jesu ono dolje naši?

reći ili da je bio lud ili da je bio genije. Smješno kako je ustvari tanka ta granica! Upravo zbog gužve koja nas je dočekala u muzeju i na prometnicama (čitave) Španjolske, ali i Francuske, nismo uspjeli stići na vrijeme na naše iduće odredište, parfumeriju *Galimard* u Grasseu.

Glamur, blještavilo raskoša i zagrebački umor

Zato smo odmah krenuli prema Azurnoj obali, točnije prema Cannesu – gradu glamura, profnjenosti i, naravno, filmskog festivala. Dok smo napuštaли grad, ispraćao nas je zalazak sunca koji je pridonio ljepoti Canessa.

Odmah nakon ove doze gotovo iluzije, zaputili smo se prema Nici. Iako je već pala noć i nismo mogli puno vidjeti od grada, odlučili smo prošetati ulicama i vidjeti barem mali dio noćnoga života Nice.

Nakon Nice, čekao nas je Monte Carlo. Dolazak u 1 ujutro rezultirao je pustim ulicama i tišinom na koju nismo navikli pa smo pospani *teturali* ulicama, sve dok nas nisu zablijesnula svjetla kockarnica, hotela i dućana kao što su Christian Dior i Prada. Neki su čak i okušali sreću u kockarnici. Naravno, izšli su s manje novaca nego što su ušli, ali to je tada bilo posve nebitno!

Pozdravili smo Monte Carlo te se pripremili na dugu noćnu vožnju prema gradu ljubavi i karnevala – Veneciji. Tamo smo stigli oko 8 ujutro i odmah krenuli u obilazak. Dan je bio sunčan pa smo mogli bezbrižno uživati u ljepotama Venecije. Bazilika i zvonik svetoga Marka, *Duždeva palača* (*Palazzo Ducale*) te *Most uzdaha* samo su neka mjesta koja su nas impresionirala iako smo već svi bili na izmaku snaga. S obzirom na to da smo prema Zagrebu trebali krenuti tek oko 13 sati, ostatak prijepodneva proveli smo lutajući Venecijom u potrazi za hranom i suvenirima. U dogovorenou vrijeme napustili smo Veneciju i krenuli prema Zagrebu. Arrivederci, Venecijo – Zagrebe, stižemo!

Posljednja postaja: Venecija

Poznata profesorica engleskoga jezika Prirodoslovne škole Vladimira Preloga, A. P. (3000. g. pr. Kr.), ukinula je svoju reformu obustave pisanja *weekendaryja*. Podsjetimo, prije nekoliko mjeseci, A. P. odlučila je više ne zadavati svojim učenicima pisanje eseja kao domaću zadaću, iako je tu praksu provodila godinama prije. Postoje mnoge spekulacije oko toga što je bio povod takvoj kontroverznoj odluci, ali nijedna hipoteza do sada nije potvrđena.

Međutim, ne moramo se više zamarati prošlošću i glasinama jer je pisanje *weekendaryja*, sudeći po nedavnom događaju, ponovno na snazi. Na sreću neznatne nekolicine, a nesreću gotovo apsolutne većine, u petak poslijepodne A. P. pojavila se s novom temom za esej koju je, bez dodatnog objašnjenja, podijelila 3.c razredu. Svojim postupkom pokrenula je lavinu učeničkih glasina – neki učenici tvrde da se zaželjela ispravljanja loše pisanih eseja, dok neki tvrde da zapravo nikada niti nije planirala odustati, već joj je samo trebao odmor od ispravnih fraza i gramatičkih pogrešaka. Većina učenika, doduše, nije iskazala svoje mišljenje o nedavnom događaju jer još uvijek smatra da je povratak *weekendaryja* samo ružan san. Naime, još se nisu oporavili od mnogobrojnih jedinica i beznadnih pokušaja da napokon napišu koherentan esej na temu koja se traži, a ne nešto što nema veze sa zadanom temom, a često niti sa zdravim razumom. Nadajmo se da će dotični učenici ovoga puta imati više sreće s pisanjem.

Isto tako, nadajmo se da povratak *weekendaryja* nije jednokratan, već da će svi učenici A. P., koji god razred pohađali, imati priliku uživati u pisanju *weekendaryja* barem jednom u mjesec dana do kraja svoga srednjoškolskoga obrazovanja. Napokon, uz sve ostale referate, lektire, ispite, prezentacije, usmene odgovore, izlaganja, slušne i likovne analize te kontrolne kemijske vježbe, pisanje raspravljajčkih eseja na engleskom jeziku prijevo je potrebna razonoda.

Ovo nije moguće napisati...

INTERVJU S PROFESOROM VEDRANOM VULIĆEM

Isparavati ili 'lapiti? Pitanje je sad!

Kao što ste sigurno primijetili, škola nam se svake godine pomlađuje. Vjerojatno vam se dogodilo i da nekog profesora niste pustili u školu nakon zvona jer ste mislili da je učenik. Ako ste možda pokoji put pali razred, postoji dobra mogućnost da vam netko, koga ste prije nekoliko godina videli u školskim klupama, sada predaje. Među njima je i profesor kemije, Vedran Vulić, trenutno, ako se ne varamo, najmlađi profesor u školi. S nama je od početka ove godine i već je među omiljenim profesorima kemije. Kako se osjećao kao učenik, kako kao profesor, što su mu strasti u životu i još mnogo toga saznali smo u ovom kratkom intervjuu

Piše: Eva Marković, 4.e

Sjećate li se svog prvog ulaska u Prelog? Kako je izgledao?

Naravno da se sjećam. Ako se ne varam, to je bilo 2005. godine kada sam od prijateljice, koja je htjela upisati ovu školu, čuo za Prelog. Iako živim u kvartu, nisam znao gdje je ta škola nitи išta o njoj dok mi prijateljica nije rekla da ima smjer prirodoslovne gimnazije. To me

iskreni, meni se to stvarno nije dalo tako da sam se onda odlučio za PMF. Osim profesorice Lazić, i profesorica Novak je na mene ostavila veliki utisak zato što me stvarno odlično naučila kemiju. Kada sam došao na fakultet, znao sam neke stvari za koje moje kolege nisu nitи čuli. Naravno, sati kod profesorice Pongrac bili su nezaboravni.

Jeste li imali weekendary?

Naravno, to smo pisali svaki drugi ili treći tjedan. Ali, zato je državna matura prošla kao od šale. Taj je esej nama bio smiješan. Bili smo gotovi za pola sata dok su se svi ostali mučili. Weekendary nam je spasio život!

Koji Vam je bio najdraži predmet?

Uh... Teško za reći. Mislim da su to bili kemija i hrvatski; te sam predmete baš volio. Dobro, bila mi je zanimljiva i filozofija, ali tu smo rasprave uglovnom vodili samo profesor Zenko i ja. Drugima to sigurno nije bilo tako uzbudljivo kao meni, haha.

Sada, kada više niste učenik, možete li nam priznati koje lektire niste pročitali, a lagali ste da jestе?

Jao... Da, Judita, to sam pročitao ovako: pročitao sam prva dva lebara, libra, labra, ili kako se to već zove, na tom ugrofinskom jeziku. Naravno da nisam ništa razumio i onda sam uzeo Bibliju i tamo pročitao Juditu. Evo, to se jedino sjećam, to stvarno nisam ništa razumio.

Dakle, možemo zaključiti da Vam je Marko Marulić najdraži pisac; onda biste sigurno željeli nešto reći o djelu Molitva suprotiva Turkom?

Joj, Molitva suprotiva Turkom, da, da... I o Davidijadi, jel' je? Molim da to uđe u zapisnik da se toga sjećam.

Što biste promjenili u popisu školske lektire? Koje biste Vi lektire izbacili, a koje dodali?

Meni osobno lektire iz drugog razreda nisu bile uopće zanimljive. Ne znam sad što bi trebalo izbaciti. Oslobodenji Jeruzalem, možda.

Pa niste valja čitali cijeli Oslobođeni Jeruzalem???

Ne, ali i onaj ulomak bio mi je dovoljno traumatično iskustvo... Ja bih dodao nešto novo, suvremeno, možda Harukija Murakamija, mislim da bi se to učenicima svidjelo.

Koja Vam je najveća strast u životu?

Moja najveća strast su, svakako, znanost i istraživanje. Sad mi je, recimo, strast postao znakovni jezik, krenuo sam na taj tečaj i stvarno je super. Mogao bih vam cijeli ovaj intervju odraditi na njemu! Razmišljam da iduće polugodište odradim neku radionicu za učenike o njemu, ali, vidjet ćemo, ako bude vremena.

Što radite kada ništa ne radite?

Proučavam periodni sustav elemenata?

Onda sigurno imate neki komentar na lawrencij?

Mislite, na ove elemente nove koji su otkriveni?

Ma ne, nego na novoizmjerenu energiju lawrencija...

E, nisam imao pojma na to. Očito ga ne proučavam dovoljno, haha. Ma ništa, onda ću morati biti iskren. Pitajte me opet.

Što radite kada ništa ne radite?

Ne znam, čovječe. Pa... kad ništa ne radim, ne radim u pravilu ništa, ne znam, onda 'lapim.'

Kemija, samo kemijaa

odmah zainteresiralo jer su jedni od najvažnijih predmeta bili kemija i biologija. Čuo sam da će biti Otvoreni dani škole i otisao na njih. Sjećam se kao jučer: po školi nas je provela profesorica Pongrac. Nisam tada još ni znao što me čeka, hahah! Nakon otvorenog dana, to je definitivno bilo to i – upisao sam Prelog.

Je li Prelog ispunio sva Vaša očekivanja?

Kao učenika? Svakako da. Stvarno mogu reći da sam puno toga naučio, puno toga što mi je doista pomoglo na fakultetu, osobito zato jer sam upisao PMF, kemiju. Ovdje u Prelogu imao sam dobru i jaku kemiju i to mi je bilo stvarno jako korisno.

A kao profesora?

Pa, ne znam, možda je malo rano za reći, ali mislim da je. Prvenstveno, škola je uključena u hrpu stvari, projekata i svega ostalog. Ali to je i škola po mjeri učenika. Možda zvuči kao fraza, ali stvarno tako mislim.

Koju su profesori, dok ste bili učenik, ostavili najveći utisak na Vas?

Prvenstveno je to profesorica Lazić koja mi je bila razrednica. Utjecala je na mene do te mjere da sam ozbiljno razmišljao o tome da upišem Filozofski fakultet, kroatistiku i fonetiku. No, s obzirom na to da je Filozofski tražio i prijemni osim državne mature, da budemo

Naše biserje

**Svaka škola ima svoje bisere, ali naša ih ima dovoljno za cijelu bisernicu – reče jedan mudar čovjek.
U nekim slučajevima glupost zna biti toliko koncentrirana u jednoj osobi da naprosto izbjija iz nje.
Takvih je slučajeva u nas uistinu mnogo pa ćemo ovdje izdvijati samo neke od umotvorina naših
poznatih biseraša**

Juraj Vrbanić, 2. d

Profesorica: Kakva je to putena žena?
Učenik: Putena žena je ona koja stalno želi!

Profesorica: Kako je umrla Antigona?
Učenik: Lijepo, imala je lijep sprovod.

Profesorica: I ona se pretvorila u prah.
Učenik: Jesu li oni nju kremirali, zato što piše da se pretvorila u prah?

Profesorica: Što muči Antigonu cijelo vrijeme?
Učenik: Ona se dvojni.

Profesorica: Kako je Kreont pogubio Antigonu?
Učenik: Smrtno.

Profesorica: *Parsi bilji sniga i mlika/Tere oči na nje meću* (...) Što znaće ta dva stiha?
Učenik: Da ima bijelu dojad koju se ne može gledati, jer zasljepljuje bjelinom. Da, da, k'o luk, plaće ti se.

Profesorica: *Parstii joj su tanci, bili,/Obli, duzi, pravni, prosti* (...) Što to znači da ima duge prste, tko ima duge prste?
Učenik: Lopovi. (*profesorica je, kada je postavila to pitanje, aludirala na umjetnike)

Profesorica: Kada je r slogotvorno?
Učenik: Kada je crv.
Profesorica: Otvorite 364. sonet.
Učenik: Ali, profesorce, knjiga nema toliko stranica!

Na satu fizike, učenik: Prije će nas pogaziti auto koji stoji nego onaj koji se kreće!

Autori knjige iz kemije nemaju hrvatska prezimena pa je jedan učenik rekao: *Vidi, ovi nisu Hrvati.*, a drugi mu je odgovorio: *Pa normalno. Pa nije to knjiga iz hrvatskog.*

Autori bisera: Ivan Radišić, Vinko Radan Tin Buđa, Filip Kučas i Juraj Vrbanić

Profesorica: Sljedeći tjedan Kratki izlet!
Luka M: Di idemo?

Profesorica: Gdje se nalazi Baščanska ploča?
Cahun: U Jurandvoru, kraj Baške, na otoku Hvaru!

Profesorica: Ova u samostanu čita ljubavne romane. Jel to tebi normalno?
Cahun: Pa... možda ih je našla u Bibliji!

Profesorica: Matej, okreni se naprijed!
Matej: Ma slušam ja, ovo mi je bolje uho.

Profesorica: Vi ste, naravno, čuli za Hrvatsko proljeće...
Matej: Da, da, svake godine!

Profesorica: Ako je Čehov, onda je...
Čosić: Čeh!

Profesorica: Koje značenje ima morfem 'sk'?
Matej: Sisak!

Profesorica: Što je napisao S. Novak? Ajde, Mirisi...
Luka M: Zla!

Profesorica: Tko je napisao Tenu?
Matej: Zlatni Dukati!

Profesorica: Koji je najpoznatiji roman Desnice?
Matej: Ljevice!

Matej: Jel japanke kao papuče pišemo velikim ili malim slovom?

Profesorica: Kako se zove gaj u kojem su se skrasili Antigona i Edip?
Judeš: Sayski!

Cosić: I on je trebao da bude...
Profesorica: Jeste, bre!

Profesorica: Kod kojih imenica ženskog roda ne dolazi do sibilizacije?
Matej: Kod obiteljskih!

Profesorica: Koji se kršćanski motiv javlja u pjesmi?
Matej: Bog Alah!

Profesorica ...njen pognuti lik i prosijede njene kose... Što misliš, zašto je majka pogнутa?
Bruno: Možda ima tumor.

Profesorica govori o važnosti novca za Balzacove kćeri. Trijumfalno prenosi učenicima mudru poruku: *Nije novac najvažniji na svijetu!* Na što će jedan učenik: *Nije, ima nešto i u hidratantnim kremama!*
Na istom satu, učenik karakterizira oca Goriota i zaključuje: *On je sve davao svojim kćerima! On je klasična baka!*

Profesorica: Koje je važno djelo napisao Ljudevit Gaj?
Učenik: Kratku provjeru horvatsko-slavenskog pravopisanja.

Profesorica: Tko je napisao *Pjesničko umijeće* u antici? Počinje na H.
Učenik: Hergilije!

Učenik određuje službu rijeći u rečenici.
Profesorica: I ostala ti je još jedna riječ, a to je...

Učenik: Prirodna oznaka mjesta!

Učenik: Profesorice, jel' tetrapak boca?
Profesorica: Naravno da ne.
Učenik: Kako vi to znate???
Profesorica: (ironičan pogled)
Učenik: Pa u čemu Vi mlijeko kupujete?
Učenica: Pa može se i u jednom i u drugom!

FRANKENVIRUS U SIBIRU

Čuvajte se – s nama je divovski virus!

Najveći među najvećima, *Pithovirus sibericum*, dosada nepoznat divovski virus, bio je 30 000 godina smrznut u Sibirskom permafrostu, trajno zamrznutom tlu. Francuski znanstvenici pronašli su uzorak divovskoga virusa i uz pomoć jedne amebe doveli ga natrag u život...

Piše: Ana Bošnjak, 2.d

U časopisu *Proceedings of the National Academy of Sciences* izvješćuju o dosad nepoznatom virusu koji je odmah dobio epitet divovskoga virusa. Da bi virus mogli kvalificirati kao diva, virus mora biti duži od pola mikrona, tisućine milimetra. Istraživanjem je dokazano da tisuća godina smrznuti virusi mogu čovjeku u svijetu globalnog zatopljenja biti itekako opasni. Prije trenutnog pronalaska samo su dvije divovske skupine virus obitelji bile poznate: *Pandora virusi* i *Mega virusi*. U potrazi za dodatnim jedinkama, Jean-Michel Claverie i njegovi suradnici odmrznuli su uzorce tla koji su uzeti s permafrosta sibirske tundre na 30 metara dubine. Amebe, koje su istraživači dodali probama permafrosta, korišteni su kao domaćini organizma. Pod mikroskopom su mogli promatrati kako se dosad nepoznat divovski virus u domaćinu razmnožava. Pronadeni virusi iz permafrosta su s 1,5 mikrometara dužine nešto veći nego dotad poznate vrste virusa. Njihov genom relativno je malen te sadrži podatke od 476 proteina. Uspoređujući *Pithovirus sibericum* s tradicionalnim virusom, njegova dimenzija postaje jasna.

Ne bojte se, nije opasan za ljudе, ali...

Usporedbe radi, jedan virus gripe proizvodi samo osam proteina, dakle nekoliko desetaka puta manje od našeg divovskog virusa, ali, za razliku od virusa gripe Pithovirus, za ljude nije opasan.

Ipak, istraživači vide dugoročnu opasnost: *Naši rezultati podupiru ideju da će budući patogeni virusi iz permafrosta biti pušteni*. Bušenjem u arktičkom pojusu i globalnim zatopljenjem povećava se rizik od otapanja prapovijesnih virusa. Nekoliko virusnih čestica koje su još uvek zarazne mogu biti dovoljne, u prisutnosti ranjivih domaćina, da ožive potencijalno patogene virusе. Oživljavanje virusa koji se smatraju iskorijenjenima i koji imaju sličan proces širenja kao *Pithovirus* nije više samo ideja iz svijeta znanstvene fantastike.

Posljedice globalnoga zatopljenja veće su nego što mislite

Tijekom protekloga desetljeća, znanstvenici otkrivaju nove predstavnike divovskih virusa, stoga su istraživači pretpostavili da divovski virusi imaju slične karakteristike. Regije u kojima su nadjeni ovi divovski mikrobi željeni su za svoje mineralne resurse, posebno naftu, te će postati sve dostupnije za industrijsku eksploataciju što se više leda topi. Dobar primjer opasnosti od zaraze bio je u 2004. godini, kada su američki znanstvenici oživili zloglasnu španjolsku gripu, koja je u prošlosti ubila na desetke milijuna ljudi.

Ako nismo pažljivi i industrijaliziramo ta područja bez stavljanja zaštite na prvo mjesto, riskiramo jedan dan buđenja virusa za koje možda naša zaštita cijepljenjem neće biti dovoljna.

PRIMIJENJENO NOVINARSTVO

Novi fakultativni predmet PSVP-a

Mnogobrojne izvannastavne aktivnosti, ali i fakultativni predmeti u našoj školi nisu novost. Od početka ove školske godine našim učenicima omogućen je upis na novi fakultativni predmet, *Primijenjeno novinarstvo*, čiji su polaznici krivci za nastajanje ovogodišnjega *Labosa*

Piše: Iris Delić, 3.c

Početkom ove školske godine na zidovima škole (uključujući i zid školskog Facebook profila), osvanula je obavijest za prvi sastanak učenika zainteresiranih za novi fakultativni predmet – *Primijenjeno novinarstvo*. Zagonetan naziv predmeta zaintrigirao je mnoge. Naime, većina ljudi upoznata je s konceptom novinarstva, ali primijenjeno novinarstvo postavlja mnoga pitanja. Zašto baš primijenjeno? Postoji li novinarstvo koje nije primijenjeno? Koja je razlika između primijenjenog i neprimijenjenog novinarstva?

S nadom da će se domoci odgovora na ta pitanja, 32 učenika naše škole svih smjerova i uzrasta, ni ne znajući što ih čeka, odlutalo je poput guska u maglu. Nakon što su naučili sve o osnovnim novinarskim oblicima, bacili su se na pisanje članaka za *Labos* koji trenutno držite u rukama i čija su se prijašnja izdanja već dugi niz godina plasirala na Državnu smotru *Lidrano*. Upravo je učestao uspjeh našega časopisa profesorici Henrieti Barbarić dao ideju da novinarstvo postane fakultativni predmet. Na posljeku, naši se novinari svake godine održu prvenstveno zimskih praznika, pa onda svega ostalog, da bi *Labos* bio što bolji i zaslužuju da za svoj trud budu ocijenjeni (iako, sada nam je jasno, ni jedna ocjena nije ekvivalentna osjećaju zadovoljstva nakon završetka pisanja frustrirajućega članka). Nakon što je ravnatelj dao zeleno svjetlo, prof. Barbarić napisala je izvedbeni program, MZOS dalo pečat i potpis, a *Primijenjeno je novinarstvo*, na sreću svih razrednika koji su dobili jedan predmet više za unositi u imenik, službeno postalo fakultativni predmet. Da je već i samo prvo polugodište bilo vrlo uspješno, pokazuje raznolikost, stručnost i zanimljivost ovogodišnjih članaka koji odgovaraju svim novinarskim pravilima. Bilo je uzbudljivo iz tjedna u tjedan učiti o novim novinarskim formama, okušavati se u njihovu pisanju, smisljavati naslove i uspoređivati bi li itko od nas za isti novinarski tekst odabrao isti naslov. Bilo je uzbudljivo, ali nismo ni slutiti moglo da oko pripreme jednoga teksta ima toliko posla!

Rad s darovitim učenicima

Naravno, *Primijenjeno novinarstvo* bilo bi previše monotono kada bi jedina aktivnost bilo pisanje članaka. Zahvaljujući projektu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, *Rad s darovitim učenicima*, naša je voditeljica završila tečaj za prijelom časopisa u InDesignu. Dakle, osim što će se u potpunosti usavršiti u pisanju članaka, naše mlade novinarske nade u drugom polugodištu čeka učenje prijeloma materijala, što znači da će u potpunosti sami moći napraviti *Labos*, od članaka i fotografija do potpune pripreme za tisk. Konkretno, to znači da će učenici imati puno više posla, ali da će jednoga dana s punim pravom moći staviti u svoj životopis vještinu prelamanja teksta. I, naravno, škola će uštedjeti nešto novaca.

Do sada ste se vjerojatno zaljubili u ideju pisanja za školski list *Labos* i prelamanje teksta te želite što se niste upisali na *Primijenjeno novinarstvo*. No, ne očajavajte, možete se upisati sljedeće školske godine, sudjelovati u stvaranju idućeg *Labosa* i njime pokušati nadmašiti genijalnost ovogodišnjega. Štoviše, možda čak i napokon saznate što znači *primijenjeno novinarstvo*. Mi još nismo, ali zasad nam se čini da smo prošli bolje od Radićevih političkih kolega.

Postanite dio obožavatelja društvenih igara

Spletkarenje, podmićivanje, klađenje, uništavanje života, bježanje, laganje... Svemu tome podučili su nas profesori. To je nešto što u današnjem svijetu tinejdžerima nedostaje. Ali svijetu igara

Piše: Eugenija Prša, 4.e

Za koju godinu ljubav prema igrama prerast će ga

Put u devetu dimenziju koštao je simboličnih pet kuna koje su proslijedene u dobrotvorne svrhe. Ključni pojam koji nam je omogućio ta iskustva za toliko malo financiranja jest – mašta.

Dvorana na trećem katu te nam je subote omogućila lijep pogled, ne samo na zalazak sunca, nego i na mnoge svjetove koje smo otvorili pred sobom. U svojevrsnoj simbiozi s profesorima formirali smo skupine igrača koji su igrali za spas svojih života, za uništavanje tuđih, za novac, za pobjedu, ali ponajprije za zabavu. S uputama za *sto i jednu* društvenu igru upoznao nas je profesor engleskoga jezik Mario Perić. Organizatoru i pokretaču skupine društvenih igara odlučili smo postaviti nekoliko pitanja.

Koliko ste dugo sakupljali svoju kolekciju društvenih igara?

Tehnički gledano, može se reći da to traje od kraja 2012. godine, kada sam uzeo svoju prvu igru iz sadašnje kolekcije. Bio je to *Game of Thrones: The Boardgame* koji sam kupio na Interliberu na totalni blef jer nisam imao pojma o tome kakva je igra, koliko je teška ili kompleksna.

Postoji li Vama najdraža društvena igra?

Svaka od mojih igara draga mi je i zauzima posebno mjesto u mojoj kolekciji. Neke su mi drage zbog svoje tematike, neke zbog svojeg humora, a neke zbog jedinstvenog načina igranja. Ipak, moja najdraža društvena igra je *Settlers of Catan* ili *Naseljenici otoka Catan*. Uspjeh u igri prvenstveno ovisi o vještini igrača, a ne o sreći. Da sam prisiljen cijeli životigrati samo jednu igru, bez imalo ustručavanja i dvojbe odabrao bih *Settlers of Catan*.

Borba protiv zombija, utrka deva, put vlakom po Europi

Postoji li neki događaj koji Vas je potaknuo da počnete sakupljati društvene igre?

Ako bih baš morao izdvojiti jedan događaj, mislim da bi to onda

bio onaj trenutak kad mi je djevojka otkrila internetski serijal *Tabletop* koji se prikazuje na YouTubeu, a koji vodi Wil Wheaton, većini ljudi poznat iz hit-serija kao što su *Zvezdane staze* ili *Teorija velikog praska*. U njoj Wil pozove svoje prijatelje i razne goste da igraju različite društvene igre. Gledatelj može vidjeti kratak pregled pravila, kao i to kako izgleda igra u tijeku, što je, po mom mišljenju, jedan od najboljih načina kako odrediti hoće li vam se igra svidjeti ili ne.

U kojim bi sve aspektima igranje društvenih igara moglo pomoći tinejdžerima?

Prvenstveno se tu može govoriti o raznoraznim vještinama koje će tinejdžerima dobro doći kasnije u životu, počevši od kooperacije, progovaranja, procjene rizika, izrade strategije, planiranja unaprijed, upravljanja resursima...

U današnje doba, kada se u velikoj mjeri družimo putem interneta, mislim da je izuzetno vrijedno i važno da imamo nešto što će nas fizički dovesti za isti stol i omogućiti nam direktnu komunikaciju i interakciju. Zato osobno i više preferiram hrvatski naziv za ovakve igre od engleskog. Engleski naziv, *boardgame*, samo govoriti na čemu se igra, a ne naglašava taj društveni aspekt.

Postoji li neki poseban detalj u priči oko društvenih igara koji Vam je posebno drag ili zarasan?

Najdraže mi je vidjeti izraz lica na nekome tko ovaj divan svijet tek otkriva igrajući svoju prvu modernu društvenu igru. Kada god vidim to oduševljenje i zadivljenost nad otkrićem nečega čega ta osoba prije nije bila ni svjesna da postoji, lice mi se uvijek osmijehne i taj mi je osjećaj draži od bilo kakve pobjede.

Na dan društvenih igara objavili ste nam jako kreativnu ideju: pokrenuti PŠVP boardgame grupu. Kako planirate ostvariti taj plan?

Učenicima poručujem da prate školsku Facebook stranicu (ili neka me zaustave na hodniku) za vijesti o okupljanju i igranju društvenih igara.

PROFESORICA IVANA TOKIĆ, NOVA PROFESORICA BIOLOGIJE

Ovisnost o Nutelli

Zasigurno ste već primijetili novo lijepo lice u našoj školi. Uvijek nasmijana! Osoba koja se gotovo ničega ne boji i slaba je na adrenalinske avanture. Sve ono što je niste imali prilike pitati na hodnicima, podijelila je s nama u ovom intervjuu

Piše: Danijela Marušić, 1.n

Nema toga što žlica Nutelle ne može popraviti

S obzirom na to da ste novi u ovoj školi, i prvi put u Prelugu, možete li nam reći koji su vaši prvi dojmovi o njoj?

Ma škola je super, oduševljena sam! Prošla sam već jako puno škola, presretna sam što je upravo ova škola ona koju napokon mogu zvati svojom. I još je prirodoslovna – nema bolje! I još moram spomenuti da je jedna od najboljih stvari u ovoj školi glazba svaki odmor! I papige, naravno.

Cime se bavite u slobodno vrijeme? Koje je vaše najdraže tračenje vremena?

U slobodno vrijeme (kojeg nemam baš puno otkako sam počela raditi u Prelugu) volim boraviti u prirodi, voziti bicikl (često i u gluhi doba noći), plesati, pročitati dobru knjigu, s vremenom na vrijeme pogledati neku dobру seriju (obično čitavu sezonu odjednom) i, kad imam vremena i novaca, obožavam putovati!

Koju ste srednju školu završili?

Pohađala sam VII. gimnaziju u Križanićevu.

Moramo vas pitati, jer s predavanja iz ekologije znamo da ste veliki ljubitelj životinja, otkada je počela ta ljubav? Od malih nogu ili...?

Ljubav prema prirodi kod mene je prisutna oduvijek: kao malo dijete jako sam voljela boraviti u prirodi i oduvijek me živi svijet strašno zanimalo. Konačno odluci da studiram biologiju pridonijeli su i nevjerojatni dokumentarci BBC-a koje sam mogla gledati satima.

Kada smo već kod životinja, koja Vam je najdraža?

Nemam neku konkretnu najdražu, ali slaba sam na ptice i velike mačke, također volim šišmiše za koje većina ljudi pogrešno misli da su nekakve krvopijе i napasti. O njima ljudi ne razmišljaju previše ili, ako razmišljaju, onda više-manje razmišljaju u nekom negativnom kontekstu. Što je žalosno jer su šišmiši zapravo jako simpatična i korisna stvorenja. Zavoljela sam ih kad sam jedno ljetu radila istraživanja vezana za njihovu eholokaciju.

Volite li više pročitati knjigu pa pogledati njezinu ekranizaciju ili obrnuto?

Kada imam vremena, volim prvo pročitati knjigu. Samo, problem je sa mnom taj da zbilia kriminalno sporo čitam pa ne stignem uvijek pročitati sve što bih htjela. Ipak, iskustvo mi govori da je uvijek knjiga bolja. To ne znači da ne volim gledati filmove, naprotiv, prilično sam veliki filomfil, samo sada nemam vremena.

Nikada niste prestari za Harryja Pottera

Biste li nam onda preporučili neki knjigu i/ili film?

Filmove bih mogla nabratati do sutra. Recimo, jedni od najdražih svakako su mi *Amelie*, *Društvo mrtvih pjesnika*, *Let iznad kukavičjeg gnijezda*, *Mala miss Amerike...* Knjiga.... Pjev život, knjiga koja me u zadnje vrijeme najviše oduševila. Možda zato što sam ju pročitala u nekakvom životnom razdoblju kada mi je baš sjela. Ili zato što mi nije

dala odgovor ni na jedno moje pitanje, već samo postavila gomilu novih. Trenutno čitam popularno-znanstvenu knjigu o genetici. Inače sam i veliki obožavatelj Harryja Pottera, unatoč godinama. Uživala sam čitajući ga!

Koji Vam je predmet bio omiljeni u školi, a koji Vam je zadavao najviše muka?

Omiljeni mi predmet nije bio jedan konkretni. Voljela sam više predmeta. Recimo, voljela sam skoro sve društvene predmete. Voljela sam hrvatski jezik i rasprave na satima lektire, razgovore o likovima, njihovoj motivaciji, željama... Uvijek sam voljela sudjelovati u takvim razgovorima jer sam pročitala više-manje sve lektire. Osim *Ane Karenjine*, haha. Voljela sam povijest umjetnosti, odnosno likovni. Glazbeni sam voljela zbog osebujnog i meni genijalnog profesora. I, naravno, moram to reći, s obzirom na to da radim u Prelogu, voljela sam i kemiju, pogotovo organsku. Biologija se podrazumijeva. A najviše muka zadavala mi je fizika zbog specifičnog profesora zbog kojeg smo više-manje svi uvijek imali muke, ali smo i to preživjeli.

Koja je vaša najveća nepodopština koje se sjećate?

Prvo što mi pada napamet moja je prošoljetna avantura kada me moja želja za adrenalinkom skoro koštala glave. Reći ću samo to da uključuje divlju rijeku u stranoj zemlji i... Upravo sam shvatila da ovaj intervju ne smijem spomenuti mami, haha. Bolje da ispričam jednu nepodopštinsku iz djetinjstva za koju mama zna. S obzirom na to da sam bila jako znatiželjno dijete, jedan dan sam odlučila istražiti što se krije ispod jednoga kamiona koji je jako dugo bio parkiran ispred naše zgrade. Taj je kamion bio jaaaako dugačak – imao je 18 ili 20 kotača, ne sjećam se sa sigurnošću, ali tada sam znala točan broj jer sam ih prebrojvala svaki dan. Mene je zanimalo kako taj kamion izgleda odozdo i kako bi bilo proći ispod njega, između svih tih kotača. Jedan dan sam uzela bratov *skateboard*, legla na leđa, ili trbuh, ne sjećam se više, zadovoljila znatiželju i lijepo prošla ispod toga kamiona. Ono što nisam znala i što sam saznala dva-tri dana kasnije, odnosno kada sam došla doma i kada su mi roditelji pokazali fotografije tog mog mini-istraživanja, bilo je da su me cijelo vrijeme gledali s balkona. Tata je imao jedan dugačak objektiv pomoću kojeg me lijepo zumirao i fotografirao moju nepodopštinu. To je, znači, jedna priča iz djetinjstva koja se stalno prepričava u mojoj obitelji. Kako sam se ja, slatka i vesela curica s kockama, zavukla ispod ogromnoga, zmazanoga kamiona. I uživala.

Bojite li se nečega?

Ništa mi sada konkretno ne pada napamet. Ne mogu reći da se bojim visina, letenja, malih ili otvorenih prostora ili da patim od nekih standardnih fobija. Zaista ih nemam.

Ali kad nadem neki odličan proizvod, onda se uvijek bojam da ga ne prestanu proizvoditi. I to vrijedi za sve, od genijalnog modela tenisica do raznoraznih kozmetičkih proizvoda. Eto, to je jedan moj stvaran i opravdan strah, haha.

Više žališ za stvarima koje ne napraviš, nego za onima koje napraviš, a ne ispadnu planirano

Imate li neku ovisnost?

Jooo, imam... Ovisna sam o Nutelli i to je, mislim, zasigurno moja najveća ovisnost. Svako malo je se pokušavam riješiti pa određeni broj dana apstiniram od Nutelle, ali joj se u konačnici uvijek vratim. Znači, izdržim, tipa, tjedan dana, mjesec, koliko si odredim, ali onda se opet vratim bezdanicu staklenke zato što nema toga što žlica, dvije, tri Nutelle, ravno iz tegle, ne može popraviti. Kada mi je nikakav dan, kada dodem doma i vidim da je tegla Nutelle polupuna ili, još bolje, skroz puna, e onda sam sva sretna!

A za druga osjetila, tu je glazba. Ona je nešto što je stalno prisutno u mom životu pa mogu valjda reći da sam ovisna i o tome, ne znam. Obožavam ju konzumirati na sve moguće načine! Obožavam je i proizvoditi unatoč tome što me majka priroda nije obdarila zavidnim glasovnim mogućnostima.

Koji je Vaš životni moto?

Zadnjih nekoliko godina vodim se za onom: *Više žališ za stvarima koje ne napraviš, nego za onima koje napraviš, a možda ne ispadnu planirano*.

ENERGIJA IONIZACIJE LAWRENCIJA

PSE je kriv?!

Ako se elementi slože po atomskoj masi, a zatim se neke druge osobine stave uz atomsku masu, javlja se periodno kretanje tih osobina kao funkcija atomske mase. Prvi je to primijetio njemački kemičar Johann Wolfgang Döbereiner koji je 1829. godine zapazio određeni broj trijada sličnih elemenata.

Ali priča o PSE-u tu nije ni približno gotova

Piše: Blanka Ivanović, 2.d

Sav si kriv, Periodni sustave!!!

Periodni sustav elemenata se od otkrića prije dvjestotinjak godina znatno mijenja. Većina promjena bila je u 19. stoljeću kada je otkriveno najviše elemenata te je D. I. Mendeljejev napravio jedan od prvih PSE-a, kao i sredinom 20. stoljeća kada je G. T. Seaborg uveo aktinijev slijed u PSE. Je li moguće da će se nakon toliko vremena promjeniti raspored elemenata? Razlog tomu mogao bi biti element lawrencij. Lawrencij je otkriven 1961. godine, a ime je dobio po nobelovcu Ernestu Lawrencetu. U Japanskoj agenciji za atomsku energiju (eng. JAEA) 9. travnja 2015. znanstvenici su objavili istraživanja u kojima su po prvi put uspjeli izmjeriti prvu energiju ionizacije lawrencija (energiju potrebnu da neki element izgubi prvi elektron) te otkrili da je ona veoma niska, znatno niža od drugih elemenata f bloka. Znanstvenici predlažu da se na mjesto lantana i aktinija, koji su trenutno u trećoj skupini, stave lutecij i lawrencij jer imaju slične energije ionizacije te bi ostali elementi f bloka stajali lijevo od njih. Nameće se pitanje neće li tada sadašnji redoslijed biti kriv i, ono još više zapanjujuće - kako je moguće da to nismo otkrili prije? Teorija je da elektroni lawrencija i lutecija popunjavaju prvo f orbitalu, a tek zatim jedan elektron koji je u d orbitalu, a kako su energije ionizacije točnije, redoslijed bi na taj način bio precizniji. Bilo je veoma teško otkriti prvu energiju ionizacije lawrencija jer se nakon samo 27 sekundi 50% elemenata raspadne. Teško – ali ne i nemoguće, zbog čega će 9. travnja 2015. ostati zapamćen dan u povijesti kemije. Sve je to zasad još u teoriji te ćemo tek saznati hoće li zaista doći do mijenjanja redoslijeda elemenata u PSE-u. Ako do toga dođe – ne samo da ćemo morati mijenjati priložene PSE u udžbenicima, enciklopedijama i drugim knjigama, nego će i naša škola morati investirati popriličnu svotu novaca da one velike, koji se nalaze na zidu svake učionice, zamjeni novima. A sve to zbog samo jednog elementa – zapravo pravog krvca u cijeloj ovoj priči – lawrencija.

SNIMANJE PRVE ŠKOLSKE HIMNE

Hej, Prelog, daj zapleši can can...

Napraviti obradu klasične skladbe i prilagoditi je znanosti nije lak posao. Uvježbati svaku notu i svaku komplikiranu riječ te uskladiti sve glasove da bi se pjesmu bez problema snimilo u studiju - još je teži posao. No, naši zborasi, pod vodstvom profesorice Ane Janković, svoj su zadatak snimanja školske himne shvatili vrlo ozbiljno i obavili odličan posao

Piše: Iris Delić, 3.c

Zvijezde u usponu

Na otvorenju prošlogodišnjeg županijskog natjecanja iz kemije, koje se održalo u našoj školi 12. ožujka 2015., školski mješoviti pjevački zbor, pod vodstvom profesorice Ane Janković, prvi je put izveo svoju obradu poznatog Offenbachovog *can cana*. Svojstva kemijskih elemenata i komplikirani znanstveni koncepti kombinirani sa zaraznom melodijom oduševili su sve prisutne. Štoviše, na ravnateljev prijedlog, *Periodični can-can* snimljen je u studiju da bi postao službena himna PŠVP-a.

Nakon što joj je dodijeljena ta laskava, ali nezahvalna zadača pripremanja *Periodičnog can cana* za studijsko snimanje, prof. Janković morala je odabrat dvanaest zborasa čiji glasovi najbolje odgovaraju izvršenju zadatka. Nakon brojnih audicija odabrani su sljedeći učenici: Petra Nejedly, Mihaela Noršić, Sara Jurički i Iva Pokupec (soprani), Klara Jović, Karla Klemenčić, Karla Gašparić i Iris Delić (aliti), Anton Malbašić, Ivica Žugec, Stefano Leonardo Bodetić (tenori) i Borjan Cvrtila (bas).

U glavi mi korozija, fuzija, emulzija, titanska distorzija

Usljedilo je učestalo propuštanje kava poslije škole, nešto izostajanja s nastave (zbog čega se ovim putem još jednom ispričavaju svim profesorima!) i nekoliko neprospavanih subotnjih prijepodneva – sve da bi broj proba bio što veći, a *can-can* doveden do savršenstva. Napokon, nakon nekoliko tjedana usavršavanja svakog djelića pjesme, 14. listopada 2015. naših dvanaestoro odabranih i prof. Janković uputili su se prema studiju za glazbenu produkciju u centru grada. Tamo su ih dočekali ljubazni producenti koji su svojim korisnim savjetima pomogli da naša školska himna

postane što bolja. Okruženi skupom audio opremom, u prostoru visoke zvučne izolacije, naši su zborasi osjećali kao pop-zvijezde. Snimanje pjesme u studiju, pogotovo školske himne, zahtjevan je posao. Svaki ton mora biti savršen, svaka riječ točno izgovorena, svi glasovi uskladjeni. No, usprkos tomu, naši su zborasi odradili odličan posao. Nakon cijelog poslijepodneva provedenog u studiju, izišli su umorni, ali zadovoljni. Rezultat njihova rada himna je Prirodoslovne škole Vladimira Preloga, *Periodični can-can*, prva takve vrste u Hrvatskoj. Ako ju kojim slučajem još niste čuli, strpite se do idućeg nastupa našeg zpora i, kako pjesma poziva, *zaplešite can-can*. Ili je potražite na školskom Facebooku.

Soprani u studiju

MASKENBAL U NAŠOJ ŠKOLI

Maskiranima krafne i...

Uoči korizme, kada se odričemo slatkiša i drugih slatkih napasti, već tradicionalno i u našoj školi pokušavamo napraviti dobre zalihe kvalitetnim izjedanjem ogromnih količina krafni i glupiranjima svake vrste. Iako smo se glupirali, opravdanje smo 3. ožujka 2014. pronašli u činjenici da je povijest karnevala zapravo vrlo kulturna

Piše: Eva Marković, 4.e

God bless you!

Maskenbal se najvjerojatnije razvio iz rimskih bakanalija, luperkalija i saturnalija, ali je utemeljen i na magiskom vjerovanju u gonjenje zlih sila i protjerivanje zime. Ako se možemo boriti protiv zlih sila i protjerati zimu, a uz to se i dobro zabaviti, zašto ne?

Učenici naše škole imaju potpunu slobodu u odabiru svojih maski i načina na koji će doći odjeveni. Uz apsolutnu slobodu maskiranja i odjevanja, svi maskirani učenici dobiju i besplatne krafne i mogućnost takozvane zone zabrane ispitivanja. Uf, nema bolje motivacije od te da vas prozovu, a vi ustanete zamaskirani i samo se nasmijete profesoru – ehehehe, možda idući sat! Veselje, dobro raspoloženje i potpuna opuštenost vladali su školom tijekom cijelog dana. Bilo je i maskiranih profesora i ostalih djelatnika škola: profesorica Erna Čuskić bila je časna sestra, profesorica Ana Listeš vještica... Čak se i ravnatelj zamaskirao do neprepoznatljivosti pa još tjednima nismo znali da je to bio on, ali se onda tražio školom. Zastao nam je dah kada su u dvoranu ušetale profesorice Gorica Grozdanić i Danica Katičić kao Gaddafijeve, odnosno ravnateljeve zaštitarke. Osim opuštene atmosfere u učionicama i na hodnicima, također se održala tradicionalna priredba na kojoj naš vjerni žiri proglašava tri najbolje skupne maske i tri najbolje pojedinačne maske.

Smijeha kao u priči

Svi smo se uputili prema školskoj dvorani, smjestili se i čekali početak priredbe. Za komisjskim stolom sjedile: profesorice Erna

Neobično društvo

Čuskić, Marina Čleković i Dijana Štruklec, a za učeničkim dijelom komisije sjedili su Mario Bekić, Lea Beličev i Dominik Brčić. Gaddafi se sa svoje dvije zaštitarke smjestio iza naše stručne komisije prateći svaki njihov, a i svaki natjecateljev pokret. Kada je sve bilo na mjestu, mogli smo započeti s programom. Program su otvorili Ena Beč i David Jajčanin, voditelji programa koji su se odlično snašli u raznim brzim promjenama profesorice Henriete Barbarić. Uslijedila je hrpa odličnih maski i nastupa. Neki od najzanimljivijih, ujedno i najsmješnijih, bile su Miley Cyrus (Ana Maria Kartelo) sa svojom *Wrecking ball* koju je utjelovio Ivica Žugec. Kao i sve top-ljestvice, Miley je osvojila i ovu pa tako i prvo mjesto za najbolju pojedinačnu masku. Od skupnih maski najbolji dojam na žiri, to jest, na komisiju ostavio je 3.s koji se pojavio direktno s plaže. Drugo mjesto skupinskih maski osvojio je 4.s s maskom *Jadnici*. Unatoč njihovom nazivu *jadnici*, njihova maska nije

Avatarke zaplavile hodnike

izgledala nimalo jadno. Zapravo - bili su vrlo atraktivni! Treće mjesto osvojili su Kristina Lepur kao mlada farmerica sa svoje dvije koke (Ana Rajačić i Josipa Kuri) i opasnim Darthom Vaderom (Ivica Dragić). Osim odlične maske, izveli su jako zanimljiv scenski nastup, pun pjevanja i plesanja. Drugo mjesto u kategoriji pojedinačnih maski osvojila je Yin-Yang djevojka, Klaudija Mamić. Treće mjesto osvojio je Mario Bočkar kao divlji leopard. Osim titule za prve tri najbolje maske, naši su učenici dobili i besplatan put u Crikvenicu. Druga mjesta donijela su deset kupona za besplatne sendviče u našoj školskoj kantini *Pipeti*, a treća mjesta prekrasnu školsku majicu. Osim raznih maski koje su osvojile određene nagrade, bilo je i mnogo drugih, izvrsnih maski: s nama je bio i čarobni Robbin Hood, velika gatara, Obelix, premijer Zoran Milanović, pa čak i Isus! Služeći se magijom, čudima ili možda samo dobrim kemijskim znanjima, vodu je pretvorio u vino. Od skupnih maski bile su tu i poznate Avatarke, profesorica Ana Koletić sa svojim kaubojkama, profesorica Irena Ognjenović kao vodeća koka svojih malih pilića i 1.s sa svojom maskom *Kako je Gru ukrao mjesec*.

Kada su *smočnice* bile napunjene zalihami $C_{12}H_{22}O_{11}$ i smijanjem do suza, korizma je mogla započeti. Nažalost, i usmena ispitivanja.

MASKENBAL U NAŠOJ ŠKOLI

Ponovno maskirani i s još krafni

**I ove smo godine, kao i svake druge, održali već tradicionalan školski maskenbal.
Školski dan 19. veljače 2015. pamtićemo po mnogočemu,
ali ne i po nastavi**

Piše: Eva Marković, 4.e

Možda vam se čini da sanjate... ili da ste već poludjeli čitajući Labos pa vam se pričinjava da ste dvaput otvorili isti članak. Ali ne – ovo nije isti članak, i ne – nije riječ o zabuni. Prošle nam je godine ispašao iz prijeloma (slučajno, kao, ili je to bio prst sudbine???), ali nismo zato odustali od njega. Ali, da ne bismo godinu za godinom kasnili s izvještajima – ovogodišnji maskenbalski članak je pred vama!

Već od ranoga jutra škola je bila prepuna ljudih maski i odlične atmosfere. Mislim da nam je to svima jedan od dražih dana u školskoj godini. Atmosfera na nastavi opuštena je i puna *glupiranja* i smijeha. Nema ispitivanja niti pisanja testova, jedu se krafne i svi uživamo u tome, uključujući i profesore. Osim odlične atmosfere na nastavi i općenito na školskim hodnicima i u učionicama, prava zabava počinje odlaskom u veliku dvoranu gdje nas čeka školska priredba i natjecanje među maskama. Kako ga često vole najavljavati: on je bio najbolji, najludi, najzanimljiviji, ma naj u svemu. Skupili smo se u našoj velikoj dvorani i čekali početak. Kada smo konačno svi bili na broju, krenuli smo s programom koji su vodili Lorena Lelek i Bruno Jaran. Ne znamo točno kada je maskenbal postao tako popularan, ali mislim da svi možemo shvatiti zašto. Tribine, a i ostatak dvorane, bili su puni odličnih, originalnih maski, kako učenika, tako i profesora.

Profesori kao društvo iz Ozza

Najveći dojam na sve ostavila je sjajna profesorska petorka koja je predstavljala društvo Čarobnjaka iz Ozza. Slavnu Dorothy utjelovila je profesorica Gorica Grozdanić, zloglasnu vješticu profesorica Danica Katičić, limenog je predstavio profesor Ivan Benić, dobroćudno strašilo profesor Karlo Horvatin i, na kraju, simpatičnog lava dobrog srca

Tko je, zaista, prof. Listesi?

Profesorska ekipa

profesor Vedran Pamuković. Već prozvana sjajna petorka ušetala je u dvoranu i sve ostavila u pozitivnom šoku.

Kao i uvijek, tu je bila, kako oni tvrde, subjektivna i poštena, ali naravno stroga, komisija. Profesorski dio zastupali su profesorica Gorica Grozdanić, profesorica Danijela Cinčić i profesor Ivan Klanac. Naravno, ne bi bilo pošteno da se tu ne nalaze i učenici kao takoder dio subjektivne i poštene komisije, a nju su činile Amani Abdel Rahim, Iva Betević Dadić, Karla Novak i Valentina Horvat. Valja napomenuti da smo za cijelokupnu organizaciju zahvalni profesoricama Ani Listeš i Henrieti Barbarić.

Ako imitirate profesora, ne možete pogriješiti

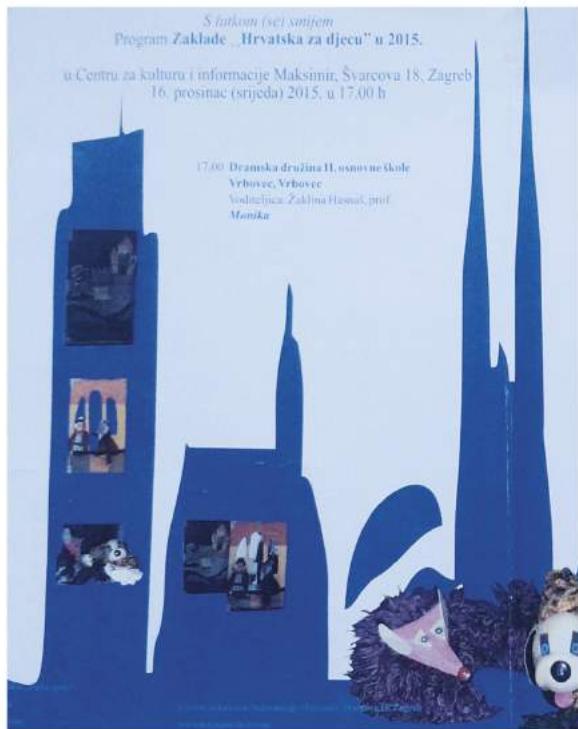
Sada kada smo spomenuli sve tehnikalije, mogli bismo reći i nešto o samom programu. Započelo je veselom glazbom i sjajnim voditeljima koji su se, po ne znam koji put, odlično snašli u raznim promjenama programa. Napokon su na, ne baš pravu, ali nazovimo je tako, pozornicu počele izlaziti sjajne maske. Bilo je tu svega: Nicki Minaj, poznata Elsa, imitacija brojnih profesora, gangster - časna, održani su čak i jedno vjenčanje i jedan sprovod. Cijelu smo priču zaokružili odlaskom u kameno doba do Wilme i Freda. Ali među svim tim odličnim i zanimljivim maskama trebalo je odabrati najbolje tri pojedinačne i tri skupne maske. Od pojedinačnih najboljih dojam na žiri, a i na sve nas ostale, ostavio je Leonardo Bošnjak kao profesorica Ana Listeš pa tako i osvojio prvo mjesto. Drugo mjesto osvojio je Filip Čerepinka kao Mad Hatter, a treće mjesto pripalo je crncu iz hooda, Ivanu Judašu. Od skupnih maski najviše su nas nasmijali, a time i osvojili prvo mjesto, Nicki Minaj sa svojim plesačicama i simpatičnim dečkom kojem je plesala u krilu. Drugo mjesto zauzele su djevojke iz 4.n kao raskina (Noina) arka. Treće mjesto zauzela je druga polovica 4.n, ali kao cure iz Boollywooda. Priredba je završila improviziranim nastupom Andreja Drenskog i Borjana Cvrtile koji inače imaju svaki svoj bend, ali zbog problema s tehnikom otpjevali su nam i odsvirali nekoliko pjesmica zajedno. Kada je priredba završila, mogli smo se vratiti onoj istoj simpatičnoj i opuštenoj nastavi punoj šećera i *glupiranja*.

Nepoželjni među zvijezdama

Volonteri PŠVP-a pokrenuli su lutkarsku skupinu sa svojom profesoricom Sanjom Vlahović-Trninić. Odlazak u Specijalnu bolnicu za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra bila je tek početak

Piše: Matea Jarnjak Marković, 2.c

Nakon uspješne predstave u Bistri prošle godine, profesorica Vlahović-Trninić pridružila se dramaturškoj radionici seminara *Abeceda lutkarstva* te zajedno s učenicima nastavila lutkarski rad u novoformljenoj lutkarskoj skupini PiŠViPi u sklopu Kluba volontera PŠVP-a. Članovi lutkarske skupine učenici su 2.c razreda koji su sami izradili lutke i osmisili scenu uz pomoć voditeljice seminara mg. sc. Zdenke Đerd. Predstava *Nepoželjni među zvijezdama* prvi je puta izvedena na školskoj prirebi uoči Svetog Nikole koja se organizira svake godine za djecu djelatnika naše škole. Sljedeći nastup bio je u sklopu programa *S lutkom (se) smijem* Zaklade Hrvatska za djecu u Centru za kulturu i informacije Maksimir. U programu su, osim naše lutkarske skupine PiŠViPi, sudjelovali i učenici Gimnazije Sesvete i OŠ Vrbovec. Cilj ovoga programa bio je oplemeniti humanitarne akcije, uključiti sudionike u umjetnički doživljaj i u sam stvaralački proces. Prezentacijom svoga rada na kraju godine osnovnoškolska i srednjoškolska mladež svojim kreativnim lutkarskim i dramskim izrazom želi pokazati svoju humanost i socijalnu osjetljivost kao dio stvaralačkoga procesa. Sredinom veljače, povodom dana bolesnika, Hrvatski Crveni Križ pozvali su PiŠViPi u bolnicu Srebrnjak da odigraju svoju predstavu za djecu u dobi do devet godina. U ožujku će ponovno posjetiti bolnicu u Bistri. Lutkarska skupina nastavit će sa svojim radom i još puno puta donijeti osmijehe na dječja lica.

Prospekt predstave

Ludnica iza paravana

Rock 'n' roll, punk, hip-hop, metal, pop - svim ovim glazbenim izričajima zajedničko je samo to da su se zajedno našli u našoj školi, iza našega paravana, sa samo jednim ciljem: povezati brucoše i starosjeditelje

Piše: Danijela Marušić, 1.n

Početkom još jedne školske godine došla je i naša mala brucošijada, popularnije poznata kao paravan – party. Tradicionalno održavana svake godine, i ove su joj se godine posvetili organizatori prof. Golubić i prof. Marinić. Zabava je 23. listopada bila zajamčena za više od tristo učenika. Nakon upoznavanja školskih hodnika i pamćenja učionica, došao je red i na to da upoznamo sve svoje školske drugove. Ples su otvorili plesači plesne skupine prof. Ane Kadović kojima su se ubrzo pridružili svi ostali. Osim prvašica i učenika viših razreda, zaplesali su i profesori te bivši učenici koji su nam se rado pridružili. Zabave nije nedostajalo. Uz odličnu glazbu i besplatne sokove svi su uživali pa je i vrijeme brzo prošlo. Ples je, kao i svaki do sad, imao humanitarni karakter. Novac koji se sakupio, volonterska skupina i njihova voditeljica profesorica Marinić, pretvorili su u divne poklone koji su za Božić razveselili dječja lica u *Dječjem domu Savica Šanci*. Da bi naši roditelji zajedno s ravnateljem bili na miru, čuvali su nas zaštитari koji su stajali ispred ulaznih vrata. Dobra zabava privela se kraju oko ponoći. Svake godine napredujemo u organizirajući brucošijade, zato: čuvajte glasnice za iduću, još bolju!

Nedostajalo nam je jedino zraka!

Cijela država zna da COOLTura rastura

Svima dobro nam poznat projekt COOLTura u PŠVP proslavio se na gradskoj i državnoj razini Smotre. Radionice koje su se u našoj školi održavale jednom mjesечно prikupljene su kao jedna cjelina i predstavljene kao izvrstan primjer provedbe građanskoga odgoja

Piše: Ema Gaura, 4.s

Od mnoštva dobrovoljaca i moderatora koji su sudjelovali pri organiziranju svake radionice, četvero učenika bilo je počašćeno predstaviti našu COOLTuru. Pod vodstvom profesorice Ane Kadović, mjesec dana prije gradskoga natjecanja, Karla Klemenčić (4.n), Karla Gašparić (4.d), Leonardo Bošnjak (4.e) i Ema Gaura (4.s) počeli su se pripremati i osmišljavati kako tako raznovrstan projekt predstaviti kao jednu cjelinu. Predstaviti samu bit projekta i cilj projekta na četiri velika plakata i usmenom prezentacijom od 14 minuta nije bilo lako. Materijala je uvijek bilo previše...

Od previše rada lako se poludi

Svakodnevni sastanci naše male skupine i vrijedan rad, uz redovitu zalihu hrane da bi nam se podigla izgubljena razina šećera nakon sati i sati mukotrpnoga rada, na kraju su se pokazali uspješnima. Naše mnogobrojne ideje i prijedloge profesorica je lijepo zapakirala i uobličila u završnu verziju projektnoga portfolio. Na gradskoj smotri projekata 27. ožujka 2015. u OŠ Josipa Račića predstavili smo naš projekt. Obrazložili smo problem koji smo uočili kod mladih: učenici bi se rado kulturno uzdizali, ali im je ta kultura često nedostupna, iz finansijskih ili nekih drugih razloga. Ponudili smo moguća rješenja: kulturu ćemo dovesti u našu školu i dokazati da kultura nije nešto arhaično i dosadno, već da može biti itekako cool. Na kraju smo predstavili konačno rješenje problema – naš projekt i njegove rezultate: stotine učenika na gotovo svakoj radionicici!

Predstavljanje projekta široj javnosti

Na okruglom stolu koji se održao za vrijeme ručka već se šuškalo po kuloarima da Prelogovska COOLTura stvarno rastural. Držali smo palčeve i nismo se prevarili. Poziv za državnu smotru stigao je ubrzo, ali smo ovoga puta pripreme sveli na minimum, a zajedničko klopanje na maksimum.

Ponosno predstavismo projekt

Potpuno neopterećeni, raspoloženi i opušteni, 23. svibnja 2015. godine krenusmo prema *Gornjogradskoj gimnaziji* u Zagrebu gdje se održavala državna razina smotre projekata. Nakon, skromno napomenuvši, još boljeg izlaganja i divnoga ručka te brojnih pohvala našega projekta, čak i one koju je izrekla viša savjetnica Agencije za odgoj i obrazovanje, završila je naša natjecateljska avantura. Iako smo se u školi uvjerili da *COOLTura rastura*, sudjelovanjem na smotri projekata mnoge škole, učenici, nastavnici i djelatnici uvjerili su se u isto te smo još jednom potvrdili da *Prelog* zna što radi!

Zasluženi odmor od COOLTure, ali nikada od kulture

Mislila sam da će me ravnatelj smijeniti!

Dora Cesarec, učenica 3.c razreda Prirodoslovne škole Vladimira Preloga, ponosna je dobitnica nagrade *Luka Ritz - nasilje nije hrabrost za 2015.* godinu nakon jednoglasne odluke povjerenstva Gradske skupštine. Bio je to povod ovom razgovoru

Piše: Karolina Đenadija, 3.c

Za početak, od srca ti čestitam na osvojenoj nagradi. Dodjeljena ti je zbog svih plemenitih djela koja si učinila. Moram te pitati: kako si se osjećala kada si saznala da si ju osvojila?

Hvala ti na čestitci! Kako sam se osjećala? Pa, iskreno, nisam vjerovala. I ne, nije ono uobičajeno, *ajme, ne mogu vjerovati da sam osvojila nagradu*, već sam saznala za nju na internetu i nisam htjela vjerovati dok ne dobijem službenu potvrdu (koju sam dobila nekoliko

Osmijeh ne košta ništa, a djeluje čudesno

sati kasnije od Gradske skupštine Grada Zagreba). I, naravno, bila sam jako sretna i počašćena što sam ju upravo ja osvojila.

Što za tebe znači ova nagrada?

Pokazuje mi da postoje ljudi koji cijene požrtvovnost, trud i rad, dobru volju pojedinca koji ne djeluju sebično, već u korist drugih ljudi i cjelokupne zajednice kojoj je pomoći potrebna. Još mi je veće zadovoljstvo kada dolazi od ravnatelja Luke Ritza koji su i sami dokaz požrtvovnosti i snage jer su odlučili svakodnevno proživljavati tu tragediju otvaranjem savjetovnika protiv nasilja djece i mladih.

Odlična si učenica, treniraš... Vrlo si aktivna u volonterskom klubu naše škole, ali i u širem volontiranju. Kako sve to uspijevaš?

Ma tko kaže da sve uspijevam?! Haha. Vjerujem da je ključ svega dobra organizacija i poznavanje vlastitih sposobnosti i mogućnosti. Takoder, postavljanje prioriteta i držanje tih istih.

Tko te uopće nominirao i koje su ti misli prolazile glavom kada su ti rekli za to?

Ideju za nominaciju dobio je naš ravnatelj, Zlatko Stić, ali način na koji mi je to prenio bio je jako zanimljiv. Naime, došao je na sastanak volonterke i pitao zašto sam baš ja predsjednica kluba. Volonterke su nabrajale: *Dobra, draga, sposobna, marljiva*, a ravnatelj je samo rekao: *To nije dovoljno*. Naravno, ja sam se prestrašila i mislila sam da me želi smijeniti s mjesto predsjednice, ali onda je uslijedilo ravnateljevo objašnjenje: *Pa kad je tako dobra, zašto ju ne biste nominirali za nagradu Luke Ritza?* U tom mi je trenu pao kamen sa srca i zasuzile su mi oči od sreće i moje uobičajene pretjerane emotivnosti, haha.

Ljubavi vam neće manjkati

Da, naš se ravnatelj baš voli šaliti, ali moramo priznati da ovo zasigurno nije bilo ugodno. Znamo da si inače vrlo skromna

osoba pa zato moram pitati - jesli li mislila da imaš priliku osvojiti tu nagradu?

Nisam mislila da će nagrada biti dodjeljena baš meni, već osobama koje direktno zaustavljaju nasilje. Ipak, moram priznati, potajno sam se nadala.

Smatraš li da u našem društvu ima premalo onih koji se zalažu za dobro?

Nažalost, da. Problem je što društvo ne potiče, ne priznaje kao ni ne hvali dobra djela. Isto tako, mediji su usredotočeni samo na loše vijesti, zanemarujući mnoge ljude i njihova djela kojima pokušavaju promjeniti i poboljšati svijet.

Zato mi obrađujemo baš ovu temu! Smijemo li znati što planiraš učiniti s nagradom?

Ne znam još točno, ali dio će zasigurno ići u humanitarne svrhe, pa tako i za naš volonterski klub.

Roditelji su ponosni na mene, a ja sam ponosna na njih

Mogli smo i prepostaviti. Prekrasno! A što kažu ponosni roditelji i ostatak obitelji?

Pa svi su prvenstveno to - ponosni. I, naravno, jako sretni i imaju potrebu pohvaliti se svim prijateljima i poznanicima... S druge strane, ja sam ponosna na njih jer su mi uvijek velika podrška i pomoći u svemu što radim.

I za kraj, imaš li neku poruku ili savjet za druge kako da šire toleranciju, mir i empatiju te da, baš poput tebe, budu uzor drugima?

Prvenstveno, savjet je da poštujete sve ljudе. Različiti smo, s drugačijim mišljenjima i stavovima, ali svi imamo jednaka prava na njih. A što se volontiranja tiče, probajte! Izdvojite nekoliko sati za pomoći drugima jer stvarno nemate što izgubiti. Tko zna, možda se baš zaljubite u određena mesta i ljudi i odlučite im se vraćati svaki put kad vam se ukaže prilika.

Mnogo ti hvala na razgovoru. Vjerujem da će ova nagrada potaknuti mnoge učenike naše škole da se i sami okušaju u volontiranju. Ne zaboravimo: uloženo se uvijek višestruko vraća - ljubavi vam sigurno neće manjkati!

Samo jedan zagrljavaj može promjeniti svijet

DODJELA NAGRADE LUKA RITZ

Nasilje ne smijemo percipirati kao hrabrost

Ova prestižna i hvalevrijedna nagrada *Luka Ritz - Nasilje nije hrabrost* dodjeljuje se već šestu godinu zaredom jednom učeniku osnovne škole i jednom učeniku srednje škole. Nagrada je uvelike doprinijela tolerantnosti društva i afirmaciji ljudskih prava

Piše: Karolina Đenadija, 3.c

Cilj je nagrade potaknuti i proširiti toleranciju u društvu, suzbiti vršnjačko nasilje, osvijestiti mlade i uključiti ih u borbu protiv nasilja, potaknuti i promovirati uzore te pozitivno ponašanje. Ona se dodjeljuje u spomen na smrtno stradalog Luku Ritzu koji je preminuo od posljedica teških ozljeda zadobivenih fizičkim nasiljem skupine maloljetnika. Vraćajući se kući iz subotnjeg izlaska u kasnovečernjim satima, na Mostu slobode, Luku i njegova prijatelja presrela je skupina napadača. Uslijedio je težak fizički okršaj u kojem je Luka zadobio kobne ozljede. Nekoliko dana kasnije, 12. lipnja 2008. godine, Luka Ritz izgubio je borbu sa životom i to u dobi od samo osamnaest godina. Njegova je smrt snažno odjeknula u cijeloj državi te potaknula niz gorljivih akcija, mirnih prosvjeda i manifestacija u njegovu čast. Postao je simbolom borbe protiv uličnog nasilja. Dodjela nagrada za škole i društvo bez nasilja u kojem je tolerancija jedino prihvatljivo rješenje započela je 2009. godine, a 2010. Lukini su roditelji, Reno i Suzana Ritz, otvorili savjetovalište protiv nasilja djece i mladih, *Savjetovalište Luka Ritz*, koje radi i danas te pruža stručnu pomoć osobama izloženima nasilju i zlostavljanju.

Potiču solidarnost, pravednost, volontiranje, toleranciju te humanost

Ovogodišnji su dobitnici *Nagrada Ljubica Marinčić*, učenica osmoga razreda Osnovne škole Grigora Viteza, i dobro nam poznata

Ljubica Marinčić i Dora Cesarec, dobitnice nagrade

Dora Cesarec, učenica trećega razreda naše škole. Dora je nagradu zaslužila na temelju nebrojenih dobrih djela, a samo neka od njih su veliko zaloganje i izuzetan doprinos volonterizmom osobama kojima je potrebna pomoć te sudjelovanje u mnogobrojnim humanitarnim akcijama, od kojih valja spomenuti *Ruka za šapicu* - udruženje za nezbrinute životinje, sakupljanje potrepština za djecu i štićenice *Kuće ljubavi „Savica Šanci“*, dobrovorni sajam udruge *Korablj*, *Humanitarni turnir u beli* u našoj školi te skupljanje sredstava za *Osnovnu školu Antuna i Stjepana Radica* u Gunji. Redoviti je volonter u župi Svetе Obitelji, sudjelovala je u realizacijama pojekata *Plavoga telefona* te često posjećuje *Centar za odgoj i obrazovanje* te *Centar za*

Lijepo je dobiti priznanje

slijepu i slabovidnu osobu „Vinko Bek“. No, Dori ovo nije prva nagrada humanitarnog karaktera. Volunterski centar Zagreb 2014. godine, povodom *Međunarodnog dana volontera* 5. prosinca, dodijelio joj je nagradu *VIV-Very Important Volunteer* za značajan doprinos volonterskoj zajednici, kao i razvoju volontеризма u odgojno-obrazovnim ustanovama. Mnoge osobe oko sebe potaknula je na solidarnost, pravednost, volontiranje, toleranciju te humanost u svakom pogledu. Poslužila je kao primjer prave srdaćnosti i pozitive na koje se svi možemo ugledati!

Naravno da smo bili znatiželjni kako je ona sve to doživjela pa smo ju zamolili za kratak intervju na koji je pristala bez mnogo nagovaranja. Pročitajte ga na nadolazećim stranicama *Labosa*.

Međunarodni dan tolerancije za najtolerantnije

Uručenje nagrade održalo se 16. studenoga u prostorijama gradske skupštine Grada Zagreba, simbolično na međunarodni dan tolerancije. Prisustvovali su mnogi političari, među kojima neizostavni gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić, novinari i televizije, obitelji i prijatelji dobitnika nagrada te drugi uglednici i predstavnici raznih udruga. Ceremonija je započela petnaestak minuta nakon

predviđenog i zakazanog roka u 11 sati zbog kašnjenja zaposlenog gradonačelnika Bandića. Uslijedila je minuta šutnje u spomen na žrtve stradale u bombaškim napadima u Parizu koji su se dogodili svega dva dana ranije, 14. studenoga, i potresli svijet. Dan tolerancije tako je pridobio još veću važnost jer je ukazivao na upravo ono što diljem svijeta nedostaje – uvažavanje različitosti. Sličnim riječima započeo je i svoj govor predsjednik zagrebačke Gradske skupštine Darinko Kosor koji je javno izrazio sučut svim obiteljima poginulih i unesrećenih te je nadodao kako je ostao zgrožen tim krvavim događajem i uopće nasiljem širom svijeta. Napomenuo je i kako nikada ne bismo trebali zaboraviti na važnost i nužnost tolerancije spomenuvši Luku Ritza kao predstavnika svih mladih ljudi kojima su se dogodile ili kojima se mogu dogoditi slične tragedije.

Ovi mlađi ljudi svima nam trebaju biti uzor

Šklijcanje fotografskih aparata utrostručilo se kada je mjesto za glasnogovorničkim stolom Kosor prepustio gradonačelniku grada Zagreba Milenu Bandiću. U svojem je govoru istaknuo od kolike su zapravo važnosti svi mlađi ljudi koji su dobili ovu nagradu, ali i oni koji svakodnevno čine dobra djela jednake vrijednosti i značaja, a ostaju neprimenjenci. Uzakao je i na pravi put na kojem bismo svojim načinom i stavom trebali uklanjati sve znakove mržnje, predrasuda i netolerancije te uvažavati druge i drugačije. Posebnu je važnost pridodao snazi i hrabrosti roditeljima Luke Ritza koji sinovu smrt moraju proživljavati iz godine u godinu. Govor je završio u klasičnom stilu poručivši da je Zagreb jedan od najsigurnijih gradova Europe te da bismo svi mi zajedno trebali raditi na tome da to tako i ostane.

Neka i vaša životna priča ima humanitarni predznak

Uslijedilo je obrazloženje o dobivanju nagrada. Svi smo se priloženim dokaznim materijalom o humanitarnim postignućima dobitnika osvjeđali u pravovažnost i neupitnost jednoglasne odluke skupštine. Nagradu, koja se sastoji od skulpture, posebnog priznanja u obliku povelje te jednogodišnje novčane stipendije, djevojkama je uručio Milan Bandić, a rukovanje, srdačne čestitke i fotografije izmijenile su i s Darinkom Kosorom, roditeljima pokojnog Ritza, Suzanom i Renom, te vlastitim obiteljima i prijateljima. Posebno se priznanje također dodijelilo i školi koju pohađa nagrađeni učenik.

Na kraju možemo samo uputiti iskrene čestitke humanitarki Dori Čiji se rad, trud, uložena energija i veliko srce prepoznalo na vrijeme i nagradilo dostoјnom nagradom u materijalnom obliku, ali i onom mnogo vrjednjem, nematerijalnom – velikodušnom osmijehu na licima svih kojima je pomogla te beskrajna zahvalnost i posebno mjesto u njihovim srcima. Nadamo se da će ovakvih lijepih priča svakoga dana biti sve više.

Najblizi su nam uvijek najveća podrška

Inino on-line natjecanje Junior Freshhh

Piše: Robert Biškupić, 3.g

Ina Junior Freshhh natjecanje i ove je godine privuklo brojne učenike naše škole. Pitana su bila iz područja biologije, matematike, kemije, fizike i geografije. Naš je razred ove godine prijavio razrednik Vladimir Bertol. Zahvaljujemo svim profesorima koju su nam pomogli na natjecanju, a to su: V. Bertol, P. Peran, J. Delić, I. Benić, V. Pamuković, S. Žužek, Ž. Krstanac, N. Lugaric i J. Krzna. Ove smo godine završili na 17. mjestu od 227 skupina iz cijele Hrvatske koje su se natjecale, s 883 boda od mogućih 1100. Nadamo se još boljem rezultatu sljedeće godine. Pozivamo i vas da nam se nagodinu priključite te odmjerite snage s nama. Da biste stekli dojam o kakvom je natjecanju riječ, moždane vijuge upregnite zadatkom odabranim samo za vas!

Sherlock Holmes uz pomoć dr. Watsona kemijskim eksperimentima pokušava odrediti okolnosti jednog ubojstva.

Dragi Watson! Ako sam prema ovome sigurno znao o kojem je ostrom zrak, onda zasigurno i vi nashodjete na što mjestu?

Zanimljivi korakni strovi. Zato sam za jedan dio dobio stopnju natječiva-fizikalika s faktorom s vremenom od 1, a zatim sam dobiveni takav rezultat s 5 min? 30% manje vodikovim peroksidom i uslijed toga sam opazio ostvarenje plina. Zato sam zavrsio kalibrirajući metar i trebao se voditi u kiselom faktoru? Sada je potrebno je... Sada kiseline potrebne je...

Dr. Watson! Molim Vas za pomoc u traženju količine otrivenog krvi u žrtvi, ako sam dobio 1 i uspjeha krov, od čega sam potpuno upotpunjeno za kvalitetnoj i judu za kolikostko ispitivanje te ako upremno u oči je količina krvi u živjelskom organizmu 5 i?

Virtualno natjecanje u plesu

Naša je plesna skupina, drugu godinu zaredom, u ožujku 2015. sudjelovala u projektu *Hrvatskog školskog sportskog saveza Školski plesni virtualni show*. Pod vještrom redateljskom palicom našega Luke Hrvatića, učenika 4.j razreda, još jedna snimka pridružila se virtualnim plesnim uspjesima naše škole. Iako ove godine nisu osvojili prvo mjesto u kategoriji najpopularnije skupine, naši su plesači uživali u prekrasnom proljetnom danu još jednom uvjerivši sebe – a i druge – da je ples sam za sebe najbolja nagrada: uvijek i svugdje! A ako želite i sami provjeriti kako je to sve izgledalo, klikom na link zaplešite i vi, ako ništa, a onda barem virtualno:

<https://www.youtube.com/watch?v=C0525s9FN0A&hd=1>

Zaplešite s nama - makar samo virtualno!

Kemičaru povijest, a kritičaru kritika

Osim u prirodoslovju, Prelog zauzima važna mesta i u društvenim znanostima. Zapravo, samo društveno zvuči prejednostavno jer kakav bi to prelogovac napisao samostalni istraživački rad iz povijesti bez kemije ili biologije? Opisat ćemo vam kako smo interdisciplinarno obuhvatili uzgajanje bakterija na hranjivoj podlozi i padeže u latinskom jeziku

Piše: Kaja Barić, 3.s

Štrebanje je dosadno, a takvo znanje, faktografsko, uglavnom i jest traženo na školskim natjecanjima. Međutim, postoji jedna bolja vrsta natjecanja, a to je samostalni istraživački rad. Cilj je takva rada postaviti učenicima zadatku da uz mentorovu pomoć pronađu i pitanje i odgovor. Zahtjeva razmišljanje, kolegijalnost ili potpunu samostalnost i uči nas prikupljati validne podatke.

Vrlo draga kolegica Antonia Ivić, profesorica Ana Kadović i ja zaputile smo se u Hrvatski državni arhiv krajem 2014. godine, malo prije zimskih praznika. Obilazeći arhiv, najviše nas je fascinirao laboratorij za restauraciju. Radnici su iščitavali jedva vidljive tekstove s pisanih izvora u bijelim kutama, rukavicama i uz pomoć svjetla u stolu. Na stolu se nalazio dodatni pribor i, da bismo ga bolje proučile i okušale se u radu s povijesnim izvorima, došle smo na ideju samostalnog istraživačkog rada. Tako smo sjele s profesoricom i proučavale ponuđene dokumente.

Latinski u ustima, jed u srcu, doručak u želucu

Odlučile smo raditi s dokumentom koji ima uvodni dio napisan na latinskom jeziku. Napisan je tintom koja se izrađivala na našim prostorima, a radi se o istražnom zapisu o vještici iz Dobroga Zdenca. Dobile smo prijepis bez prijevoda hrvatskoga i latinskoga iz 18. stoljeća, rječnike, kave, čajeve i zadubile se u prijevod. Zimski su

Latinski izvornik

praznici, a mi se u osam ujutro mučimo s jedva čitljivim hrvatskim jezikom. Što znači szproti, primjerice? S obzirom na to da mnogo riječi nema u rječnicima, većinu smo sadržaja pokušavale shvatiti iz konteksta. Latinski je preveden uz pomoć profesorce Kadović i naših odlično sačuvanih udžbenika Orbis Romanus.

Ono čemu smo se najviše veselile bila je kemijska analiza u laboratoriju. Zato smo brzo nakon škole, isle do arhiva, obukle kute i za početak mjerile pH vrijednosti papira i tinte, uzimale briš s raznih mesta izvornog dokumenta i nanosile ga na agar. Rezultati su nam slomili srce. Na agaru se nije razvilo apsolutno ništa, bio je čišći od političareve savjesti. Barem smo rukovale profesionalnim priborom i šetkale inače nedostupnim dijelovima arhiva i pozdravljale sve smješkom. Kao da smo oduvijek tamo radile – na što se ne bismo požalile.

Molim te, molim te, agaru, pokaži nam nešto

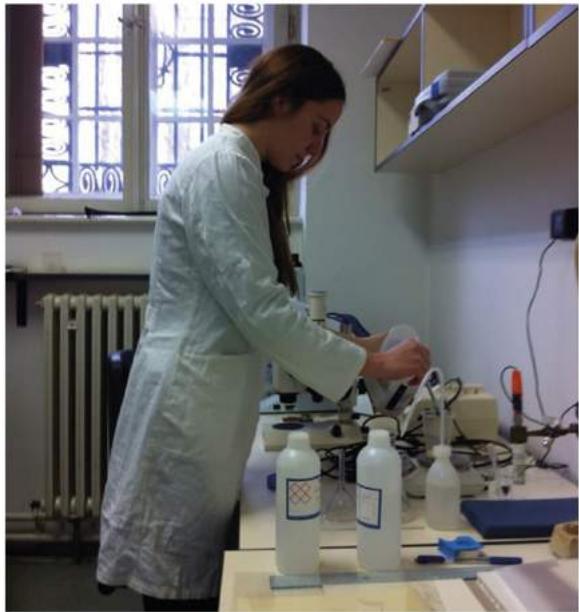
Veni, vidi, vici

Došao je i naš trenutak: 6. ožujka u X. gimnaziji „Ivan Supek“, Klaićeva 7. Naš rad nalazio se prvi na popisu i sigurno je utjerao strah u kosti svojim vrlo komplikiranim, latinskim nazivom *Inquisitio contra Margarethem Vlahović in facta magiae – pristup i analiza primarnog povijesnog izvora*. Objema nam je to bilo prvo županijsko natjecanje iz povijesti! Prezentacija je započela predstavljanjem ideje, kratkim opisom procedure te završila zaključkom o nužnosti analiza povijesnih izvora. Svi naši postupci nalazili su se i na plakatu koji smo popunjavale papiricima i kvačicama tijekom prezentacije. Usljedio je topli pljesak i pozitivne kritike komisije unatoč mom *lapsusu lingue* u dijelu o šiškaricama i plodovima hrasta Medunca. Progoni me do dana današnjeg. Nakon ručka objavljeni su rezultati natjecanja. S nama na državno natjecanje isle su dvije učenice iz Gimnazije Sesvete sa svojim radom o mesnoj industriji *Sljeme*. Unatoč, prema mom skromnom mišljenju, nedostatku materijalnih dokaza o dotičnoj industriji, djevojke su odlično prezentirale svoj rad i zaslужile svaku pohvalu komisije.

Osnvrula bih se i na rad konkurenje iz Opće privatne gimnazije *Povijesni aspekt zagrebačkih kavava kao institucionaliziranih kulturnih*

fenomena u izumiranju. Učenica se žalila, rekla bih da je to djelo mentora kao i cijeli rad, na broj nama dodijeljenih bodova, a sama je napravila nekoliko pogrešaka u izradi i prezentaciji svoga rada: u pismenom je radu prekoračila granicu u ispisanim stranicama i vrijeme prezentiranja. Zvuči li naslov kao da je izšao iz uma srednjoškolske učenice, a tek privatne gimnazije? Prezentacija je trajala i trajala, a učenica je govorila brzinom svjetlosti da bi sve stigla ispričati, koristila očito joj nepoznate izraze i moguće je zaključiti da rad jednostavno nije bio njezino djelo i da je plaćen kao i školovanje.

Već na županijskoj razini natjecanja susrele smo se s toksičnim ljudima koji su se iz pogrešnih razloga prijavili na komplikiraniju vrstu natjecanja.

Prionule smo na posao

Stvarno su vas pustili u arhiv?

Svi ti prijevodi, prezentiranja drugim razredima, analize u laboratoriju i samo županijsko natjecanje, zadovoljili su očekivanja i dodatno nas zbljžili. Vrhunac našega iskustva bio je odlazak na državno natjecanje u Šibenik od 13. do 15. travnja 2015. Ne znam koliko je potrebno opisivati Šibenik: mislim da je većina obišla grad koji je ukratko pun povijesti i s razlogom domaćin takvom natjecanju. Otvorene na kojem su učenici, profesori, ministri, sve Službene osobe koje su držale, da bar kratki, govor kako je Šibenik vrhunac našega postojanja i kako je lijepo imati sve nas, nisu mogli jednostavnije to reći nego zadržavanjem nekoliko sati, koreografijama i glazbenim izvedbama. Otvorene i podjela školskih časopisa podsjetili su me na Prelog i kako je u stvari pohvalno biti angažiran i posvećen kvalitetnom predstavljanju svog malog, kulturnog mesta.

Spremne za izlaganje

Ovoga puta prezentiranje rada prošlo je lakše i samouvjerjenije nego ikada prije. Tamo smo bile najmlađe jer svi četvrtiši idu na natjecanja tek kad im trebaju bodovi za fakultet. Uistinu smo bile zadovoljne sve dok komisija nije napala svojim primitivnim bodovanjem. Razlika u bodovima s državnog i županijskog natjecanja iznosila je otprilike više od 50 bodova. Da je razlika u bodovima bila manja i za tude radove bile bismo barem treće. Ali zašto je toliko razlika? Iskreno i otvoreno sa stopostotnom sigurnošću...zato što naš rad komisija nije ni pročitala. Po samome naslovu mogli ste zaključiti da nas je najviše šokiralo pitanje *Stvarno su vas pustili u arhiv?* ili *Nije jasno ovo...* nije jasno ovo. OVO predstavlja temelj i cilj našega rada koji su svi dosad shvatili s lakoćom. OVO piše u radu skoro na svakoj stranici, nalazi se na plakatu i spomenuto je u prezentaciji. OVO kaže da želimo predstaviti moderniju analizu izvora zato što smo primjetile da postoje velike razlike u raznim povijesnim pomoćnim znanostima i disciplinama, ali svejedno su postavili jedno njima neizbjegljivo pitanje *kako tu piše jedno, a tu drugo?* Također su nas pokušali uvjeriti da ne znamo razliku između sekundarnog i primarnog izvora dok u naslovu rada stoji *prijevod i analiza primarnog povijesnog izvora.* Iz rečenice *koristile smo prijevod Ivana K. Tkaličića, a prijevod je ostao na nama* svaki bi normalan čovjek shvatio da tekst nije preveden, nego postoji prijevod radi lakšega čitanja. Nisu prebrojali fusnote, ne sjećam se je li u pitanju bio nedostatak fusnota, ali smo se držale pravila i pokušavale dokazati da su u krivu jer je broj ispravan. Priznajemo da su i drugi radovi bili pokazatelji truda i interesantni, ali kakvog truda? Većinom su se radovi zasnivali na prikupljanju već postojećih podataka, tako da je njihov PRIMARNI izvor bio Google. Gdje je taj napred u nečemu što prosječna osoba s dostupnim internetom može otkriti? Zašto je u ovoj državi tako negativno tretiran drugačiji aspekt, drugačija ideja ili bilo što drugačije i što ne ide po šabloni? Zašto se boje, ili su nezainteresirani za, promjene? Dok pišem članak vraća mi se ta gorčina koju sam osjećala ispred komisije kada su nam obrazložili podjelu bodova. Prihvatile bismo konstruktivnu kritiku, ali s obzirom na to da su bili nesposobni za to i apsolutno se osramotili, ne prihvaćam takav poredek i obrazloženja. Ne tražim prvo mjesto, maksimalan broj bodova, maloumnno oduševljenje kao da smo im predstavili odgovore na sva pitanja, nego – ako nisu zadovoljni nečime, želim znati ZAŠTO! Kritizirati nešto s čime nisi upoznat i iz glupih razloga zakinuti nečiji rad za bodove i mjesto potpuno je neprofesionalno i nepošteno. Ako nisu sposobni pročitati određen broj radova, poslušati prezentacije i kritički se postaviti, onda ne zasljužuju svoje mjesto u komisiji, isto kao što student s tri godine fakulteta medicine i svim CD-ima serije Dr. House ne zaslužuje kirurški nož u ruci ispred nečje voljene osobe.

Još nelogičnosti na državnoj razini

Obratit ćemo vašu pozornost na još jedan primjer specifičnosti hrvatskoga mentaliteta. Na drugom je mjestu rad *Ostavljeni u tišini: žrtve, progonitelji, promatrači i spasitelji u holokaustu bjelovarskih Židova.* Apsolutno se slažemo da je prezentacija bila vrhunski uvježbana, djevojke su znale o čemu govor i izrazi lica bili su im savršeno odgumljeni. Međutim, igrale su na kartu osjetljive teme koju je teško kritizirati i nije pošteno prema drugima koji su igrali na kartu znanja i neprovlačenja.

Na šestom mjestu, ispred nas iz nepostojećih razloga, bio je rad *U potrazi za izgubljenim samostanom.* Ukratko, dvije su se učenice fotografirale pored brda i rekле da prepostavljaju da se tu nalazi taj samostan, ali ga je zatrpan humus. Tako smo mi mogle reći da na temelju nepostojećih dokaza prepostavljamo da je optuženik iz našeg dokumenta zapravo jednorog. Priznajemo da je to bio jedini rad pored našeg koji je, uz dodatak fikcije, doduše, sadržavao istraživanje.

Mi ne idemo naprijed, već se zadržavamo u prošlosti, oplakujemo događaje koji bi trebali biti iza nas, ali poštovani. Trud se ne cijeni, već osudujemo po izgledu i pretpostavkama kakav je tko i sviđa li nam se na prvi pogled. Ovo je bila kritika kritičaru i nadam se da ćemo, ako odlučimo ponovnoći na natjecanje, barem primiti konstruktivne kritike da bismo napredovali, a ne godinu dana kasnije pisati članak s gorčinom u srcu i hrpmom neizrečenih misli.

LiDraNo 2015.

Okrugli stolovi učinili su nas vitezovima

Jedno od načela smotre LiDraNo jest *sloboda stvaralaštva učenika i družine* koje podrazumijeva dobrovoljno sudjelovanje i osobno stvaralačko izražavanje. To su tri izazova s kojima smo se suočili pripremajući se za školsku, pa tako i svaku sljedeću razinu smotre LiDraNo

Piše: Eugenija Prša, 4.e

Glumatalo se već u autobusu

Prije školske razine novinari su svoja jutra i poslijepodneva, drugim riječima, cijele svoje dane provodili u knjižnici na rubu stolaca i živaca, očju *upijenih* u svoje radove; glumci su glumatali, mijenjali tekst, čupali kose... U četvrtak, 15. siječnja, školsku razinu smotre obilježilo je znojenje dlanova. Pripremilo ju je i vodilo školsko povjerenstvo koje je imenovao ravnatelj. Rezultate smo primili s dozom *živčanoće* jer prolaz na školskoj razini znači *ulaznicu* za daljnje putovanje. Oni koji su je dobili imali su priliku predstaviti se na općinskoj razini Smotre koja je održana u Trećoj gimnaziji. Kao i prošle godine, susreli smo se s još mnogim mlađim književnim i novinarskim (u Kušanovoj 52) te dramskim (u kazalištu Dubrava) nadama Grada Zagreba. Gospodin Martin Oršolić, ravnatelj spomenute gimnazije, podijelio je s nama svoje mišljenje o smotrama poput LiDraNa. Osvojio je našu pozornost i poštovanje rekavši da sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima puno više obogaćuje životno iskustvo od bilo koje nastavne jedinice, naglasivši da time nije mislio da nastavu treba shvaćati olako. Bodrio nas je da se nastavimo baviti takvim aktivnostima do kraja srednjoškolskog obrazovanja, pa i nakon njegova završetka. Bilo je lako prihvati oštре kritike ili velike pohvale za stvaralaštvo nakon inspirativnog govora.

I ravnatelj nas je počastio svojim dolaskom

Naša škola – ponovno domaćin Županijske smotre

Naša je škola od 2. do 6. veljače bila domaćin Županijske smotre LiDraNo za učenike srednjih škola Grada Zagreba. Sudjelovalo je 250 učenika i 120 profesora. Smotra se održavala u Satiričkom kazalištu Kerempuh (samostalni scenski nastupi), Sceni Vidra (skupni scenski nastupi), Hrvatskom školskom muzeju (izložba školskih listova) i Prirodoslovnoj školi Vladimira Preloga (literarno, novinarsko i radijsko stvaralaštvo). Smotra literarnih radova utaborila se u školskoj knjižnici, a smotra školskih listova i novinarskih radova vodila je svoju bitku u velikoj dvorani na istom katu. Radijske emisije odjekivale su iz zloglasne D-24 u kojoj se sada nisu znojili profesorori na stručnim ispitima, već autori. Atmosfera u knjižnici ubrzao je postala užarena pri detaljnom, s nemogućnošću svladavanja subjektivnosti, procjenjivanju radova. S druge strane, u velikoj dvorani, raspravljalo se o velikom broju novinarskih radova i časopisa. Znalo je doći do zle krvi zbog razilaženja mišljenja žirija i samoga autora u subjektivnom procjenjivanju i doživljaju rada. Prije svega, LiDraNo je smotra koja funkcionira upravo zbog subjektivnog pristupa uz, naravno, neke formalnosti koje moraju biti ispunjene. Tako koncipirano natjecanje treba prihvati kako jest jer u suprotnom ne bi imalo smisla. Nakon što su nam bili predloženi na sljedeću, Državnu razinu Smotre, radovi su se znojili u rukama još jednog žirija prije konačnog poziva u Šibenik.

Državna razina – ispunjenje sna svakog lidranovca

Samo najbolji od najboljih pozvani su da se predstave na okruglim stolovima državne smotre LiDraNo 2015. održane u hotelu Solaris blizu Šibenika. Dvadeset i petog ožujka započeo je raj za kreativce i trajao je sljedeća tri dana. Prednost okupljanja svih sudionika na jednom mjestu jest lakša komunikacija i unaprjeđivanje socijalnih vještina. Jedini nedostatak koji uočavamo svake godine zasigurno je prevelik broj istovremenih događaja. Svi smo mi tamo vrlo značajljeni i željni vidjeti sve, a zapravo jedva da stignemo biti na okruglom stolu radova zbog kojih smo i doputovali, osobito ako se predstavljamo u više različitih kategorija! Kaos nastane već na samome početku kada odlaze učenici osnovnih škola: razmjestaj po sobama čekali smo dovoljno dugo da odrijemamo u predvorju. Nakon smještaja proučili smo raspored i redoslijed događaja. Uslijedilo je razgledavanje ogromnog kompleksa hotela Solaris koji se sastoji od više zgrada. Premda je natjecateljski duh ostao sjediti u Zagrebu, željeli smo čuti i vidjeti ima li boljih od nas. Na našem su nas putovanju pratili mentor: profesorice Goranka Lazić (skupni i samostalni scenski nastup), Henrieta Barbarić (novinarsko stvaralaštvo i školski list) i Vlatka Špirić (literarno stvaralaštvo). Bile su nam podrška i prije početka našeg putovanja, uvijek se bile tu negdje ako bi naš proces stvaralaštva zapao u nekim kutevima. Opuštena (dalmatinska) atmosfera, udoban hotel, pokusi, prekrasni pogledi i ugodno društvo ispunili su prvi dan raja za kreativce. Raj za kreativce uspoređno je bio i priznanje: priznanje vrijednosti rada, isplativosti truda, neprospavanih noći i porasta dioptrije od *buljenja* u monitore. Silno uzbudjenje rezultiralo je time da smo pomalo nenaslovani i uzbudeni dočekali kritike i pohvale sljedećega dana, kao i *neočekivani* (samo potajno željeni) posjet našega ravnatelja. Okrugli stolovi

Mjuziki za koji zna cijela Hrvatska

državnog natjecanja nisu samo komentiranja radova, to je i osvrt na autorov stil i njegov odnos s djelom. Voditelji su bili radoznali kako smo i zašto pisali o određenoj temi. Na okruglom stolu literarnih radova prisutne je ugodno iznenadilo predstavljanje Enesa Kiševića.

Zatvaranje obojano bojama Preloga

Umirovljeni glumac izrecitirao je jedan od njemu dragih radova s glumačkim zanosom koji je odavao veliko iskustvo i rezultirao ježenjem. Taj je doživljaj prekrasno zaokružila popodnevna radionica našega pisca kratkih priča, Zorana Ferića, na kojoj smo se svi okušali u gledanju kroz piščeve oči. U međuvremenu, u dvoranu Murter 1, privukla nas je ugodna atmosfera gdje su nas dočekali Lastan (čekanje cijelo djetinjstvo isplatilo se: to je Saša Drach!), član središnjeg odbora Borna Lulić i novinarka Snježana Marić. Dobili smo

osjećaj da se nisu razočarali u stvaralaštvo mladih novinarskih snaga. Uz našu snagu išao je i apetit koji je utažila vrlo ukusna večera kojom smo napunili baterije za probdijevanje noći. Posljednji dan dočekao nas je u punom sjaju: učenici zaista jesu zasjali punim sjajem, u unutrašnjosti dvorane Kornati, nakon svakog gromoglasnog pljeska koji je pratio izvedbe svečanog zatvaranja. Među njima bili su učenici dramske skupine PŠVP-a i novinarski rad naše učenice Martine Hleb. Članovi dramske skupine PŠVP-a koja je *oddramila* mjuzikl bili su: Elvis Djedović, Petra Starčević, Nikolina Kramarić, Dora Antoličić, Ivan Judaš, Borjan Cvrtila, Ivica Žugec, Andrej Drenski, Ena Beć i Josip Fernežir. U ostalim kategorijama LiDraNa sudjelovali su učenici naše škole: Eugenija Prša (školski časopis (u pratrji Eve Marković iz uredništva), samostalni novinarski i literarni rad) i Josip Kuman (samostalni scenski nastup). Svi mi imamo nešto slično: svi volimo kreativno se izražavati. Svaki bi autor drage volje govorio o svojem djelu i razlozima zbog kojih ga je napisao.

Članovi žirija – veliko vam hvala!

Pravoj sreći uzrok je zanimanje profesionalaca za vaše mišljenje. Tu sreću omogućili su nam zaista krasno organizirani okrugli stolovi LiDraNa na državnoj razini. Članovi za literarni izraz bili su: dr. sc. Vlasta Erdeljac, prof. Zoran Ferić, dipl. pravnik Dubravko Jelačić Bužimski, glumac Enes Kišević, nast. Zorica Kliničić, Miroslav Mićanović (član središnjega odbora) i mr. sc. Damir Miloš. Članovi za dramski izraz bili su: redatelj Romano Bogdan, glumac Luka Dragić, redateljica Stephanie Jamnický, redatelj Mario Kovač, dramaturginja Tanja Kirmajer, glumica Vlasta Ramljak, redateljica Snježana Samac, redateljica Kruna Tarle i Maja Zrnčić (članica središnjega odbora). Članovi za školske listove bili su: dipl. dizajner Marko Baus, dr. sc. Srećko Listeš i Anita Šojat (članica središnjega odbora). Svima od srca zahvaljujemo na podršci i korisnim savjetima! Ohrabreni i ponosni na svoje radove napustili smo raj za kreativce. Okrugli stolovi učinili su nas vitezovima.

Natpis čemo obnoviti 2016.!

PRELOG NA NATJECANJU EUROSCOLA

Najsjajnija zvjezdica Europske unije – Prelog

Euroscola je specifičan događaj u kojem sudjeluju učenici iz 28 europskih zemalja, a cilj je da iz prve ruke saznaju više o Europskom parlamentu. Dobili smo priliku postavljati pitanja, glasati te raspravljati o problemima i novim idejama na engleskome jeziku u mješovitim skupinama. To ne bi bilo moguće bez originalnoga sastava naših učenika koji su se na državnoj razini natjecanja kvalificirali za odlazak u Strasbourg

Piše: Kaja Barić, 3.s

Uz mentorstvo svestrane profesorice Ane Kadović, naši su učenici, Antun Dulibić (4.g), Petra Klarić (4.b), Josip Kuman (4.c), Borjan Cvrtila (4.d), Filip Pendić (4.b) i Klara Krizmanić (4.b), osvojili četvrto mjesto. Bili smo zadnja škola, istina, ali su učenici prvi put pristupili ovakvom typu natjecanja i imali svega nekoliko tjedana pripreme samo uz popis tema i dobru volju. Odabrani su, prema rječima profesorice Kadović, učenici koji su *marljivi na satu, dobro govore engleski jezik, a političke su ih teme jako zanimale*.

Zatim je na leđa profesorice Kadović pao težak zadatak: odabratи učenike koji će ići u Strasbourg i sudjelovati u projektu! Cilj je bio nagraditi učenike za uspjehe u volontiranju, školskim i sportskim natjecanjima, Coolturi i novinarstvu te stvoriti mješovitu skupinu učenika iz svih smjerova naše škole. Tako su svoje zaslужeno mjesto u parlamentu zauzeli: Mario Cvetković (4.a), Eugenija Prša (4.e), Leonardo Bošnjak (4.e), Pavel Breka (4.j), Karla Klemenčić (4.d), Leon Junker Đurić (4.s), Ema Gaura (4.s), Patricija Marelja (3.c), Dora Cesarec (3.c), Marko Hadina (3.e), Antonija Ivić (3.s), Ena Beć (3.s), Kaja Barić (3.s), Mia Stojak (2.b), Petra Bulat (2.d), Blanka Ivanović (2.d), Bruno Jaran (2.e), Tomislav Blagec (2.e) i, naravno, gore već navedena *originalna skupina*. Elitnu skupinu učenika pripremale su i pratile u Strasbourg profesorice Kadović i Raguž, a za organizaciju puta te koju *pinticu* pobrinuo se ravnatelj Zlatko Stić.

Podijelili smo se u skupine ovisno o temama i svaki tjedan smjestili u učionicu da bismo izlagali teme i raspravljali, sve na engleskome jeziku. Već nam nedostaju uvzici profesorice Kadović *English, please!* kad bismo malo skrenuli s teme, uživljeni u raspravi i s potrebotom za izlaganjem stajališta na svim mogućim jezicima, mašući rukama po zraku.

Belot nije pitanje, belot je odgovor

Dana 16. studenoga 2015., navečer, kada su završili treninzi i nastava, okupili smo se na školskom parkiralištu. Čim su provjereni svi dokumenti i prtljaga, uputili smo se prema Strasbourgu. Čekao nas je put od otprilike 14 sati koji smo proveli kartajući belot, jedući, gledajući filmove...

Prije svega, trebalo je razgledati barem dio grada bogata povijesna, zanimljivim pričama, legendama i predivnim građevinama. Najviše se osjeti duh gotike uklesan u arhitekturu katedrala enormnih proporcija. S obzirom na to da je grad blizu granice s Njemačkom, u povijesti je bio germaniziran, a utjecaj je očito u karakterističnoj arhitekturi: kućama s drvenim gredama s vanjske strane kao ukrasima. Vladala je pozitivna atmosfera, miris kuhanoga vina i užurbane gužve, detaljnoga pregledavanja svih štandova raznih sadržaja, od ručnih radova do najobičnijih kupovnih igrački i neodoljivih slastica.

Pobjeda i na europskoj razini

Slijedeći dan bio je, nadam se, najbolje iskustvo svima nama u životu. Ujutro smo se uredili, najeli, trčali promjeniti hlače s

kariranim uzorkom i napokon krenuli prema *Europskom parlamentu*. Procedura pred ulazak bila je začuđujuće brza i surova s obzirom na to o kakvoj je zgradi riječ; malo je reći da smo očekivali veći stupanj osiguranja. Krenuli smo u veliku dvoranu na prvi dio programa gdje smo slušali najviše o parlamentu i mogli postavljati pitanja. Osobno sam očekivala bolja pitanja od *Je li Schengen kriv za terorizam?* Naravno da nije; za to su krivi fundamentalisti. Svaka država imala je svoga predstavnika koji je trebao držati govor u trajanju od jedne minute i reći samo najvažnije o svojoj zemlji i školi. Za neke bismo rekli da su pretjerivali i drastično prekoračili jednu minutu. Taj kratki govor o posebnosti naše škole održao je Antun Dulibić. Nakon ručka ponovno smo se podijelili u mješovite skupine po temama koje su bile o migracijama, informiranju, budućnosti, ekologiji i raznim projektima. Izglasali smo dva predstavnika skupine koji su trebali biti različite nacionalnosti, a skupine su odabrale naše učenike koji su kratko predstavili glavnog predstavnika, temu i način rada. Bili su to Bruno Jaran, Borjan Cvrtila i Leon Junker Đurić. Ostali su nakon izlaganja glasali protiv ili za ideje koje su predstavljene. Prošli su svi prijedlozi osim jednoga koji je, ako smo dobro shvatili, a najvjerojatnije nismo, predlagao predmet u školama koji već postoji, vjerouau. Naravno da smo dobili priliku postavljati pitanja, o čemu je glasovanje najviše i ovisilo. Od presudne je važnosti bilo i to može li voda ekipe uvjeriti većinu da je njegova/njezina ideja ispravna ili potencijalno rješenje. Tada smo naučili da je i to dio demokracije, činjenica da reforme propagaju zato što je tako većina odabrala.

Pred kraj programa održao se kviz *Eurogame*. Za vrijeme ručka na stolu su nas dočekala pitanja na više jezika i cilj je bio sastaviti mješoviti tim i odgovoriti na ta pitanja o EU. Prozvana su četiri pobjednička tima među kojima je bio tim Marka Hadine. To je također tim koji je znao da čovjek ima otprilike 206, a ne 306 kostiju i pobedio u *Eurogame-u*.

Na putu kući malo smo razgledavali i ručali u Münchenu, u pivnici *Paulaner*. Unatoč velikoj gužvi, nitko se nije izgubio i svi smo stigli obaviti kratku kupovinu te na kraju otpjevati božićnu pjesmu nasred trga. U Hrvatsku smo se vratile u kasnim večernjim satima puni dojmova koje ćemo precesuirati još danima.

Baš smo elita!

MEĐUNARODNA JUNIORSKA PRIRODOSLOVNA OLIMPIJADA

San u znanost

Međunarodna juniorska prirodoslovna olimpijada (IJSO – International Junior Science Olympiad) natjecanje je učenika u znanju fizike, kemije i biologije. Ovogodišnja olimpijada održana je u Južnoj Koreji u gradu Daeguu od 2. do 11. prosinca 2015. Na njoj je sudjelovalo šestero učenika iz Hrvatske, a ja sam imala čast biti jedna od njih

Piše: Marta Paladin, 1.c

Moto ovogodišnje olimpijade bio je *San u znanost* te je često naglašavana važnost znanosti za budućnost, kao i moć znanja. Svoj smo san započeli sanjati točno u podne 1. prosinca 2015. zajedno s još jednim od niza aviona u zagrebačkoj zračnoj luci, poletjelo je i nas šestero učenika kojima je tim letom započelo jedno od najljepših putovanja, osobito zato jer nas je do njega dovelo znanje. Nakon tridesetak sati našli smo se u Daeguu da bismo na *Međunarodnoj juniorskoj prirodoslovnoj olimpijadi* predstavljali našu zemlju. Hrvatsku reprezentaciju činili su Tea Arvaj iz III. gimnazije Osijek, Noa Jelić Matošević iz Gimnazije Andrije Mohorovičića (Rijeka), Petar Nizić-Nikolac, Paula Vidas i Klara Tomašković iz XV. gimnazije (Zagreb) te ja, učenica Prirodoslovne škole Vladimira Preloga. U Hrvatskoj se na olimpijadu mogu plasirati oni koji su osvojili jedno od prvih pet mesta na državnim natjecanjima iz fizike, kemije ili biologije, nakon čega slijedi dodatno testiranje. Natjecanje ima dobnu granicu – učenici ne smiju biti stariji od petnaest godina. Natjecanje je koncipirano tako da se tijekom triju dana rješavaju testovi iz fizike, kemije i biologije. Prvi je dan na redu bio test s višestrukim izborom, drugi dan slijedili su teorijski, a treći praktični zadaci, s time da je između testova dan odmora. Mentorji koji su nas pripremali i vodili na natjecanje profesori su sa zagrebačkog Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Krešo Zadro, Andrea Lucić i Tajana Preočanin.

Koreja – azijski tigar

Južna Koreja država je smještena u sjeveroistočnoj Aziji, na južnom dijelu korejskog poluotoka. Jedna je od najgušće naseljenih država na svijetu. Usporedivši je s Hrvatskom, površina joj oko dva puta veća, dok ima dvanaest puta više stanovnika. Najveći korejski grad je Seoul i polovina stanovnika živi u toj velikoj metropoli, a

Bungeoppang - ribice punjene crvenim grahom. Budite bez brige, finije je nego što mislite!

Daegu je treći grad po broju stanovnika. Koreja se s pravom naziva *azijskim tigrom* jer je od 1960. godine doživjela ogroman napredak. Od siromašne, ratom pogodene države, postali su jedna od najvećih svjetskih sila. To je ono čime se Korejci posebno ponose, a kako mi se svida njihov način razmišljanja koji uključuje brigu o budućnosti i ulaganje u nju. Može se reći da su svoj uspjeh skoro platili zbog puno ekoloških problema kojima su pogodjeni. Zagodenje zraka i vode te iskoristenost neobnovljivih izvora energije neki su od njih. Muči ih prevelika gustoča naseljenosti i velika opasnost od epidemija. Znanstvenici su usredotočeni na njihovo rješavanje. Cijela država znanosti pridaje veliki značaj. Predsjednik IJSO-a rekao je: *Vi, kao znanstvenici, bit ćete budući vode vaših zemalja.* U Koreji postoji cijelo ministarstvo koje se bavi planiranjem budućnosti i tehnologijom. Što sam više bila u Koreji, sve sam više shvaćala da se ona jako razlikuje od Hrvatske, zemlje u kojoj je, nažalost, prošlost i debljina novčanika važnija od budućnosti i znanja. Došavši na aerodrom u Incheonu odmah smo bili zdravstveno pregledani, u redovima smo morali stajati na točno nacrtanim stopalima, svugde je bio red. Ljudi na ulicama često nose maske da bi se spriječile epidemije.

Zbog ulične rasvjete, neonskih natpisa te mnoštva automobila dolazak noći jedva je zamjetan

Kulturni spoj kao dokaz jednakosti

Promatrajući Daegu shvaćam zašto Korejci vole putovati u Europu i zašto ih privlači naša kultura. Većina zgrada u Daeguu moderni su i visoki neboderi koji su jedina stvar koja se može vidjeti na obzoru. Neonski natpsi i štandovi s uličnom hranom krase ulice. Jedini dašak njihove tradicije nalazi se u gradskoj jezgri. Prekrasni budistički hramovi i moderne kršćanske crkve predstavljaju zanimljiv kulturni spoj koji je poseban za jednu azijsku zemlju: naime, u tom je gradu broj kršćana i budista jednak. Ono što upotpunjuje doživljaj putovanja u neku zemlju svakako je hrana, a korejska hrana bila je izuzetno zanimljiva i drugačija od one na koju smo navikli. Posebno

mi se svidio Bungeoppang, pecivo u obliku ribice punjeno crvenim grahom, Tteok, rižini kolačići koji se također pune grahom, kao i tjestenina punjena zelenim povrćem i slatko-kisela svijetina. Kulturni programi koji su bili organizirani u sklopu IJSO-a bili su odlični te su nam pružili brojna nova iskustva. Igranje tradicionalnih korejskih igara, učenje o tradicionalnoj medicini ljekovitim biljem, šetnja centrom grada i tržnicom samo su neki od njih.

Na olimpijadu zapravo nismo odlazili s velikim očekivanja, pogotovo zbog tog jer druge, iznimno azijske zemlje, veoma ozbiljno drže do znanstvenih olimpijada, a mi samu mjesec dana prije puta nismo bili sigurni hoćemo li uopće otići. Nažalost, ministarstvo nije imalo dovoljno novaca za natjecanje te je on u zadnji tren skupljen uz pomoć donatora. Indici se za IJSO pripremaju tri godine, Kinezi dvije, a Filipinci su tri mjeseca živjeli u hotelu odvojeni od obitelji da bi bili bolje usredotočeni na učenje – možete li zamisliti to??? Traženo gradivo nije previše povezano s hrvatskim kurikulumom tako da smo morali puno gradiva sami učiti i nadoknaditi.

Silno različiti, a opet toliko slični

S pripremama smo krenuli mjesec dana prije puta i mogu reći da sam stvarno ponosna na rezultat koji je naša reprezentacija ostvarila. Nakon mnoštva izazovnih zadataka, puno razmišljanja i komplikiranih pitanja naši su učenici pokazali visoku razinu znanja i doista su se dokazali: Petar, Noa i Tea osvojili su srebrne, a Paula brončanu medalju! To je najbolji rezultat koji je Hrvatska ostvarila na ovome natjecanju. Meni i Klari nedostajalo je nekoliko bodova do bronce te smo svi zajedno slavili ove rezultate. Zadaci su bili zanimljivi i drugačiji od onih na koje smo navikli u školama i na našim natjecanjima. Na teorijskom je testu svaki zadatak imao svoju temu te su se zadaci nadovezivali jedan na drugi. Najzabavniji i najzanimljiviji test svakako je bio eksperimentalni. U njemu je bilo zadano izračunati gustoću voćnih sokova, njihov pH i udio limunske kiseline te klasificirati za nas neobično azijsko voće prema zadanim smjernicama.

Bilo je lijepo upoznati učenike iz drugih zemalja i naučiti nešto o njihovim životima i kulturi, makar sam ostala zatečena životima nekih učenika. Najtužniji doživljaj na olimpijadi za mene je bila izjava dječaka iz Hong Konga koji je rekao da će morati plivati kući ako ne osvoji zlato. Nas u Hrvatskoj, bez obzira na to išli mi na olimpijadu ili ne, osvojili zlato ili ne, čeka sigurna budućnost. Kod njih to nije tako - oni se za nju moraju izboriti. Isti taj dječak plakao je dok je dobivao srebro. Dolazili smo iz najrazličitijih zemalja, činilo se da smo potpuno drugačiji, ali smo uvijek imali nešto zajedničko i to je ono što je bilo važno. Bez obzira na religiju, rasu ili rezultat koji smo ostvarili, svi smo se zajedno družili i sprijateljili. I dalje smo u kontaktu te se nadam da ćemo se ponovno sresti. IJSO je bio predivan poticaj za nastavak bavljenja znanosti te se nadam da je on bio prva stepenica i do ostvarenja naših vlastitih snova.

S dodjele medalja vratili smo se s tri srebra i broncom!

USPJESI NAŠIH UČENIKA NA NATJECANJIMA ZNANJA

Predmetna natjecanja

Državna razina

Tea Juračić, 1.d – matematika, 6. mjesto

Mentor: Brankica Soldo

Mihaela Jukić, 2.c – matematika, 7. mjesto

Mentor: Brankica Soldo

Viktorija Blagec, 4.g – matematika, 8. mjesto

Mentor: Marija Mišurac

Kristian Bodulić, 4.c – matematika, 11. mjesto

Mentor: Brankica Soldo

Marta Mikić, 4.b – matematika, 13. mjesto

Mentor: Olga Zenko

Mirko Duvnjak, 1.d – matematika, 16. mjesto

Mentor: Brankica Soldo

Iva Klišanin, 3.d – matematika, 15. mjesto

Mentor: Olga Zenko

Antonija Ivić, 2. – povijest

Mentor: Ana Kadović

Kaja Barić, 2. – povijest

Mentor: Ana Kadović

Valentina Runko, 3.c – biologija, 3. mjesto

Mentor: Karlo Horvat

Kristian Bodulić, 4.c – biologija, 3. mjesto

Mentor: Karlo Horvat

Matija Livalč, 4.c – biologija, 9. mjesto

Mentor: Karlo Horvat

Filip Mikulič, 4.e – ekološki tehničar, 1. mjesto

Mentor: Vesna Bevanda

Lucija Malinar, 1.b – biologija,

Mentor: Željko Krstanac

Ena Stefanov, 1.b – samostalni istraživački rad,

Mentor: Željko Krstanac

Josip Kuman, 3.c, samostalni scenski nastup Ldrano

Mentorka: Sanja Vlahović-Trninić, prof.

Martina Hleb, 4.j, samostalni novinarski rad Ldrano

Mentorka: Henrieta Barbarić, prof.

Eugenija Prša, 3.e, samostalni novinarski rad Ldrano

Mentorka: Henrieta Barbarić, prof.

Školski list Labos, urednica: **Eugenija Prša**, 3.e, Ldrano

Mentorka: Henrieta Barbarić, prof.

Eugenija Prša, 3.e, literarni rad Ldrano

Mentorka: Vlatka Špirić, prof.

Muzuzki „Malena“, Ldrano

Mentorka: Goranka Lazić, prof.

Kristian Bodulić, 4.c, filozofija

Karla Draženović i Iris Delić, 3.c, astronomija

Mentorka: Suzana Galović, prof.

Mirko Duvnjak, 1.d, kemija (znanje)

Mentorka: Daniela Činčić, prof.

Filip Kučas, 1.d, kemija (znanje)

Mentorka: Daniela Činčić, prof.

Županijska razina

Juraj Guraljevski, 1.c – matematika, 31. mjesto

Mentor: Dragica Pribić

Leo Išek, 1.b – matematika, 35. mjesto

Mentor: Marija Mišurac

Dora Cesarec, 2.c – matematika, 17. mjesto

Mentor: Brankica Soldo

Lucija Božičević, 2.d – matematika, 37. mjesto

Mentor: Olga Zenko

Kristijan Vrdoljak, 2.d – matematika, 18. mjesto

Mentor: Olga Zenko

Gregor Pogačar, 3.b – matematika, 19. mjesto
Mentor: Dragica Pribić

Matija Livalić, 4.c – matematika, 10. mjesto
Mentor: Brankica Soldo

Matej Matković, 4.s – matematika, 26. mjesto
Mentor: Marija Mišurac

Lana Dasović, 4.e - matematika, 17. mjesto
Mentor: Vladimir Bertol

Juraj Vrbančić, 1.d – povijest, 9. mjesto
Mentor: Miroslav Šašić

Paula Šašić, 1. – povijest, 33. mjesto
Mentor: Tihana Glavina

Ivan Lisjak, 2.d – povijest, 17. mjesto
Mentor: Miroslav Šašić

Iris Bradić, 2. – povijest, 21. mjesto
Mentor: Miroslav Šašić

Pavel Breka, 3.j – povijest, 17. mjesto
Mentor: Ana Kadović

Jure Bogić, 3.b – povijest, 24. mjesto
Mentor: Tihana Glavina

Martin Sinković, 4.c – povijest, 19. mjesto
Mentor: Miroslav Šašić

Antonio Radović, 4. – povijest, 38. mjesto
Mentor: Tihana Glavina

Antonia Ivić, 2. – povijest, 1. mjesto
Mentor: Ana Kadović

Kaja Barać, 2. – povijest, 1. mjesto
Mentor: Ana Kadović

Matija Bogdanić, 4.c – njemački jezik, 50. mjesto
Mentor: Martina Godek

Ivan Lisjak, 2.d – engleski jezik, 2. mjesto
Mentor: Dijana Štruklec

Edyta Tuček, 1.d – biologija, 61. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Filip Kučas, 1.d – biologija, 71. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Valentina Runko, 3.c – biologija, 1. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Antonela Tomašić, 3.c – biologija, 39. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Kristian Bodulić, 4.c – biologija, 2. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Matija Livalić, 4.c – biologija, 3. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Ana Janović, 4.d – biologija, 21. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Bruno Pavletić, 4.d – biologija, 22. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Maksimiljan Gjermek Steinberger, 4.c – biologija, 43. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Iva Betević Dadić, 4.d – biologija, 48. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Daniel Fitz, 4.d – biologija, 55. mjesto
Mentor: Karlo Horvatin

Bruno Jaran, 1.e – samostalni istraživački rad, biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Teo Terzić, 1.e – samostalni istraživački rad, biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Lucija Malinar, 1.b – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Lucija Malinar, 1.b – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Pula Šašić, 1.b – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Ivor Vice Bulaja, 1.b – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Ante Cvitan, 1.b – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Dora Cesarec, 2.c – biologija,
Mentor: Željko Krstanac

Hrvoje Blažević, 3.e – biologija,
Mentor: Gorica Grozdanić

Iris Bradić, 2.d – biologija,
Mentor: Gorica Grozdanić

Luka Babić, 2.d – biologija,

Mentor: Gorica Grozdanić

Ivana Turac, 2.d – biologija,
Mentor: Gorica Grozdanić

Borna Šikić, 3.d – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Nina Mihoci

Filip Milinarić, 3.d – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Nina Mihoci

Ana Bulat, 3.d – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Nina Mihoci

Vedran Pavelić, 3.e – kemija, 1. mjesto
Mentor: Nina Mihoci

Silvio Jakopac, 4.g – samostalni rad, kemija, 1. Mjesto
Mentor: Nina Mihoci

Ivan Bišćan, 4.d – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Mara Husain

Martin Matešić, 4. – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Mara Husain

Bruno Pavletić, 4.c – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 2. mjesto
Mentor: Mara Husain

Ivor Vice Bulaja, 1.b – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 26. mjesto
Mentor: Dubravka Kardum

Mihaela Jukić, 2.c – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 22. mjesto
Mentor: Dubravka Kardum

Karla Draženović, 2.c – ljestvica kristalnih ploha, kemija, 32. mjesto
Mentor: Dubravka Kardum

Ivan Đapić, - geografija, 4. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Ivan Lisjak, 2.d - geografija, 18. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Grga Masnec, 2.d - geografija, 27. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Leona Skračić, 2.c - geografija, 28. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Antonela Tomašić, 3.c - geografija, 12. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Dino Rizvić, 3.s - geografija, 18. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Stefano Bodetić, 3.d - geografija, 25. mjesto
Mentor: Nenad Radosavljević

Eugenija Prša, 3.e, samostalni novinarski rad Lidrano
Mentorica: Henrieta Barbarić, prof.

Dina Dijanović, 4.g, samostalni novinarski rad Lidrano
Mentorica: Henrieta Barbarić, prof.

Erik Regvat, samostalni scenski nastup Lidrano
Mentorica: Henrieta Barbarić, prof.

Marko Osrečak, 3.c, hrvatski jezik
Mentorica: Sanja Vlahović-Trninić

Mirko Duvnjak, 1.d, hrvatski jezik
Mentorica: Goranka Lazić, prof.

Ivan Judaš, 4.d, literarni rad Lidrano
Mentorica: Goranka Lazić, prof.

Anton Malbašić, 3.d, samostalni scenski nastup Lidrano
Mentorica: Goranka Lazić, prof.

Ivor Vučemilović Jurić, 1.c, kemija (znanje)

Kristian Bodulić, 4.c, kemija (znanje)

Filip Avdić, 4.c, kemija (znanje)
Mentorica: Jasmina Novak, prof.

Neven Jaganjac, 2.e, kemija (znanje)

Mario Cvetković, 3.s, kemija (znanje)

Mihaela Jukić, 2.b, kemija (znanje)

Kristina Košutić, 3.b, kemija (znanje)

Ivan Đapić, 1.s, geografija
Mentor: Nenad Radosavljević, prof.

Ivana Grahovac, 3.c, astronomija
Mentor: Suzana Galović, prof.

Marko Osrečak, 3.c, kemija
Mentorica: Gordana Majstorović, prof.

Marta Nikić, 4.b, kemija
Mentorica: Gordana Majstorović, prof.

Tomislav Tomurad, 4.b, kemija
Mentorica: Gordana Majstorović, prof.

Matija Bistrović, 4.b, kemija
Mentorica: Gordana Majstorović, prof.

Sportska natjecanja

Atletika

Mladići, 18. mjesto

Mentor: Kristian Plazibat, prof.

Disciplina skok u dalj

Rok Didaković, 2.s, 4. mjesto, mentor: Kristian Plazibat, prof.

Disciplina skok u vis

Dominik Brčić, 3.g, 2. mjesto, mentor: Kristian Plazibat, prof.

Djevojke, 7. mjesto

Mentor: Pere Markić, prof.

Disciplina 400m

Dolores Čosić, 1.s, 2. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

Disciplina 100m

Barbara Mucić, 2.n, 7. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

Disciplina 800m

Nina Koščević, 4.s, 7. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

Disciplina skok u dalj

Antonija Vuglec, 3.d, 9. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

Disciplina štafeta 4x100m

Mucić (2.n), Čosić (1.s), Gaura (3.s), Vuglec (3.d),
mentor: Pere Markić, prof.

Kros

mladići, 8. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

djevojke, 4. mjesto, mentor: Pere Markić, prof.

Nina Koščević, 3.s, 7. mjesto, mentor: prof. Pere Markić

Košarka

mladići, 2. mjesto, mentor: Branko Vdović, vanjski suradnik

djevojke, 3. mjesto, mentor: Branko Vdović, vanjski suradnik

Srebrna medalja!!!

Plivanje

Mladići, 5. mjesto,

Mentor: Kristian Plazibat, prof.

Disciplina 50m slobodno,

Dominik Brčić, 4. mjesto, mentor: Kristian Plazibat, prof.

Djevojke, 4. mjesto,

Mentor: Vedrana Vukmir, prof.

Disciplina 50m slobodno,

Mihaela Jukić, 2.c, 3. mjesto, mentor: Vedrana Vukmir, prof.

Disciplina 50m prsno,

Nina Tomičić, 1.s, 1. mjesto, mentor: Vedran Vukmir, prof.

Disciplina 50m leptir,

Lea Krapić, 1.s, 2. mjesto, mentor: Vedrana Vukmir, prof.

disciplina štafeta 4x50m slobodno,

Jukić (2.c), Šuškov (2.s), Tomičić (1.s), Krapić (1.s), 1. mjesto,
Mentor: Vedrana Vukmir, prof.

Stolni tenis

mladići, osmina finala, mentor: Pere Markić, prof.

djevojke, četvrtfinale, mentor: Pere Markić, prof.

Futsal

djevojke, 2. mjesto, mentor: Zlatko Stić, dipl. ing.

mladići, osmina finala, mentor: Pere Markić, prof.

Odbojka

mladići, 2. mjesto, mentor: Irena Maros, prof.

djevojke, 5. mjesto, mentor: Irena Maros, prof.

Rukomet

djevojke, 3. mjesto, mentor: Kristian Plazibat, prof.

dečki, 5. mjesto, mentor: Kristian Plazibat, prof.

Pehari se nakupljaju

SPORTSKA RUBRIKA

Iz Perinog pera

by prof. Pere Markić

Čast nam je i zadovoljstvo predstaviti vam jednu sasvim novu rubriku u našemu Labosu. Riječ je o sportskoj rubrici vjerojatno vam već svima poznatoga naslova Iz Perinog pera. Nemalen je broj objava na našem školskom Facebooku upravo iz pera profesora Pere Markića, a njegova maštovitost, virtuoznost u sklapanju rečenica i neizostavna doza duhovitosti uvijek nam iznova izmame osmijeh na lice

Pišu: prof. Pere Markić i Ivan Radišić, 2.d

Čast nam je i zadovoljstvo predstaviti vam jednu sasvim novu rubriku u našemu Labosu. Riječ je o sportskoj rubrici vjerojatno vam već svima poznatoga naslova Iz Perinog pera. Nemalen je broj objava na našem školskom Facebooku upravo iz pera profesora Pere Markića, a njegova maštovitost, virtuoznost u sklapanju rečenica i neizostavna doza duhovitosti uvijek nam iznova izmame osmijeh na lice. Vjerujemo da ćete uživati u izvještajima s prošlogodišnjih, ali i aktualnih školskih i gradskih natjecanja, kao i posebnoj poslastici koju smo pripremili samo za ovaj broj: intervjuju s profesorom koji je postao zaštitno lice školskoga sporta. Sigurni smo da će vas ova rubrika potaknuti da, nakon što je u udobnosti svoga naslonjača pročitate, otrčite bar jedan krug oko zgrade. A sutra, možda, dva!

Kada govorimo o uspjesima pojedinaca ili ekipa, promociji škole ili pak o kvaliteti događaja koji je zaokupirao većinu naših učenika, prva pomisao svakako je školski sport i cijeli niz sportskih događanja koji se provlače, svakako ne stidljivo, kroz cijelu školsku godinu. Sport kao takav ima svoju bit, svoju težinu i veličanstvenu poruku koja se prenosi iz generacije u generaciju. Bit koja daje smisao, težinu koja gradi odgovornost mладog pojedinca te poruku koja odjekuje hodnicima, dvoranama i tramvajima, a u sebi nosi zdravu naviku koja će svakom mладom čovjeku dobro doći u životu...

Riječi su ovo prof. Pere Markića, a rezultati koji slijede pokazat će vam da je u pravu jer je mnogo sportskih uspjeha kojima se možemo pohvaliti.

No, prije no što vam otkrijemo kako smo prošli na gradskim natjecanjima, evo nešto što ste sigurno predano pratili svaki tjedan: rezultati međurazrednih natjecanja!

Prošle je godine, 20. veljače 2015., na Facebooku osvanula obavijest:

Ekipa Donova nije izgubila utakmicu od 2013. godine! #funfact

Tako je to kada prof. Barbarić ostavlja ulogiran Facebook u knjižnici i dopušta 4. j da se domogne pisanja objava... Ali, što jest – jest, to je bila živa istina: ekipa Donova iz 4. j redovito je pobjeđivala na međurazrednim natjecanjima. No, od toga dana, možda zahvaljujući provokaciji prof. Pere Markića, svega šest dana kasnije Donovi gube svoju prvu utakmicu. Činilo se da je sve izgubljeno, a onda, u polufinalu, Donovi dokazuju da se ne predaju tako lako:

Drama koja se odvijala u četvrtak navečer u školskoj sportskoj dvorani na polufinalnom susretu PŠVP lige usporedjiva je jedino s velikim finalom Lige prvaka 2005. godine između Liverpoola i Milana koja je završila 3:3, a Liverpool postao pobjednik lige prvaka na penale. Naime, nakon vodstva 4. g razreda 3:1, kada se činilo da je sve gotovo, igrači Donova ne mire se s tom činjenicom i režiraju preokret pa utakmica u regularnom dijelu završava 3:3. Boljim izvođenjem sedmerca dolazi do potpunog preokreta i ukupnim rezultatom od 6:5 DONOVI idu u veliko finale. Da će ih u finalu čekati ekipa iz razreda, i svakodnevni protivnici, dečki iz 4. j razreda, nitko – pa ni oni sami nisu očekivali. U drugoj polufinalnoj utakmici svladali su ekipu 3. a razreda rezultatom 5:1 opasno zaprijetili

Donovima da ih u finalu čeka borba do zadnje kapi znoja. Čestitke svim ekipama na odličnim nogometnim predstavama koje su pokazale da se u Prelogu igra vrhunска liga s fantastičnim pojedincima i nogometnim značima. Finale: 4. j vs DONOVI // Za 3. mjesto 3. a vs 4. g (Facebook, travanj 2015.)

U samom finalu svjedočili smo najnapetijoj utakmici sezone:

Grande Finale, utakmica nad utakmicama... Veliko finale malonogometne lige PŠVP u sezoni 2014/2015., kao povjesni podvig osigurale su ekipa 4. j i ekipa Donovi. Da to nije samo još jedno veliko finale sugerira činjenica da finalisti dolaze iz istog razreda. Kakva koncentracija talenta i prisutnosti želje? Kakav put do finala? Da će utakmica biti čvrsta i s puno duela pokazale su prve minute utakmice u kojoj su riječi prijatelj iz razreda zamijenile riječi protivnik iz razreda. Tih tridesetak minuta utakmice ekipa su bile samo sportski protivnici i ništa više. Poseban naboј koji je vladao u igri mogao se opisati kao nadmudrivanje starih znalaca. U dugogodišnjem poznavanju igre svakog pojedinca trebalo je ponovo detektirati nogometne mane i nogometnim rječnikom rečeno – pronaći rupe u obrani. Unatoč čvrstom obrambenom stavu ekipa 4. j, Donovi koriste svoje iskustvo, igračku kvalitetu, te se upisuju u školsku almanahu kao ekipa koja je s visokom dominacijom (11:1) i kvalitetom podigla pobjedički pehar i time obilježila dio sportske povijesti naše škole.

Kao najbolji igrač cijele lige izabran je Mislav Raguž-Vodenac.

Donovi - prava gospoda!

Evo rezultata i ostalih međurazrednih natjecanja:

Odbojka, finale, 3.g i 3.a, **pobjedio je 3.a**
Badminton, ženska kategorija, najbolja igračica: **Karla Petrinec**, 3.a
Badminton, muška kategorija, **Dominic Ćučuz**, 4.b
Badminton, susreti profesora i učenika – **najbolja Igračica Iz profesorske ekipе Marija Mišurač**, a iz učeničke Karla Petrinec Stolni tenis, **najbolji igrač Lovro Čilić**

INTERVJU S PROF. MARKIĆEM

Sport kao životni poziv

Prof. Pere Markić profesor je tjelesne i zdravstvene kulture, voditelj školskog fakultativnog predmeta Sport, voditelj muške školske nogometne ekipe i organizator najpopularnijeg međurazrednog natjecanja: onog u nogometu. Kako je, opet, došao u našu školu, kada se zaljubio u sport i još mnogo toga o njemu moći ćete pročitati u ovom intervjuu

Piše: Ivan Radišić, 2.d

Koncentracija na razini

Profesore, za početak, recite nam nešto o sebi: koju ste srednju školu završili, gdje ste studirali i kamo Vas je put odveo nakon studija?

Završio sam opću gimnaziju u Tomislavgradu, u Bosni i Hercegovini. Nakon gimnazije došao sam na Kineziološki fakultet u Zagrebu. Već po samom dolasku na fakultet, želju za organizacijom sportskih natjecanja pretočio sam u stvarnost. Nakon fakulteta prošao sam razne klubove, mnoge sportske organizacije i na tom putu život me doveo i do ove škole. Prvoga dana kada sam došao, ravnatelj mi je rekao: *Gledajte, kolega, možda budete dva tjedna, možda dva mjeseca, a možda i dvije godine.* Nije mu se posrečilo: ostao sam dvije godine i šest mjeseci. Nakon toga slijedi jedna pauza od negdje dvije godine. Zatim sam video – izšao natjecaj i odlučio se ja ponovno prijaviti u tu školu. Prijavio sam se jer mi je bilo dobro tu, i s učenicima, i s profesorima koji su bili kolegialni i spremni pomoći. I javim se ja na natjecaj i kaže ravnatelj: *Hej, pa ovaj dečko je već bio kod nas, ne može biti loš nakon što je prošao kroz naše sito i rešeto.* Prode natjecaj i dobijem poziv. Kaže ravnatelj: *Kolega, idemo mi nastaviti našu suradnju!* I bi tako i eto nas sada ovdje.

Kako je uveden fakultativan predmet Sport? Je li to važan predmet za srednjoškolce?

Pokušat ću vam to objasniti iz jedne šire perspektive iz koje ja to promatram. Sport, tj. rekreacija, od najranije su dobi jako važni u preventivnom pogledu. Ako se odmalena bavite sportom i

organizacijom svoga vremena, ako odmalena stječete zdrave navike, to prenosite kroz cijeli svoj život, to se odražava i na vaše buduće zanimanje. Tako gledam i ovaj sport, u kojem mi dajemo jednu mogućnost, prvenstveno bih rekao onoj djeci koja nisu po klubovima, koja se ne bave organizirano sportom. Ta djeca imaju neku svoju želju, volju, a time doprinose i očuvanju svoga zdravlja. Odličan je primjer Švicarska gdje učenici nastavu tjelesne i zdravstvene kulture imaju tri sata tjedno, a kao izbor im se nudi i četvrti sat. Kada se već uspoređujemo sa Švicarskom, ne bi bilo loše kopirati i ove smjernice nastave TZK-e.

Medurazredna natjecanja, konkretno ono u nogometu, pokrenuli ste 2014. godine. Otada nerijetko čitamo Vaše vrlo maštovite izvještaje s utakmica, od kojih se neki nalaze i u ovom časopisu, na školskom Facebooku. Čini nam se da najvažniji i najpraćeniji sportski dogadjaj u PŠVP-u, poslastica za nogometoljupce i atrakcija za navijačice, kako ste sami rekli u jednoj najavi, postaje sve popularnija. Koliko ta natjecanja utječu na razvijanje prijateljstava i zdrave potrebe za natjecanjem među vršnjacima?

Riječ je samo o povećanju kvalitete natjecanja kojemu je cilj zainteresirati što veći broj učenika koji sudjeluju u samom natjecanju, ali i sve one koji će popratiti natjecanje i navijajući uživati u podržavanju svojih favorita. I ta nekakva želja da moj razred bude dobar, bolji, najbolji, nekako je završila tu priču na jednu, možda, veću

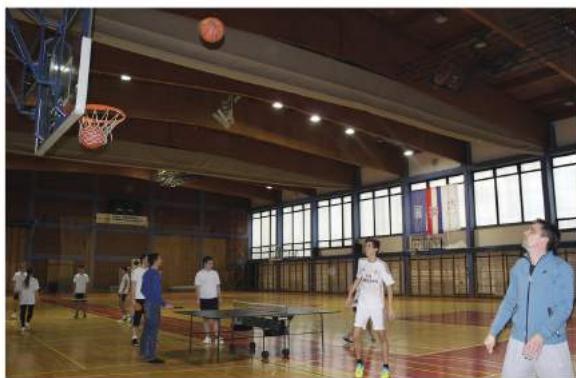
osoba. To je užasno naporno, vidim to po njihovim reakcijama, po informacijama koje mi prenose roditelji. Ima učenika koji prolaze s petnula, ali istovremeno su veoma uspješni sportaši. Pojedini učenici imaju po dva treninga dnevno po dva sata i opet su odlični. Zamislite taj tempo: Probudite se u šest, ođete na trening, nakon treninga odmah u školu, nakon škole ponovno na trening...i onda dodete kući i učite.

Recite nam kako vodite i motivirate ekipu, ali i čega se najviše bojite?

Svaki se trener najviše boji ozljeda, a u mom je slučaju strah utoliko veći jer je riječ o mojim učenicima. A kako ih motiviram? Pa spoj Bilića i Mourinha, hahaha. Naša je škola poznata po svim sportovima, i ta neka slika sportske škole i onoga što ta slika predstavlja nosi nas pa ne moram biti veliki filozof, već samo dajem smjernice učenicima da iskoriste svoj potencijal.

Mislite li da će kurikularna reforma koja je u tijeku donijeti dobrodošle promjene i u nastavu tjelesne i zdravstvene kulture?

Mislim da svaka reforma donosi nešto bolje pa će tako, zasigurno, i ova. Sinoć sam se čuo s prijateljicom koja je u radnoj skupini. Rekla

Koš za košem

je da to izgleda odlično, da samo treba proći još nekoliko koraka procedure prije konačne primjene. Vjerujem da će to nastavu tjelesne i zdravstvene kulture učiniti još zanimljivijom, iako ja znam da već jest zanimljiva, hahaha.

Što radite kada ne sudite na školskim utakmicama ili predajete predmet koji je izvrstan ispušni ventil nakon brojnih učeničkih obaveza?

Pa onih 35 minuta što imam nakon školskih obaveza... Haha, šala mala. Otkako sam došao u Zagreb, stalno me prati želja da se bavim sportskim organizacijama. Tako je doslovno bilo od prvih dana moga studiranja: prvo formiraš ekipu pa igrajmo ovo, igrajmo ono, a postupno je to prerastalo u sve veće turnire. Jedna od većih organizacija koje sam napravio uz pomoć nekoliko dobrih ljudi takozvane su *Tradicionalne hercegovačke igre na Jarunu*. To je ubrzo preraslo u pravo, veliko zagrebačko natjecanje. Takve organizacije te vuku na neki način da organiziraš, i organiziraš i organiziraš, još i još, sve sportove, od košarke i nogometa pa do late night badminton-a... Ljudi, zapravo, žude za takvim stvarima, samo im treba prenijeti svoju ideju i gledati kako se ona prekrasno realizira, skoro sama od sebe, tek potaknuta inicijativom nekoga s vizijom.

Jedan kebab je OK, dva su taman, treći je, možda, previše

Priča se da za međuobrok nikada ne jedete kebab, već isključivo domaću mrkvu iz vlastitoga vrta?

Haha. Gledajte, ne slažem se s onim pametnjakovićima koji govore nemoj jesti ovo, nemoj jesti ono. Pa što nam onda ostaje ako je popis stvari koje smijemo jesti poprilično reducirani? Ja sam da se jede sve, ali i da se bude umjeren u svemu. Čini mi se da je oko te prehrane stvoren nekakav bauk: koji god portal otvorite, možete naći na razne savjete koji se, nerijetko, međusobno isključuju. Ljudi se zato

počnu gubiti. Važno je težiti zdravom načinu prehrane, baviti se rekreacijom, pa si onda čovjek ponekad slobodno priušti i kebab. I, naravno, zaboravio sam reći: protiv dijeta sam.

Ako dopuštate, vratili bismo se ponovno na vaš privatni život. Kakav ste učenik bili, koji su Vam bili najdraži, a koji najomraženiji predmeti u školi?

Pa moram priznati da mi je hrvatski bio najdraži, ali kada kažem zašto, ajoj... Sviđa mi se što smo gotovo uvijek prvi sat imali hrvatski jezik, Pere je, naravno, imao trening tada, i Pere je, naravno, često kasnio, haha. E sad, profesorica koja je predavala hrvatski najviše me voljela...

To zato što Vas nije bilo?

... zato što nisam smetao, da, hahaha. To su bila druga vremena, nisam nikada bio zapisan. Pere je uvijek bio na treningu i profesorica bi rekla: *Aj, neka, neka!* I tako je bilo sve dok njezino selo nije izgubilo od mog sela u nogometu, hahaha. Srednja mi je škola bila jako lijepo razdoblje kojeg se vrlo rado sjetim. Taj jedan spoj obaveza u školi i posvećenost sportskom životu koji su me tjerali da si organiziram svakodnevnicu sigurno su dobrim dijelom imali utjecaj u formiraju mene kao osobe kakva sam danas. Profesori su imali dosta razumijevanja, bio sam vrlo dobar učenik, 4.0-4.1, zadovoljavao sam nekakve roditeljske kriterije.

Za kraj, koje su Vaše najveće mane i vrline?

Jako je teško govoriti o sebi, a istodobno i nezahvalno. Vrlina, rekao bih, neodustajanje od stvari koje radim, a mana se nadovezuje na tu vrlinu. Znam često biti nedovoljno ažuran, ali znam da neću odustati, ali ču i usporiti. Baš kada bih trebao dati više od sebe, zastati ču i malo više ući u problematiku.

Možemo mi to preformulirati: Kako Vi želite da Vas djeca shvate i razumiju? Kako da Vas dožive?

Svaki nastavnik želi pronaći način na koji će učenik preuzeti informaciju koju mu želiš prenijeti i primjeniti je u životu. Koliko uspijevamo u tome? To će se tek kasnije pokazati. Osobno nikada neću zaboraviti profesoricu iz latinskoga jezika koja je bila daleko najstroža, ali, kada se generacija sastane, uvijek se ona prva spomene. To znači da ne smijemo biti previše popustljivi, ali trebamo gledati svakog pojedinca posebno, bez obzira na to koliko to bilo teško i ograničavajuće. Ono što uvijek mora prevagnuti kod profesora odgovornost je prema odgojno-obrazovnom procesu nasuprot puta koji vodi linijom manjega otpora. Ako učenik sada ne razumije, razumjet će kasnije.

Ni jedan nam sport nije stran

SASVIM OSOBNO

Život profesionalnoga sportaša

U današnje vrijeme uspješno bavljenje sportom postavlja velike zahtjeve pred sportaše te iziskuje izuzetnu tjelesnu i mentalnu pripremu. Ljudske sposobnosti i vještine stalno se usavršavaju, kriteriji uspješnosti pomicu se prema višim vrijednostima, a konkurenca je svakim danom sve jača. Kako je uopće moguće postati uspješan sportaš?

Piše: Iva Belošević, 4.g

Da biste na bilo kojem polju sportske aktivnosti postigli najviše, potrebna vam je potpuna predanost i vrhunска samokontrola. Sve je manje improvizacija u vrhunskom sportu, a u zastopno dobre rezultate postižu samo oni koji rade kontinuirano i planski, koristeći se svim resursima kojima raspolažu. Sportski tereni ne traže samo fizički spremne i obučene sportaše, već i osobe mentalno spremne za postizanje željenog uspjeha ili stoličkog prihvaćanja neuspjeha. Um zapovijeda, a tijelo služi. Ono što um misli da ne može, ne može niti tijelo. Međutim, ono za što se misli da tijelo ne može, ako um s odlučnošću nakani, tijelo ipak uspijeva. I običnom rekreativcu, a osobito natjecatelju, cilj je uspjeh. Da bi do njega došao, um treba upoznati, obudzati i istrenirati, jer ono što razlikuje prosječnog sportaša od onog koji pobijedi, upravo je stanje uma. Ako njegov mozak, tijelo i emotivna stanja postanu fleksibilnija, adaptabilnija i učinkovitija, uspjeh neće izostati. Danas su gotovo svi vrhunski sportaši izuzetno dobro fizički i tehničko – taktički pripremljeni, sve znaju i gotovo sve mogu izvesti. Ipak, iskustva dokazuju da za dobar rezultat u sportu nikad nisu bile presudne samo fizičke predispozicije, već i mentalna spremnost natjecatelja, za što su potrebeni i educirani treneri i natjecatelji.

Svaki profesionalni sportaš ima dva, ponekad i više treninga na dan, sve u cilju postizanja vrhunske kondicije bez koje ne bi mogli opstati na terenu. Njihova su tijela njihova oruđa. Iza svakog od njih stoji tim od desetak ljudi. Nutricionisti, liječnici, fizioterapeuti, treneri i kondicijski treneri – oni su ti koji će od njihovih tijela napraviti iznadprosječne strojeve. Svaki profesionalni sportaš jednom na godinu mora testirati svoju kondiciju, a tada se od njega traži da pokaže svoj maksimum jer rezultati ovakvog testiranja pomažu trenerima u otkrivanju slabih točaka pojedinih igrača. Mjere se motorika, pokretljivost, stabilnost i eksplozivnost, a svi ti pokazatelji moraju biti iznad prosjeka ukoliko žele igrati, opstati u sportu do mirovine. Kada se otkriju slabe točke, kreiraju se treninzi, a oni čine cijeli njihov dan. Kada bi nepripremljen ušao na teren, zasigurno bi s njega produžio u bolnicu. Svaki profesionalni sportaš ima detaljno isplaniran dan. U njihovim životima sve ima svoj tajming. Jede za dvije osobe, ali ipak ne sve što mu padne pod ruku. Slatkiš ili nezdrava hrana samo su iznimka u njegovu životu. Nakon jela obavezno mora odmarati, sat i pol na dan. I dok se jedan odmara, drugi tek ide na trening i to već drugi toga dana. Osim da bi bio dobar u svom sportu, treninzi su obavezni i zbog niza drugih razloga, primjerice, zbog težine svake utakmice. Rukomet je jedan od najgrubljih sportova na svijetu. Zato svaki zglob mora biti jak, svaki mišić spreman na najveći napor. Jedan krivi potez, jedna ozljeda može značiti kraj karijere. Zadnji trening u danu traje dva sata. Kako im tek slijede bitne utakmice, na treninzima se ne štedi nikoga. Život je taj koji traži da budete usredotočeni na sebe, i to ne uvijek baš onako kako biste voljeli. Unatoč zastrašujućem ritmu, navečer, kada lježe u krevet, sportaš zna da je taj dan učinio nešto dobro. I taj mu osjećaj daje snagu da ustane drugoga jutra i sve krene ispočetka.

Mašta

Mrak. Prozračni oblak crnila kruži oko moje glave, oko moga tijela. Neprimjetnim koracima - obavija me. Ostajem sam u naoko izvanzemaljskom prostoru i ne nalazim prijatelja. Prepoznajem jedino sebe i sebe samog, ali nevidljivim pokretima osjećam da me netko sustiže.

Tama i tišina.

Ne poznajem te svoje suputnice. Na trenutke mi se čini da sam ih nekoč susretao na selu, na pašnjacima pored napuštene farme. Čak... sjećam se da mi je baka stalno spominjala njihovo ime, ali oduvijek sam ih se bojao. Grad ne poznaje ove nevine dame. On bježi od njih svjetlima svojim i skriva se pod suptilnim zamkama zvuka i informacija; zamkama koje smo nekoč nalazili rijetko, a sada ih čuvamo u svojim džepovima. Ljudi govore da bijeg iz ove zamke donosi slobodu i nekakvu perspektivu, ali ja se ne osjećam slobodno. Osjećam se osamljeno i isprazno. Zazivam svoju slobodu nazad. Zazivam – bijeg. Pokušavam pobjeći. Preostaje mi samo moja zapuštena mašta.

Najednom, mrak prestaje biti mrak. Crnilo nestaje i nastaje svjetlo. U prividnoj daljini zamijetih blagi tračak svjetlosti koji se iz sekunde u sekundu prostire mojim vidokrugom i stvara prividan horizont koji lagano poprima prigušene elemente svjetlosnog spektra. Nastaju – boje. Od prekrasne plave do tajanstvene ljubičaste, cijela dugina paleta isprepliće se i mijeseča svuda oko mene po samoj volji pojedine nijanse. Tople boje putuju putanjama naglim, prebacujući se preko onih hladnjih u nekakvoj dječačkoj igri lovice koja nalikuje kromatskoj eksploziji epskih razmjera. Prelijevajući se pred mojim očima kao po platnu slikarskom, pokušavam ostati pribran dok gledam ove kozmičke sjene kako plešu ples života. Promatram koloristiku nepoznatu ljudskom oku. Gledajući tu kristaliziranu poetiku, zamjećujem – oblike: orkestralne kaskade brežuljaka, maestralnu utrku proljetnih ptica, plahutavo propusno lišće i jedva vidljive šljunčane puteljke. Staza je zapuštena; možda već dugo nitko nije prolazio njome. S druge strane, put vodi do raskrižja.

Jedan krak vodi prema veličanstvenoj planini koja stoji iznad cijelog pitoresknog krajolika, prekrivena snežnim pokrivačem koji blago bilježi sve konture misterioznog masiva. Ovaj pravac skretanja jedva je prohodan. Izgleda mi kao da je netko bio prisiljen odlučiti u zadnji čas kojim će putem ići, ali je, naravno, zapostavio ovaj brdoviti uspon pun periodične opasnosti da bi išao putem prema moru; ravnom cestom koja ne mijenja svoju putanju do pličaka nepreglednog, kristalnog oceana. Mislim da bih to mogao biti ja, ali nisam znao za onaj drugi put. Magija planine ostat će mi zauvijek misterij dok se brčkam u obližnjem pličaku.

Razmišljajući o ovome, primjetio sam nešto neobično. Ovaj imaginarni svijet postaje sve svjetlij i svjetlij. Intenzitet nezamislivih boja postaje jači i jači. Crvene se pretvaraju u krvavo crvene; crne u mrtvo mračne; plave u vrtloglavu velike. Cijela svjetovna sonata postaje iz trena u tren disonantna; od silnog kontrasta polja i planine se stupaju u jedno, šume propadaju u more, čineći tako mučnu mješavinu zeleno-plave kaše. Promatranje postaje bolno pa pokušavam zatvoriti oči, ali još uvijek vidim sve pred sobom. Svjetlo prodire duboko u moju rožnicu i postaje toliko jako da ostajem oslijepljen. Ne vidim više šume. Ne vidim više planine. Ne želim više za putevima neprohodanim. Želim van odavde. Slijepo mlataram rukama i guram svjetlost od sebe. Tražim kvaku. Tražim kraj. Tražim izlaz, a nalazim samo - prekidač.

Borjan Cvrtila, 4.d
Mentorica: Goranka Lazic, prof.

Prozori

Zatekneš li se ikad da dugo stojiš nad nečime, nad nekim predmetom koji je nekad davno imao značenje ili pak pred kakvom fotografijom koja stoji onđe i prikazuje sretna vremena? Osjećaš li se ikad kao da će te stvarnost progušati poput neke horde koja juri nekontroliranom brzinom dok prošli događaji stoje negdje po strani, blijeđeći i nestajući polako zbog te navale? Osjećaš li se kao da te obgrijuje neka nenadana nostalgija prema prošlosti, prema sretnim danima koje smo proveli na suncu ili kišnim jutrima koja smo dočekali zamotani u deku pijuckajući čaj? Ja osjećam...

Sjećaš li se Prvog snijega? Bio je to divan dan.

Prošli su godine otkad je pao posljednji snijeg...

Zahvaljujući svim ovim tvornicama i našem neodgovornom ponašanju prema prirodi i ljudi su se već naviknuli na besnežne zime i sive ulice. Kao da nas je i sam snijeg kažnjavao zbog takvog odnosa prema njemu govoreći: „Ja neću biti prljav!“... i jedne je zime samo nestao, ne vraćajući se dugo, dugo... Zato je taj Prvi snijeg bio tako velik događaj!

Sjećaš li se da su svi toga dana rano ustali i izašli iz kuća samo da bi vidjeli to čudo svojim očima? I mi smo s njima izašli gledajući s nadom i čežnjom u nebo pogledavši punim pitanja: „Gdje si bio? Jesi li našao neko lijepše mjesto? Zar nam se zaista vraćaš?“

Sreća koju nam je vratio toga dana bila je dovoljno velika da zaboravimo svu nostalгију koju nam je pružio tih godina... A sjećaš li se kojim slučajem onog glasovira strine Borane, onog s cvjetnim ukrasima sa strane? To mi je jedan od najdražih izvora uspomene. Sjećam se da smo onđe znali provoditi sate i sate sjedeći na podu dok nam je leđa grijalo popodnevno sunce, pričajući o pustolovinama koje ćemo doživjeti, o narodima i kulturama koje nas zanimaju i koje ćemo jednoga dana upoznati.

Najviše sam od svega voljela kad bi mi svirao. Jesi li to ikad primjetio? Kad bi sjeo za onaj klavirski stolić i počeo glaziti po tipkama kao da su se sve brige svijeta najednom otopile kližuci se niz staklo nekog udaljenog prozora. Kad bi svoji prsti doticali tipke, moje srce bi ponekad preskočilo otkucaj iz ljubavi prema glazbi i tvome sviranju. Sjećaš li se da si me jednom čak pokušao i naučiti? Vježbali smo „Für Elise“ jer mi je to bila omiljena izvedba, ali moji kratki prsti i slaba koncentracija nikamo nas nisu doveli.

Sjećam se i kad si kući doveo svoju prvu djevojku. Iako joj se ne sjećam imena, njena duga kosa boje pokošenog sjena dobro mi je ostala u pamćenju. Bila je to draga djevojka, ali, nažalost, ne mogu reći da znam gdje je sad niti kako je. Pretpostavljam da je otišla na fakultet i možda već ima desetog momka, tko će to znati... Pa ipak, one trenutke koje smo podijelili s njom ne žalim jer i to su uspomene, i to lijepe.

Sjećaš li se Dobbyja, mog prvog psa? Kako li je samo režao na tebe kad bi išao dragati neku mačku po putu. Još uvijek mu nisu drage, za slučaj da te zanima. Sjećam se da smo ponekad, u proljeće ili ljeti, znali ponijeti deku i vrećicu s voćem i slancima te je rasprostrijeti po travi dok je malis̄a jurio za leptirima oko nas. Tada bismo legli i gledali kako oblaci jure po nebu ne obazirući se na nas i ljudе koji su se, kao i mi, došli onđe opustiti i provesti nešto vremena sa svojim obiteljima ili prijateljima. Nekoliko puta smo se čak i utrkivali, trčeći s jednog kraja livade na drugi. Sjećaš li se? Uvijek sam pobjedivala...

Nažalost, sjećam se i loših vremena. Sjećam se onog dana kad ti je djed umro... Nikad ga neću zaboraviti. Bio je to, izuzev te crne vijesti, vrlo lijep dan. Proljeće je tek počelo i trava je još uvijek bila prošarana blatom, a magnolije su upravo procvale. Njihovi su me bljedoružičasti cvjetovi, kao i svakoga jutra pozdravljali na putu do škole, odmah nakon stанице na kojoj smo se uvijek rastajali. Već sam bila pri kraju s nastavom kad mi je tvoja mama javila vijest. Nisam mogla vjerovati. Odmah sam pojurila tvojoj kući znajući gdje će te naći. Iako sam bila u pravu, pogled na prizor koji mi je to potvrđivao, bio je zastrašujući. Nikad nisam mislila da će vidjeti tvoje tijelo toliko pognutu i maleno kao što je bilo onda. Jecaji i trzaji ispunjavali su malu staraku sobicu i ja sam se, nemoćna, ukipila na vratima ne znajući što da kažem i učinim. Nikad se do tada nismo susreli sa smrću i njezinim posljedicama, s

boli koju vuče za sobom i ljudima koje odvodi. Taj svijet trebao nam je ostati još barem neko vrijeme dalek, ali istina uvijek udara gdje najviše boli. Tog smo popodneva ostali još dugo sjediti na podu, ti plačući, a ja šutke gledajući i sjedeći uz tebe. U neko smo doba čak i pronašli jednu kutiju punu slike iz njegove mladosti, slike s maturalnog putovanja, vjenčanja s tvojom bakom, prvih koraka njegove djece... Kako li samo život može proći u nekoliko slika? U jednom trenutku čovjek sjedi za stolom mučeći se oko biranih riječi u ljubavnom pismu koje tako pomno piše, a već u sljedećem plače nad grobom nekoga mu dragog. Iako vrijeme uvijek jednako teče, u našim poimanjima to nikad nije tako. Dok se vuče polako kroz sve one dosadne sate bez ideja, vrijeme s najmilijima prolazi brzinom mrunje. Brzinom kakvom se samo sadašnjost može kretati. Sjedeći onako obasjani narančastim ivanjskim suncem na podu djedove sobe i gledajući njegove uspomene, nismo ni pomisili da ćemo tako brzo otkriti krhkost zuba vremena...

Ivanjsko je sunce već daleko iza nas, zapravo je jesen. Lišće svako malo poleti s povijetarcem u nekom smjeru koje ni ono samo ne shvaća, već ide, ide. Žao mi je što će dolaziti malo rijede, ali škola počinje. Krenula sam u treći razred gimnazije i, ako će slušati savjete bivših učenika, sada stvarno treba zapeti. Kako je tebi bilo kad si krenuo u treći? Teško, lagano, dosadno? Voljela bih da te mogu pitati. Dolazim ovdje već dvije godine, razgovaram s hladnim kamenom tvoga groba, a tišina mi je jedini odgovor. Ponekad mi se ipak učini da mi vjetar nosi tvoj odgovor, ali se zbog šuma uvijek izgubi u njegovoj nutrini...

Kad je bilo toplo, znala sam čak i leći na grob do i gledati s tobom gore u nebo prateći oblake kao nekad dok stare gospode prolaze pored nas i uzdišu s negodovanjem. Sjećaš li se prošloga ljeta kad smo gledali „Suze sv. Lovre“, one divne kolovoške noći?

Nema odgovora.

Plešeš li možda sa zvjezdama gore i raduješ li se budućnosti dok ja ovdje dolje otvaram prozore u prošlost?

Nadam se da je tako.

Jer onda, jednoga dana, kad ti se i ja pridružim, moći ćemo zajedno otvoriti prozore prema budućnosti zatvarajući one prošle jednom zauvijek.

Iva Ivičić, 2.b

Mentorica: Svjetlana Štampar, prof.

Svjetla grada

Trepereći nad gradom,
koji nije moj.
U kojem ne pripadam.

Stojeći na balkonu,
gleđala sam u nebo.
Nebo koje nije moje.

Cežnja za mojom mirnom lukom,
izvukla je iz mene suzu.
Onako malu i neprimjetnu,
svijetlila se na mjesecini,

I svjetla grada,
koji nije moj.

Dora Poljanec, 3.j
Mentorica: Milkica Ursu, prof.

IZRJEGLICE

SVI NASI
PROJEKTI

CULTURA
CULTURE

PHOTOGRAPHY
PHOTOGRAPHY

PUTOVANJA

SA SVETOM
HODNIK

ŠKOLSKE
PRIREDBE

NATjecanja

IZ PERINOG
PERA

LITERARNI
RADOV

Čajana osjećaja

Mjesečev trak što lagano prhnu na djevojčino porculansko lice učini ga bijedim od ostatka njezina tijela gdje su se sjene, na prstima, utrkivale u prelaženju svilenih nabora njezine haljine. Gotovo da si mogao čuti njihov šuštavi smijeh i miris ponoćne izmaglice kroz koju prolazi dok se skrivaše po skutama njezinim. Žive boje tulipana s jezom narediše mrvitima da ostanu u grobovima, dama prolazi. Zvuk njezina hoda sadržavaše u себи duboki muk, tek kada tanašna potpetica ubadaše u tvrdnu zemlju svoje tanko tijelo, ču se zvuk koji stvara napetost duboko u duši. Kao pucanje suhe grančice u posvemašnjoj tišini, gdje lovinu očutivši opasnost ohladiti svoje tijelo u nijemom stisku, a zadrži žeravicu u dnu trbuha. Zatreperi zrak poput ushićene duše tražeći utocište u sestrinim rukama jer, uistinu, vjetar i ona po kretnjama bijahu poput sestre i brata. Noćno nebo, očutivši meku razornost vode, oštro izdahnjuše oblak što mu zagrebaše nepce i strmoglavi se njezin glas poput zaglušujuće buke slapa s nebesa. Riječi padahu dugu prema suhoj zemlji, a kada padoše, osjetiše grubu bradu površine zemlje. Plešući po krhkoi koži niskih strasti, ukradoše srce svakoj i lijeno se rastopiše po njima, ostavivši za sobom razlivene rubove i ubrzani ritam. U trenutku manjem od zrnca kave, kroz jedan par očiju zagledala se u poglede mnogih koji su, ispod trepavica, uzvrćali pogled istim žarom. Očekujući da se zrno kave pretvorí u prah, a žar prometne u plamen, zauzdaše ljudi živu snagu u prsim. Koštana krletka topila se pod udarcima vrucne krv. Bujica slijepaca preplavila je zemlju uzvicima Ljubavi.

***

Prenuo se kao da mu je netko skinuo povez očiju. Mračna sumaglica razlaži se iz periferije vida. Osjetio je dodir vlage na licu i kapljice vode u bradi. Raširivši nosnice udahnuo je miris koji je podsjećao na kamilicu. Uhvativši samog sebe licem iznad porculanske šalice čaja koju je držao u ruci, znatiželjno se ogledao oko sebe. Tanjurí s iscijedjenim limunom i teglica s medom stajale su na okruglom staklenom stolici. Ispod stakla, u svoj svojoj neobičnosti, pokazivao se uzorak sačinjen od sušenog bilja. Zvuk čavrljanja i lagane svirke gitare prokrčio je svoj put do njegove svijesti pojavljujući se polako poput plime. Prisjećanje ga je slijedilo u stopu. Znao je gdje se nalazi. U Zagrebu bi ova ulica imala funkciju Zakutne ulice iz knjige J. K. Rowling. Prozvali su je Aristotelovom ulicom zbog količine filozofiranja koja je onđe bila prisutna svaki dan. Novo iskustvo, ipak se isplatio zamijeniti pivo čajem, danas. Opet ga je miris čaja poškakljao po nosu. Otpivši još jedan vruci gutljaj, toplina mu se razlijje tijelom. Podsjećala je na toplinu koju osjetiš kada te netko zagrli srcem ili kada se u hladno kišno jutro probudiš stopljen s krevetom i umotan u pokrivač s dragom ti osobom te poželiš utopiti se u dragosti. Ili početi presti. Prešao je pogledom po ostaku čajane koja se topila u narančastoj svjetlosti lampi. Bilo je ljudi u transu kakvog je maločas doživio on. Svi su izgledali svjesno. Bez praznih pogleda kakve je često susretao izvan Aristotelove ulice. Za stolom bližim vitrajskim vratima sjedila su tri matematičara i raspravljala o pticama. O čemu god raspravljali, matematičare možete zamijetiti usred gužve. Iako je svatko od njih različit, oni su kao posebna vrsta jer igraju istu ulogu zbog koje dijele slične karakteristike. U zadnje vrijeme to mu je bila zanimacija, zamjećivati različite uloge kod ljudi i svrstavati ih u skupine. Beskrajna zanimacija, jer postoji beskrajno puno skupina. Beskrajna gluma, jer postoji beskrajno puno uloga. Ležernim tijekom misli pokušao je skrenuti pozornost s iluzije koja ga je još uvijek držala. Što su, pobogu, stavili u čaj? Okrenuo se i pozvao konobaricu, iako nije tako izgledala. Odsutno hodavši u staromodnoj, jednostavnoj svilenoj haljini, uklapala se u bezvremenski izgled Čajane osjećaja. Sa zlatnosmeđom svilenkastom kosom, prošaranom sjedinama, odavala je izgled mladosti koja je prerano ostarjela... „Zamolio sam Vas da me iznenadite odabirom čaja, jer ih ja ne pijem. Iznenadili ste me, ali čime?“ Oči su joj zasvijetile. „Aimer“, rekla je i nasmiješila se.

Eugenija Prša, 4.e
Mentorica: Lana Rušnov Perić, prof.

Mame nič nje tačeške

Kak joj je te mogel napraviti? Svoje matere, tera ga je na tie sviet h muka donesla! Sama se naviek same za njega borila. Se mu je dala. Saebe je Zub jemala i njemu daval. Kulike je put lačna bila i po selu hodila prosit da bi on imel. Othranila ga je i s taešku muku odškoluvala. Na luckem gruntu je dielala kak bi kakef dinar zaslužila. Kak bi njemu dala. H dvoju verst je jedva hodila i motiku za sobu vlijekla. Bogica. Paersti na ruka su joj se sfordebalji od puosla i ljet tere je na svojih plaeča nosila, ali nigdar se nije potužila. Tie je bil njejni križ i ona ga je od Boga z volju prijela. „Živeti se muora. Gdo te kej pita? Alji nič ne zanaviek. Siem bu Božek jemput mira dal.,“ pune je put znala tak raeči. Boga bila, furt je mislila kak bu se njejni sinek postaral za nju, gda ona vaeč ne mogla sama. Tak ga je imela rada, same je o njem pripovedala. On je bil njaejne jutre i večer, i nuoč i dien, i sunce i mesec, i zvjezde i voda i zrak. K meš je saku nedelju išla i krunicu prebirala. Boga je moljila kej bi njemu buolji život dal, kej se ne bi tak mučil na tem svetu. Kej bi si fini puosel našel i gospón čovek bil. I je, poljek se njaejne muke zbarvil je škuole i činovnik puostal. Ona je, sirota, pri najvećem bogatašu h selu ciele trsje i su koruzu okopala kej je zasluzila njemu za odjele. Se do zadnjega dinara je dala šnajderu, kej je zrihtala svoje dieće. I imel je on jake rad svoju mater. Poštival ju je, nemre se reči. Bil je poslušen i duobri dečec. Dok nie prešel f grad. Onak gizdaf, kak ga je majčica h nuovem ajncugu, z suzami h očie otpavila, „Nek ti Božek da sraeuči i zdravlja. I nej pozabiti na me staru.“ Gđa joj je plaeča okrenul i prešel čez potrenu lesu, sklopila je one sfordebane ruke i poglađala gore, „Oca, i Sina, i Duha Svetuga.“

Kak je imel srca te joj napraviti, tak ju same pustiti?! Staru i betežnu, po takve zime. Sirotica, ni po daeru si nje mogla van. Nie joj imel gdo kej pomoći. Si mladi su prešli, stari su pomrli. Nigde suseda, ni žive duše. Još bi joj nešće i pomogel, zakuril i donesel neke za jesti. Alji, gđo? Gde je zdej tie Bog, kej ju ne vidi? I tak je bogica skončala f mrzlem krajetu z krunicu spletenu oko sfordebanih paerstof. Zbiljam, siem Božek jemput mira da.

Ema A. Šamal, 1.c
Mentorica: Zdenka Burda, prof.

K sebi

Kad znas da nisi na svojoj zemlji,
kad je tvoje daleko,
nedostižno.

Živiš i živiš, a srce te vuče svome;
svojim obalamu,
svojem suncu,
toplini
Riječima neopisiva bol
Dok si u tudini
I ne možeš k sebi.

Dora Poljanec, 3.j
Mentorica: Milkica Ursu, prof.

Baba Manda

Odmalena sam bila radoznao dijete. Zanimale su me stvari koje mojim vršnjacima nisu padale na pamet, bila sam puna pitanja na koja nitko nije znao odgovor. Stvari koje su drugima bile prava gnjavača i gubljenje vremena - mene su ispunjavale. Zato nije nikakvo čudo što sam jednoga dana odlučila istražiti povijest svoje obitelji. Od mene se kao petnaestogodišnje djevojke vrlo vjerojatno očekuje da visim pred ogledalom i isprobavam nove komade odjeće, ali takve su mi stvari uvije bile dosadne. Prvo sam nekoliko dana dosađivala svojim roditeljima, bakama, djedovima i poznanicima sve dok nisam iz njih izvukla zadnju kap strpljenja. Nisam saznaла ама baš ništa zanimljivo; sve neke zamorne priče stare 100 godina: kako je koji djed pušio koju lulu, koliko je koja baka imala djece i koliko ih je umrlo već pri porodu. Moje je rodoslovno stablo bilo poluprazno jer se gotovo nitko nije sjećao imena više od tri generacije unatrag, a zanimljive priče koje sam mogla ispričati nikome se ne bi svidjele.

Očajna, jednoga sam se listopadskoga dana nabacivala kestenjem koje je popadal sa stabala preko puta Botaničkoga vrta i tužno kročila izlizanom stazom već osušenog lišća. Sjela sam na najbližu klupicu. Kraj mene su sjedili studenti i raspravljaljali o nekim rukopisima koje su netom prije čitali:

- Moja je obitelj, u doba najveće krize, morala prodati svoj grb. Želja mi je ponovno ga otkupiti jednoga dana kada zaradim dovoljno novaca!

- Svakako bi trebala - šteta je da ti prezime tako plemičkoga porijekla ostane bez grba!

Cjah, eto, oni su imali plemeće u svojoj obitelji, a najplemenitija osoba moje obitelji bio je djed koji je znao zavarati svoje unuke kako bi im skratio dosadno, ljetno popodne. Svoju je lulu nazivao cigaršpicom pa bi često govorio - Deca, ote mi nači cigaršpic, opet ne znam gdje je nestao moj cigaršpic! Cigaršpic bi mu uvijek bio u ustima pa su misili da mu je Alzheimer već postao najbolji prijatelj. Da ga ne bi rastužili, rastrčali bi se po dvorištu tražeći cigaršpic. Nekoliko sati kasnije, rekli bi mu: - Deda, nema cigaršpica! - Kako ga nema, vrag ga odnio, uvijek se negdje sakrije! - psovao bi djed, a oni bi se glasno smijali. Priča koja nije vrijedna spomena... Iz glave mi nije izlazio pitanje kako su ovi studenti znali da imaju grb u obitelji??? Moralam ih pitati:

- Oprostite, ja sam nedavno isto malo istraživala svoju obitelj... Ali, da živimo u Homerovom vremenu, moja obitelj sigurno ne bi bila ta koja bi očuvala ilijadu i Odiseju usmenom predajom... Ničega se ne sjećaju!

- Ah, ni ne moraju se sjećati! Zato postoji Arhiv - jedino je tako moguće sačuvati baš svu prošlost!

Proust bi bio oduševljen, pomisnila sam, da je u njegovo vrijeme postojao Arhiv! Dakle, to je odgovor na moja pitanja! Jednostavno se moram uvući tamo i... možda otkriti da i ja imam plemenite korijene!

Usetala sam u zgradu i simpatičnom čovjeku na ulazu rekla što želim. Odveo me u veliku prostoriju s mnogo knjiga i rekao mi je gdje moram tražiti. Što sam više knjiga otvarala, to sam više novih informacija saznavala. Nisam imala pojma da se moja praprabaka zvala Duška (To ime ne podnosim. Kako se netko može zvati Duška? Grozno!), a djed mi je sakrio podatak da je prije bake imao dvije žene. Cijeli život nam je prodavao priču kako je baka njegova prva ljubav. Pih! Dužan mi je svaki mjesec džeparac ako želi da drugi i dalje žive u toj laži. Sve me to jako zabavljalo, željela sam saznati još informacija. Gotovo svaki dan sam odlažila u Arhiv i prelistavala one silne dokumente od kojih me glava boljela jer imaju jako mala slova. Ne želim ni pomisliti koliko bih papira držala u rukama da je veličina slova uobičajena, ionako sam pretrpana njima. Još malo pa će me ljudi koji tamo rade zamijeniti hrptom papira i zaključati me u Arhivu na kraju radnoga vremena. Uzela sam malu pauzu od istraživanja jer ova moja luda glava nije prestala boljeti. Valjda nije navikla na toliko informacija.

Unatoč danima istraživanja, još nisam našla ni na koga iz svoje obitelji tko je imao ma i kapljicu, a kamoli cijeli krvotok plemećke krv! Ma zar je moguće da moji cijeli niz stoljeća žive u Zagrebu, a za Zagreb nisu napravili baš ništa vrijedno spomena? Zar je moguće da mi nitko nije bio plemeč, onako, bar malo, ili da je bar očijukao s nekim plemećem? Najgore od svega bilo je to što su mi se kod kuće svi smijali jer mi nisu

vjerovali da će pronaći neki zanimljiv detalj iz povijesti obitelji:

- Gle, mi smo dosadna obitelj, to ti je jednostavno tak, ja ne znam zakaj se ti sekiraš zbog tog!, rekao je bez imalo entuzijazma otac.

- Dobro ti veli tatek, od tog tvog čitanja nikakvoga kruha, daj se ti nečeg pametnijeg primi! Koga briga ko je bil kaj u povijesti Zagreba!, nadovezao se djed. Majka je, pak, sasvim strpljivo i s puno ljubavi slušala moje priče kojima sam je obasipala svakoga dana: tko je bio prvi gradonačelnik, što je u Zlatarevom zlatu istina, a što je plod Šenoine maštice, kada je sagraden Novi Zagreb, koliko je vještica živjelo u gradu...

- Možda jedino to saznaš, podrugljivo je dobacio djed, da ti je šukunbaka bila vještica! Sudeći po svojoj ženi, čisto sumnjam da mi se i pradjed bolje proveo, hahahah! - završio je grohotom se smijući, a možda nikada ne bi prestao da ga nije zaustavio njegov pušački kašlj.

Tu sam noć proživjela pravu noćnu moru o spaljivanju moje šukunbake na lomači. Umjesto da sam sanjala da mi je spremila neki ljubavni napitak, pa da napokon osvojim onog Marka iz 2.f, ja sam se znojila u strahu od ljudi koji su, zbog nekoliko ostvarenih kletvi, optužili moju nevinu šukunbaku.

Toga sam dana u Arhiv stigla mnogo kasnije no inače. Čovjek na ulazu više se nije ni zamarao podizanjem glave i izgovaranjem dviju riječi, dobar dan, kada bi me vidiо. Samo bi pušnuo sebi u brk i nastavio dremuckati nad dnevnim novinama.

Sjela sam za isti stol kao i inače, raširila svoju mapu rodoslovnog stabla i odjednom je vidjela u sasvim novom svjetlu. Ne znam kako to nisam prije uočila, valjda od silnih priča i prigovaranja moje obitelji, ali ona je sada bila mnogo potpunija i tek je tu i tamo nedostajalo koje ime ili zanimanje. Svi su balončići na toj mapi ozivjeli. Možda je to bilo od premaša sna i previše umora, ali kao da je sve napokon dobilo smisao! Mali ljudi čine povijest, shvatila sam! Sve one priče koje sam pročitala o povijesti Zagreba - možda imena moje obitelji nisu na istim stranicama s važnim povijesnim događajima, ali moja je obitelj živjela tada, tamo, među svim tim plemećima, borcima i vladarima. Šetali su ovim istim ulicama kojima ja šećem, samo što su one izgledale drugačije. Možda se moja prapraprabaka nekada srela s Belom IV u gradu, možda ju je pozdravio dostojanstvenim skidanjem šešira jer je zaciјelo bila prekrasna! Ona je disala isti zrak i u novinama čitala ove iste tekstove koje sada ja držim u ruci. Možda baš ove novine, možda se baš zadržala na ovom članku koji ja sada čitam!

Ponovno puna entuzijazma, obnovljene energije zbog osvješćivanja ove, naizgled, sitnice, spremila sam sve svoje papire i otrčala kući. Jedva sam čekala sve to podijeliti sa svojom obitelji!

U boravku su me dočekala ista nezainteresirana lica koja su me prije nekoliko sati otpratila. Djed je ispuhivao velike dimove iz svoje lule i pitao:

- I, jel Dušanka bila vještica?

Zaustala sam kako bih mu rekla da je nevjerojatno znati da tolike generacije naše obitelji žive u Zagrebu, da bi imati vremenski stroj bilo nezaboravno iskustvo jer bismo ih mogli pitati kako je bilo živjeti u Zagrebu kojim su, umjesto tramvaja, vozile kočije s konjima... ali sam zadnji tren shvatila da ne bi imalo smisla. Ne bi shvatio. Ipak, kako ne bih iz ove bitke izašla kao gubitnik, na licu sam mješta smislila laž:

- Baba Manda, znaš, djede, iz one legende o Zagrebu... bila je tvoja šukunbaka!

Djed se zagrcnuo dimom koji je netom prije uvukao i s čudenjem me pogledao. Očekivao je nastavak, ali ja sam rekla samo:

- Ali ne zasluzuјeš niti riječ više da ti kažem!

Otrčala sam u svoju sobu i izvukla rodoslovno stablo. Stavila sam ga u veliki okvir koji mi je majka kupila. Vadeći stvari iz torbe, uočila sam da sam zabunom uzela i jedan primjerak novina koje sam prelistavala. Najprije sam se preplašila, ali onda se mojim lice razvukao osmijeh. Novine koje je u ruci držala moja prabaka! - pomislih i stavih ih u okvir kraj ispunjenog stabla.

Danijela Marušić, 1.n
Mentor: Henrieta Barbarić, prof.

Rad nagrađen trećom nagradom Državnog arhiva u Zagrebu na natječaju za literarni rad na temu Arhiv/arhivistika/arhivska građa, siječanj 2016.

